

Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR na období 2026–2050

Obsah

Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR na období 2026–2050	0
Úvod.....	2
Shrnutí východisek vzniku Strategie.....	3
Struktura a členění Strategie	3
Akční plán	4
Vyhodnocení Strategie.....	5
Financování Strategie	5
I. Vize a dlouhodobé cíle do roku 2050.....	6
Vize do roku 2050.....	6
1. Příznivý stav biodiverzity, její ochrana a zajištění péče o ni	7
Cíl 1 – Odolnost přírodních ekosystémů je zajištěna jejich příznivým stavem, dostatečným plošným zastoupením v krajině, celistvostí, propojením a vhodně nastavenou péčí.....	7
Cíl 2 – Přírodní ekosystémy jsou efektivně chráněny prostřednictvím reprezentativní soustavy chráněných území ČR	10
Cíl 3 – Příznivý stav původních druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin je zajištěn prostřednictvím ochrany jejich biotopů, populací i genetické variability	13
2. Udržitelné využívání a podpora všech složek biodiverzity	16
Cíl 4 – Ekosystémy jsou obnovovány v souladu s cíli evropské a národní legislativy a s ohledem na prospěch současné i budoucích generací i ekosystémů samotných	16
Cíl 5 – Dlouhodobá stabilita a obnova všech ekosystémů je zajištěna jejich udržitelným obhospodařováním a využíváním, jež zohledňuje různorodé příspěvky přírody včetně ekosystémových služeb, které lidem poskytují	19
Cíl 6 – Hrozby z hlediska udržitelného využívání biologické rozmanitosti jsou systematicky odstraňovány nebo jejich dopady minimalizovány prostřednictvím funkčních nástrojů aktualizovaných podle vědeckých poznatků a praxe	24
3. Společenská odpovědnost za ochranu biodiverzity.....	26
Cíl 7 – Společnost si plně uvědomuje význam biologické rozmanitosti, její ochrany, udržitelného soužití a využívání pro dlouhodobou prosperitu a udržitelný rozvoj na národní, evropské i globální úrovni	26
Cíl 8 – Vědecké a výzkumné poznatky v oblasti ochrany a udržitelného soužití a využívání všech složek biologické rozmanitosti jsou adekvátně zohledněny v legislativě, rozhodovacích procesech a postupech veřejné správy	29
Cíl 9 – Mezinárodní spolupráce v oblasti ochrany a udržitelného využívání biologické rozmanitosti a spravedlivého a rovnocenného sdílení přínosů plynoucích z jejího využívání je nastavena s ohledem na závazky a priority, ke kterým se České republika přihlásila	31

Cíl 10 – Ekonomické nástroje pro ochranu a posílení biodiverzity a pro naplnění cílů Strategie a Akčního plánu jsou zajištěny	33
Závěr	36
Seznam použitých zkratk ve Strategii	37
II. Akční plán Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR na období 2026-2030	38
Úvod	38
Struktura Akčního plánu	39
Vyhodnocení plnění Akčního plánu	39
Akční cíle do roku 2030	41
Seznam použitých zkratk v Akčním plánu.....	96

Úvod

Biologická rozmanitost (také jen „biodiverzita“), zahrnující rozmanitost ekosystémů, druhů a genů, představuje základní pilíř života na Zemi. Zajišťuje stabilitu ekosystémů a poskytuje i další nezbytné ekosystémové služby a příspěvky přírody lidem, včetně udržování a zlepšování kvality ovzduší a vody, opylování a šíření semen, tvorby a ochrany půdy a udržování její úrodnosti, dekontaminaci prostředí, regulace organismů škodlivých člověku a regulace klimatu. Zároveň významně přispívá k ochraně lidského zdraví, zajištění blahobytu a uchování kulturních hodnot a poskytuje prostor pro rekreaci a regeneraci. Zajišťuje také množství nenahraditelných produkčních ekosystémových funkcí. V posledních desetiletích však dochází k jejímu dramatickému úbytku – jak na globální, tak na evropské i národní úrovni.

Česká republika si plně uvědomuje závažnost této krize a rizika jejích dopadů pro život člověka. Česká republika vnímá nezbytnost systémového a transformativního přístupu k ochraně přírody a krajiny, ochraně biodiverzity a jejímu udržitelnému využívání. Aktualizovaná Strategie ochrany biologické rozmanitosti České republiky na období 2026-2050 (dále jen „Strategie“) proto představuje rámec dlouhodobého směřování nejen ochrany přírody a krajiny, který reflektuje nové poznatky, mezinárodní závazky, ale i nutnost efektivní reakce na klimatickou změnu a degradaci ekosystémů, které ve výsledku negativně ovlivňují právě jejich schopnost poskytovat ekosystémové služby.

Ochrana přírody a krajiny je úzce provázaná s činnostmi v dalších sektorech, zejména územním plánování, v dopravě, zemědělství, lesnictví a vodním hospodářství. V praxi však stále přetrvává nedostatečná koordinace mezi těmito oblastmi, což omezuje účinnost opatření na podporu biologické rozmanitosti a udržitelného využívání krajiny. Pro dosažení synergických efektů a zajištění dlouhodobé stability ekosystémů je nezbytné posílit systematickou, koordinovanou a dlouhodobou mezirezortní spolupráci napříč relevantními sektory veřejné správy. Strategie proto identifikuje potřebu hlubšího propojení ochrany přírody a péče o krajinu s ostatními politikami a podporuje udržitelný rozvoj založený na respektu k přírodním hodnotám.

Aktualizovaná Strategie definuje obecný rámec pro konkrétní opatření v dlouhodobém horizontu, která jsou dále rozpracována v Akčním plánu na období 2026-2030. Představuje tak klíčový koncepční dokument na

úrovni ústřední státní správy, který vymezuje prioritní aktivity, nástroje a prostředky pro účinnou ochranu a posílení biologické rozmanitosti na území České republiky. Při plnění jednotlivých cílů a opatření Strategie bude kladen důraz na vzájemnou synergii s ostatními sektorovými politikami a strategiemi, v části věnující se udržitelnému využívání biodiverzity bude při plnění Strategie zohledňována potravinová bezpečnost ČR a konkurenceschopnost zemědělského sektoru. Strategie rovněž respektuje specifika hospodaření v lesích zvláštního určení, které se nacházejí v objektech významných pro obranu státu. Území, na kterých se nacházejí vojenské újezdy, vojenské objekty a další objekty důležité pro obranu státu, slouží primárně k zajišťování obrany státu. Při realizaci Strategie ochrany biologické rozmanitosti bude v těchto územích vždy přednostně zohledněna a respektována priorita obrany státu. K vzájemné koordinaci politik a rozvoji synergií budou využity jak stávající mechanismy meziresortní spolupráce, tak platformy, jakými jsou na vládní úrovni Rady vlády pro udržitelný rozvoj nebo Národní platforma pro ekosystémové služby (jejíž roli Strategie přímo v tomto smyslu předpokládá).

Tento obecný rámec je dále doplněn o specifické tematické dokumenty jakožto dílčí akční plány, které jsou zaměřeny na specifické oblasti jako je např. ochrana volně žijících opylovačů ČR, ochrana genetické diverzity volně žijících organismů, boj proti nelegálnímu zabíjení a otravám volně žijících živočichů, boj proti nelegálnímu obchodu s ohroženými druhy a další.

Shrnutí východisek vzniku Strategie

Strategie představuje klíčový strategický dokument vlády České republiky, který stanovuje národní priority v oblasti ochrany a udržitelného využívání biologické rozmanitosti na území ČR. Navazuje na předchozí Strategii ochrany biologické rozmanitosti ČR pro období 2016–2025 a na Státní program ochrany přírody a krajiny ČR na období 2020–2025.

Strategie slouží jako hlavní nástroj pro implementaci mezinárodních a evropských závazků v oblasti ochrany přírody a krajiny a zároveň vymezuje dlouhodobé národní priority v ochraně biodiverzity. Prostřednictvím definovaných dlouhodobých cílů a opatření stanovených v Akčním plánu implementuje na národní úrovni cíle Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 (Strategie EU), která si klade za cíl zastavit úbytek biodiverzity v EU a obnovit přírodní systémy do roku 2030. Strategie EU stanovuje konkrétní závazky, jako je rozšíření chráněných území, obnova degradovaných ekosystémů, snížení používání přípravků na ochranu rostlin, zejména pesticidů a posílení udržitelného hospodaření v krajině. Strategie ČR tyto cíle přejímá a přizpůsobuje je národním podmínkám, čímž přispívá k naplňování společné evropské vize. Implementuje zejména relevantní cíle Kchun-mingsko-montrealského globálního rámce pro biologickou rozmanitost (GBF), přijatého v roce 2022 na patnáctém zasedání konference smluvních stran Úmluvy o biologické rozmanitosti (CBD COP 15).

Strategie rovněž nově definuje rámec pro implementaci nařízení EU o obnově přírody (Nature Restoration Regulation), které má pomoci k obnově poškozených ekosystémů, adaptaci evropské krajiny a sídel vůči dopadům klimatické změny a posílení potravinového zabezpečení.

V neposlední řadě Strategie vychází z nejnovějších vědeckých poznatků o stavu biodiverzity, přispěvcích přírody lidem včetně ekosystémových služeb a klimatických dopadech.

Struktura a členění Strategie

Strategie je, na rozdíl od předchozí verze pro období 2016–2025, rozdělena na 2 základní části – Strategii stanovující dlouhodobou vizi a na ni navázané dlouhodobé cíle do roku 2050 a Akční plán Strategie, který více navazuje na dosavadní Státní program ochrany přírody a krajiny ČR do roku 2025. Akční plán Strategie

definuje tzv. akční cíle a na ně navázaná jednotlivá opatření, která by měla být realizována, a tudíž cíle splněny, do roku 2030. Následně projde Akční plán revizí a aktualizací v souladu s dlouhodobými cíli Strategie.

Hlavní část Strategie pak obsahuje 10 dlouhodobých cílů do roku 2050 rozdělených do těchto 3 prioritních oblastí:

1. Příznivý stav biodiverzity, její ochrana a zajištění péče o ni

V této oblasti se cíle soustředí na posílení ochrany biologické rozmanitosti a jejích složek a zajištění péče o ně. Dosažení cílů by mělo být zajištěno prostřednictvím k tomu vybraných nástrojů, ať už se jedná o nástroje územní či druhové ochrany, nebo nástroje pro zabezpečení dostatečné finanční i personální podpory pro realizaci jednotlivých opatření.

2. Udržitelné využívání a podpora všech složek biodiverzity

Cíle v této oblasti jsou zaměřeny na eliminaci nebo významné snížení tlaků a hrozeb souvisejících s neudržitelným využíváním biodiverzity, a to jak s ohledem na zajištění příznivého stavu biodiverzity ve vztahu k cílům stanoveným v předchozí prioritní oblasti, tak pro zajištění udržitelného a stabilního využívání složek biodiverzity s cílem dlouhodobě udržitelného poskytování ekosystémových služeb v nesnížené kvalitě a rozsahu. Nástroje k dosažení těchto cílů jsou primárně orientovány do oblasti udržitelného hospodaření v jednotlivých typech ekosystémů a také do oblasti územního plánování.

3. Společenská odpovědnost za ochranu biodiverzity

Cíle v této oblasti pokrývají průřezová témata, která je třeba zohlednit, aby bylo možné úspěšně dosáhnout dlouhodobé vize do roku 2050. Jedná se o oblast vzdělávání široké veřejnosti s cílem zvýšit povědomí o nezbytnosti ochrany biodiverzity, o cílenou práci a využívání aktuálních vědeckých poznatků, i o zapojení soukromého sektoru a všech relevantních aktérů do aktivit podporujících implementaci Strategie. V této části je rovněž zahrnutý cíl týkající se plnění mezinárodních závazků ČR v oblasti ochrany biodiverzity.

Akční plán

Akční plán Strategie, který obsahuje konkrétní, tzv. akční cíle a k nim přiřazený soubor opatření, je navržen do roku 2030, přičemž jednotlivé akční cíle a k nim formulovaná opatření jsou nastavena tak, aby co nejvíce v krátkodobém horizontu (období 5 let) přispěla k celkové implementaci Strategie. V roce 2030 dojde k vyhodnocení plnění Akčního plánu a souběžně jeho revizi a aktualizaci tak, aby konkrétní cíle a opatření reagovaly na aktuální potřeby v oblasti ochrany a udržitelného využívání biodiverzity, a aby nadále přispívaly k plnění dlouhodobých cílů Strategie a naplnění Vize do roku 2050.

Pro specifické oblasti zájmu, které vyžadují vyšší pozornost z hlediska nastavení vhodných aktivit a opatření, budou aktualizovány existující dílčí strategie či akční plány, případně připraveny akční plány nové, které budou rovněž zahrnuty do rámce působnosti Strategie ochrany biodiverzity a budou přispívat k dosažení dlouhodobých cílů Strategie a Vize do roku 2050.

Vyhodnocení Strategie

Hlavní gesci v implementaci Strategie a monitoringu plnění cílů a Vize do roku 2050 má Ministerstvo životního prostředí. Pro účely průběžného vyhodnocování bude ustavena mezíresortní koordinační skupina, která se bude scházet v pravidelných intervalech minimálně jednou ročně.

Vzhledem k vysoké míře obecnosti dlouhodobých cílů není proveditelné jejich průběžné vyhodnocování na základě dílčích indikátorů, proto bude vyhodnocení provedeno na základě srovnání pravidelných Zpráv o stavu přírody a krajiny ČR. Tyto zprávy budou vypracovány v letech 2028, 2038 a 2048 ve stejné obsahové struktuře a sledovaných parametrech, v obecné rovině tak poslouží zejména ke sledování celkového trendu vývoje stavu biodiverzity a její ochrany v ČR a rovněž trendu dosahování dlouhodobých cílů Strategie a Vize do roku 2050.

Průběžné zprávy budou vypracovány na základě opatření stanovených v Akčním plánu, jehož průběžné vyhodnocení (vždy po konci platnosti před následnou aktualizací) bude klíčovým zdrojem pro aktualizaci dílčích akčních cílů a opatření v navazujícím Akčním plánu v kontextu dosahování dlouhodobých cílů Strategie.

Ve vztahu k průběžnému vyhodnocení při dosahování dlouhodobých cílů Strategie budou rovněž využity vhodné a v čase dostupné indikátory Kchun-mingsko-montrealského globálního rámce pro biologickou rozmanitost, na který strukturou i obsahem Strategie do značné míry navazuje.

V rámci každého cíle jsou uvedeny možnosti vyhodnocení, které jsou využitelné z hlediska průběžného monitoringu stavu. Tato data budou tak průběžně sledována a evaluována v rámci mezíresortní koordinační skupiny. V souhrnu pak budou prezentována ve výše uvedených Zprávách o stavu přírody a krajiny ČR.

Financování Strategie

Ochrana a udržitelné využívání biologické rozmanitosti představuje multidisciplinární problematiku, která je řešena napříč různými sektory s různými očekáváními. Jak je definováno níže uvedenou Vizí do roku 2050, představuje ochrana a udržitelné využívání biodiverzity jednoznačný veřejný zájem, který je nezbytné vnímat jak z hlediska zajištění stability životního prostředí jako předpokladu pro udržitelný rozvoj společnosti, tak z hlediska zajištění potravinové bezpečnosti, udržení hospodářské efektivity při zajištění poskytování základních ekosystémových služeb a dalších významných kritérií. V tomto směru by tedy měla být veškerým aktivitám cíleným na ochranu a udržitelné využívání biodiverzity, včetně implementace Strategie a jejího Akčního plánu, věnována dostatečná pozornost a finanční zdroje. Při respektu k celkovému kontextu geopolitické situace v době vzniku Strategie je potřeba zdůraznit právě ty aspekty, které jsou spojeny s ekonomickými a bezpečnostními benefity, které jsou s ochranou a udržitelným využíváním biodiverzity spojené.

Obecným předpokladem je, že financování implementace Strategie bude zajištěno v rámci schválených rozpočtů jednotlivých kapitol státního rozpočtu s maximálním možným využitím dalších zdrojů financování, ať již veřejných (rozpočty obcí a krajů, fondy EU a další), tak soukromých (participace soukromé sféry).

Implementace Strategie bude i nadále zajišťována vícezdrojovým financováním ze státního rozpočtu, a to prostřednictvím jednotlivých kapitol a z prostředků evropských fondů. Vzhledem k různorodé povaze jednotlivých opatření nelze stanovit přesnou výši prostředků na jejich realizaci. Navrhovaná opatření Strategie budou realizována dle reálných možností státního rozpočtu v budoucích letech. Pro Akční plán Strategie lze na základě zkušeností s implementací stávajícího Státního programu ochrany přírody a krajiny odhadovat celkové náklady na realizaci opatření v řádech stovek mil. Kč pro stanovené období do roku 2030, které budou zajištěny příslušnými kapitolami státního rozpočtu v rámci jejich schválených rozpočtů na

příslušné roky, bez dodatečných požadavků na státní rozpočet a bez navýšení objemu prostředků na platy a počtu úvazků v jednotlivých kapitolách státního rozpočtu.

Ve vztahu k soukromé sféře bude nezbytné současně stabilizovat kompenzační mechanismy a rozvíjet nástroje, které umožní ocenění přínosů udržitelného hospodaření z hlediska podpory a obnovy biodiverzity a ekosystémových služeb. Financování implementace Strategie musí být zároveň nákladově efektivní, musí maximalizovat užitek z vynaložených veřejných prostředků a být založeno na zásadě „znečišťovatel platí“ a vysokých standardech environmentální integrity. S ohledem na probíhající diskuzi o podobě nadcházejícího evropského víceletého finančního rámce nyní nelze plně předjímat strukturu a podobu fondů a programů aj. zdrojů na další období, nicméně při jejich přípravě a plánování, stejně jako projednávání státního rozpočtu, je nezbytné uvažovat o veškerých aspektech popsaných výše, a v tomto ohledu zajistit dostatečné finanční zdroje nezbytné pro implementaci Strategie a jejích akčních plánů, které současně umožní zapojení jednotlivých aktérů, jako jsou hospodařící subjekty a zmíněné adekvátní ocenění jejich role.

I. Vize a dlouhodobé cíle do roku 2050

Vize do roku 2050

Biologická rozmanitost představuje na všech svých úrovních, tedy na úrovni ekosystémů a stanovišť, druhů živých organismů i vnitřní diverzity jejich genofondu, nejen hodnotu samu o sobě, ale také soubor základních předpokladů pro kvalitu lidského života a ekonomickou prosperitu společnosti. S tímto východiskem, při současné reflexi závazků a cílů přijatých na globální i evropské úrovni, je nezbytné definovat dlouhodobou strategickou vizi v oblasti ochrany a udržitelného využívání biologické rozmanitosti na národní úrovni. Při respektu k současnému poznání a všeobecnému povědomí o biologické rozmanitosti a jejímu významu pro zajištění dlouhodobé prosperity a rozvoje společnosti lze takovou strategickou vizi definovat v časovém horizontu, který přesahuje obvyklou délku přijímaných strategických cílů. V tomto směru je tak definována Strategie obsahující celkovou vizi a hlavní cíle směřující k jejímu dosažení do roku 2050, čili na období 25 let. Vizí, která definuje celkový cíl Strategie, je stav biologické rozmanitosti, který by měl být dosažen do roku 2050, a který bude zároveň garantovat, že takovýto stav umožní využívání jednotlivých složek biodiverzity, aniž by to mělo na její stav negativní vliv. Celková vize, resp. hlavní, zastřešující cíl Strategie, je definován takto:

„Biodiverzita v České republice je dlouhodobě v příznivém stavu, umožňujícím existenci všech jejích složek. Je zároveň udržitelně využívána k plnění lidských potřeb. Je zajištěna ochrana všech nejcennějších a z hlediska ochrany biodiverzity reprezentativních území a fenoménů. Prostřednictvím udržitelného obhospodařování, cílené obnovy či ponechání samovolnému vývoji je podpořena dostatečná odolnost ekosystémů vůči nepříznivým tlakům a hrozbám.“

Hlavní návrhová část Strategie obsahuje dlouhodobé cíle do roku 2050 ve 3 prioritních oblastech:

1. Příznivý stav biodiverzity, její ochrana a zajištění péče o ni

2. Udržitelné využívání a podpora všech složek biodiverzity
3. Společenská odpovědnost za ochranu biodiverzity

1. Příznivý stav biodiverzity, její ochrana a zajištění péče o ni

Cíl 1 – Odolnost přírodních ekosystémů je zajištěna jejich příznivým stavem, dostatečným plošným zastoupením v krajině, celistvostí, propojením a vhodně nastavenou péčí

Popis cíle

Biodiverzita v krajině měřítku je výsledkem více proměnných: dostatečně velké plochy a variability přírodních ekosystémů, vhodné geografické koherence (rozmístění v ploše) a schopností komunikace mezi ekosystémy (propojenost ekosystémů). V kombinaci s uvedeným vstupuje do této rovnice i konkrétní cíl v každé ploše, kterým může být aktivní péče z hlediska ochrany přírody nebo způsob (hospodářského) využívání, ale také ponechání samovolnému vývoji.

Tento cíl se vzájemně doplňuje s cílem 2, tj. soustavou chráněných území. Ačkoliv jsou zvláště chráněná území (ZCHÚ) vnímána jako silný legislativní nástroj s praktickým dopadem na ochranu biodiverzity, obnovu a udržení biodiverzity není soustava ZCHÚ samostatně bez dalších nástrojů schopna zabezpečit. Existují sice dlouhodobě legislativně ukotvené nástroje obecné ochrany přírody a krajiny např. územní systémy ekologické stability (ÚSES) a významné krajinné prvky (VKP), jejich aplikace je však doposud nedostatečná. To je dáno mimo jiné tím, že pokrytí přírodních stanovišť a biotopů druhů je pouze dílčí, často nekoresponduje s akčním rádiem jednotlivých druhů a chybí dostatečná propojenost populací, která je klíčová pro jejich dlouhodobou životaschopnost. Výsledkem je, že se nedaří zajistit zdravou krajinu, která umožňuje zachování a obnovu biodiverzity v dostatečné kvalitě. Nedostatečně jsou však řešeny i další klíčové aspekty, jako je ochrana biotopů zvláště chráněných druhů prostřednictvím územně analytických podkladů (ÚAP), zajištění migrační propustnosti krajiny pro suchozemské i vodní druhy, rozvoj zelené infrastruktury nebo identifikace a ochrana významných krajinných prvků a ekologicky významných prvků a zajištění potřebné péče o tyto prvky, stejně jako péče o skladebné části ÚSES. Tato opatření jsou často realizována izolovaně, bez potřebné koordinace a návaznosti, což výrazně snižuje jejich účinnost.

Cílem je proto vytvořit synergii mezi nástroji ochrany biodiverzity v krajině měřítku a harmonizovat obecnou ochranu přírody a krajiny s ochranou zvláště chráněných území. Udržení a posílení biodiverzity v krajině není možné bez využití širokého spektra nástrojů a bez aktivního zapojení všech aktérů, kteří krajinu spravují a využívají, a to zejména pro hospodářské účely.

Tlaky a hrozby

Tlaky	Zhodnocení
Dlouhodobé intenzivní využívání ekosystémů – zejména zemědělství	Intenzivní hospodaření představuje jeden z nejvýznamnějších limitů. Tradiční formy hospodaření, na které byly ekosystémy dlouhodobě přizpůsobené, byly buď změněny, nebo zcela opuštěny. Některé plochy v krajině jsou tak využívány intenzivněji než po tisíciletí, jiné jsou naopak opuštěné, čímž také ztrácí hodnotu pro biologickou rozmanitost. Zvětšují se některé krajinné prvky (urbanizovaná území, zemědělsky obhospodařované hony s

	monokulturami pěstovaných plodin) a dochází k homogenizaci krajiny.
Eutrofizace krajiny	Z hlediska krajinného měřítka dlouhodobě dochází především k vnosu dusíku a fosforu (zemědělská výroba, rybníkářství, odpadní vody, spalování fosilních paliv). Na významu nabývají další látky, které společně s uvedenými začínají negativně ovlivňovat povrchové i podzemní vody využívané mimo jiné také jako zdroj pitné vody. Eutrofizace a další polutanty negativně ovlivňují biodiverzitu. Mnoho druhů citlivých na vyšší koncentrace živin mizí a začínají dominovat druhy běžné (měnící se často na expanzivní), nebo invazní nepůvodní druhy.
Prostupnost krajiny a ztráta konektivity	Dopravní infrastruktura, zejména silniční a železniční síť, představuje specifický a velmi výrazný fragmentační prvek. Ačkoli jsou v některých případech aplikována kompenzační opatření, jako jsou ekodukty, jejich rozsah a účinnost jsou často nedostatečné. Podobně i rozsáhlé plochy monokultur a uniformně obhospodařovaná krajina přispívají k narušení ekologické konektivity. Zcela zásadním problémem je také přetrvávající vysoké narušení kontinuity většiny vodních toků, a to nejen příčnými překážkami, ale také nedostatečným nastavením či nedodržováním minimálních zůstatkových průtoků. Důsledkem fragmentace je omezení pohybu a šíření organismů, narušení výměny genofondu a snížení životaschopnosti populací. Tyto změny se následně negativně promítají i do schopnosti rezistence a resilience celých ekosystémů. Fragmentace zároveň snižuje prostupnost krajiny pro člověka, omezuje její rekreační potenciál a celkově zhoršuje kvalitu života.
Klimatická změna	Dlouhodobě plošně působící vliv, oproti predikcím zrychlující a těžko předvídatelný z hlediska dalšího vývoje i dopadů s vlivem nejen na biodiverzitu, ale i na způsob hospodářského využívání krajiny.
Invazní nepůvodní druhy (IAS)	Kumulativně s klimatickou změnou se jedná o rychle narůstající faktor, ohrožující optimální stav ekosystémů a snižující plnění jejich funkcí, včetně funkcí produkčních.

Hrozby	Zhodnocení
Nedostatečná prioritizace šetrných způsobů hospodaření prostřednictvím dotačních politik státu	V souvislosti s negativním ekonomickým a bezpečnostním vývojem v Evropě i v globálním měřítku lze očekávat odklon od cílů udržitelného rozvoje k zajištění bezpečnosti a ekonomického rozvoje. I když pro uvedené jsou zdravé ekosystémy nezbytné a představují nutnou podmínku fungování společnosti, na politické úrovni je situace nezdědka chybně prezentována jako dilema „buď anebo“.

Nedostatečná systematická podpora nástrojů obecné ochrany přírody a krajiny	Zatímco zákonné nástroje jsou dostatečně silné, prosazování jejich požadavků v praxi je nedostatečné či neefektivní. Je to dáno omezenými personálními a finančními kapacitami a zdroji příslušných organizací v kombinaci s nedostatečným metodickým vedením. Pokud by tato situace pokračovala, bude se jednat o významnou překážku dosažení cíle.
Nevhodná dotační politika státu	Zacílení některých podpor z veřejných rozpočtů přednostně na dosažení produkce a ekonomické efekty může vést k udržování nevhodné vlastnické struktury obhospodařovaných pozemků a pokračujícímu úbytku a degradaci přírodních biotopů, čímž se oslabuje jejich celistvost, propojenost a schopnost udržet příznivý stav a ekologickou funkčnost. Zacílení podpor bez dostatečného vyhodnocení dopadu na biodiverzitu.

Nástroje pro naplnění

Současné

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

Územní plánování – základní nástroj pro uplatňování efektivní ochrany přírody a krajiny v praxi

Komplexní pozemkové úpravy – nástroj k systematické harmonizaci hospodářského využívání krajiny s její ekologickou funkcí

Ekonomické nástroje – dotační politiky – především Společná zemědělská politika a zároveň evropské kohezní fondy a národní programy rozpočtové i mimorozpočtové (NPŽP, krajské rozpočty)

Sledování stavu biodiverzity – informace o aktuálním stavu vybraných druhů v ČR vč. druhů invazních, rozšíření a stavu přírodních biotopů a stavu předmětů ochrany CHÚ jako předpoklad optimalizace péče o chráněná území

Nové

Krajinné plánování

- zajistit v současné době nedostatečnou integraci CHÚ do krajiny prostřednictvím územního plánování ve větších územních celcích bez zbytečného vydělování CHÚ a volné krajiny
- zajistit integraci do územního plánování s ohledem na zajištění prostupnosti krajiny, ochrany biologicky cenných území, ochrany ZCHD i volně žijících druhů a planě rostoucích rostlin

Správa státních pozemků – metodické sjednocení a zohlednění ochrany biodiverzity tak, aby to bylo v souladu s účely využívání pozemků (na těch pozemcích, kde je taková harmonizace možná)

Společná zemědělská politika – dostatečné zohlednění potřeb ochrany přírodních zdrojů, ekosystémů a druhů vázaných na zemědělskou krajinu.

Zapojení soukromých subjektů a občanských iniciativ – zlepšit podmínky pro zapojení dalších subjektů do ochrany biodiverzity

Možnosti vyhodnocení

Stav typů přírodních stanovišť a druhů dle čl. 17 směrnice o stanovištích (mimo CHÚ), stav volně žijících ptáků dle čl.12 směrnice o ptácích – standardní již zavedený reporting, relevantní je také územní rozložení v rámci biogeografických oblastí

Kvalita a rozloha územních systémů ekologické stability (ÚSES) – podíl funkčních skladebných částí ÚSES. Nově zavedený indikátor sledovaný v registru krajiny ISOP, vhodný pro zajištění monitoringu vývoje a stavu ÚSES v ČR

Vymezení VKP ze zákona a jádrových zón VKP – podíl vymezených VKP ze zákona s vymezenými jádrovými zónami s vysokým zastoupením přírodních biotopů

Jednotná a veřejná evidence prvků obecné ochrany přírody a krajiny v Registru krajiny – vytvoření nového modulu ISOP integrujícího informace o vymezení územního systému ekologické stability, významných krajinných prvcích (včetně jádrových zón s vysokou ekologickou hodnotou u VKP ze zákona), přírodních parcí a přechodně chráněných plochách a dalších prvcích v krajině

Realizace opatření zacílených na udržení a zlepšení biodiverzity – množství obnovených ploch a ploch s realizovanými opatřeními a zajištěnou péčí v CHÚ i mimo ně. Nově zavedený indikátor sledovaný v modulu realizované péče ISOP.

Délka přirozeně tekoucích řek. Nový indikátor v návaznosti na NRR sledovaný v rámci ISOP.

Index běžných druhů ptáků – pro 42 druhů, jejichž populace představují 95 % všech jedinců ptáků hnízdících na území Česka

Sledování plnění cílů a opatření Akčního plánu – podle gesce a termínů

Cíl 2 – Přírodní ekosystémy jsou efektivně chráněny prostřednictvím reprezentativní soustavy chráněných území ČR

Popis cíle

Chráněná území (CHÚ) představují dlouhodobě jeden z nejúčinnějších nástrojů ochrany a podpory biologické rozmanitosti. Jejich prostřednictvím lze zajistit efektivní správu území umožňující využívání různých velkých krajinných celků udržitelným způsobem a přijímání opatření ve prospěch chráněných přírodních hodnot. Současná síť zvláště chráněných území však svou rozlohou stále nepostačuje k zajištění ochrany a obnovy biologické rozmanitosti. Proto je cílem do roku 2030 dosáhnout pokrytí 30 % území chráněnými oblastmi, a to jak na globální úrovni (v rámci Kchun-mingsko-montrealského globálního rámce pro biologickou rozmanitost), tak na úrovni Evropské unie (v rámci Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti). V tomto kontextu jsou chráněná území chápána nejen jako cíleně státem vyhlášená území, jako jsou lokality soustavy Natura 2000 a zvláště chráněná území v podmínkách ČR, ale také jako tzv. „jiná účinná územní ochranná opatření“ (OECM – *Other Effective Area-Based Conservation Measures*) dle definice Mezinárodního svazu ochrany přírody (IUCN), která mohou významně přispět k dosažení uvedeného cíle (např. schválené lesní hospodářské plány s kladným stanoviskem orgánu ochrany přírody).

Specifickým cílem v EU je zajištění 1/3 CHÚ (tj. 10 % území EU – vztaženo na celé území EU) tzv. striktní ochranou. To v praxi znamená, že je v daných územích nebo jejich částech aplikován režim, v němž jsou předmětem ochrany přirozené přírodní procesy, přírodní dynamika a spontánní vývoj ekosystémů. V těchto územích jsou umožněny pouze omezené a dobře usměrněné aktivity, které nejsou v konfliktu s podporou těchto procesů. V případě přírodních hodnot závislých na aktivním managementu splňují režim přísné ochrany i území, kde je péče prováděna výhradně ve prospěch zachování těchto předmětů ochrany.

Dané cíle je třeba adekvátně reflektovat na národní úrovni a přijmout tak kroky k rozšíření soustavy chráněných území (včetně tzv. OECM pokrytých v rámci cíle 1) a aplikaci přísné ochrany.

Ačkoliv je v České republice soustava CHÚ rozvíjena dlouhodobě a komplexně, přesto vyžaduje pro svůj další rozvoj a dostatečný dopad na stav biodiverzity další významné vstupy pro zajištění efektivní správy chráněných území, a to jak z hlediska optimalizace realizované ochrany a péče o chráněná území, tak z hlediska sjednocení výkonu státní správy. Nedílným předpokladem efektivní správy je nastavení a realizace pravidelného a systematického monitoringu stavu chráněných území.

Tlaky a hrozby

Tlaky	Zhodnocení
Intenzivní hospodaření – zemědělství v blízkosti či uvnitř CHÚ	Intenzivní hospodářské využívání je dlouhodobě nejvýznamnějším tlakem na stav biodiverzity vč. předmětů ochrany CHÚ, které nedokáže usměrnit ani výkon státní správy ani nastavení finančních nástrojů. Opačným problémem je i ústup od obhospodařování a zánik cenných přírodních stanovišť. Ustoupení od způsobu hospodaření, který vedl ke vzniku předmětu ochrany, může mít zásadní vliv na jeho zánik.
Ekonomický rozvoj – urbanizace a fragmentace	Zřejmý negativní vliv urbanizace a suburbanizace vykazuje setrvalý, byť mírný nárůst, čímž významněji stoupá tlak na rozvoj nové infrastruktury, dopravní i energetické včetně výstavby obnovitelných zdrojů energie, což se dotýká i CHÚ a jimi chráněných fenoménů (zábor či přímé ovlivnění cenných území, fragmentace, negativní ovlivnění průtoků v tocích aj.).
Těžba nerostných surovin, průmyslová výroba a logistika	Těžební činnost, zejména povrchová, i průmyslová výroba a s ní spojená logistika, může dlouhodobě negativně působit v širším území zahrnující či sousedící s CHÚ, což v důsledku může snižovat efektivitu aktivit zaměřených na ochranu přírodních ekosystémů
Klimatická změna	Dlouhodobě plošně působící vliv oproti predikcím zrychlující a těžko předvídatelný z hlediska dalšího vývoje i dopadů (možný dopad na efektivitu soustavy CHÚ pro ochranu vybraných přírodních hodnot aj.).
Invazní nepůvodní druhy	Kumulativně zejména s klimatickou změnou se jedná o silně ohrožující faktor pro budoucí zdraví ekosystémů kvůli narušení jejich struktury a funkce (vytlačování původních druhů, narušení potravních řetězců, složení půdy apod.), a to i v CHÚ.

Hrozby	Zhodnocení
Legislativní oslabování CHÚ jako zákonného nástroje	Zatímco strategické cíle do roku 2030 vyžadují v některých oblastech zajištění či doplnění legislativních nástrojů k jejich ochraně, objevují se politické tlaky účel CHÚ zásadně oslabit.

Nedostatečná regulace rozvoje nešetrného rekreačního využívání CHÚ	Nedostatečně regulovaný rozvoj nešetrné rekreace je silně vzrůstajícím tlakem, ale zároveň hrozbou vzhledem k předpokládaným scénářům, ve kterých v CHÚ stále výrazně roste rekreační a sportovní využití.
Nedostatečné kapacity pro zajištění péče o CHÚ a monitoringu jejich stavu	Předpokladem pro zákonem stanovený rozsah potřebné a cílené péče o CHÚ a jednotlivé předměty ochrany, včetně provádění adekvátního managementu a souvisejícího monitoringu stavu území, jsou dostatečné personální, odborné a finanční kapacity, jejichž garance nemusí být trvale zajištěna

Nástroje pro naplnění

Současné

Soustava ZCHÚ a soustava Natura 2000, definované v zákoně č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny – základní legislativní rámec, definující soustavu CHÚ, včetně režimu její ochrany v ČR
Plánovací dokumentace pro CHÚ – plány péče, zásady péče, souhrny doporučených opatření, příp. další dokumentace, nezbytné k efektivnímu plánování péče a jejímu zajišťování v praxi
Ekonomické nástroje – nástroje pro zajištění péče – především národní programy, kohezní fondy, rozpočty organizací, a další existující zdroje
Správa státního majetku – základní prostředek resortu životního prostředí k usměrňování péče, která je v případě intenzivní péče nebo změn charakteru pozemků (revitalizace apod.) možná především či pouze na státem vlastněných pozemcích

Sledování stavu předmětů ochrany chráněných území – informace o aktuálním stavu předmětů ochrany jako předpoklad optimalizace péče o chráněná území
Systém správců lokalit a využívání adaptivního managementového cyklu na části chráněných území (národní přírodní památky a národní přírodní rezervace)

Nové

Krajinné plánování [dle specifikace Politiky krajiny] – zajistí v současné době nedostatečnou integraci CHÚ do krajiny prostřednictvím územního plánování ve větších územních celcích bez zbytečného vydělování CHÚ a volné krajiny
Inovativní finanční mechanismy – např. v oblasti participace veřejnosti a soukromého sektoru, která bude cílena na posílení péče o CHÚ
Zavedení systému správců lokalit a adaptivního managementového cyklu v dalších ZCHÚ

Možnosti vyhodnocení

Podíl chráněných území – složený indikátor, měřící nejen celkové procento pokrytí státu CHÚ, ale také jednotlivými kategoriemi včetně zajištění striktní ochrany
Efektivita péče o CHÚ – kvalitativní určení míry efektivity péče na úrovni jednotlivých CHÚ. Monitoring a hodnocení stavu předmětů ochrany, opakované v pravidelných cyklech díky digitalizaci a zavedení adaptivního managementového cyklu v dalších typech (Z)CHÚ
Rozloha a stav typů přírodních stanovišť a populací druhů – vyhodnocení přínosu soustavy CHÚ k jejich stavu v pravidelných cyklech, spojených s reportingem dle čl. 17 směrnice o stanovištích
Sledování plnění cílů a opatření Akčního plánu – podle gesce a termínů

Cíl 3 – Příznivý stav původních druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin je zajištěn prostřednictvím ochrany jejich biotopů, populací i genetické variability**Popis cíle**

Pro dosažení příznivého stavu druhů a jejich efektivní a účelnou ochranu je zásadní, aby byla vhodně nastavena související legislativa. Zejména je potřebné, aby druhová ochrana uměla flexibilně reagovat na změny stavu druhů, míru a příčiny jejich ohrožení a dynamické tlaky a hrozby. Klíčovým je proto dokončení legislativní úpravy zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, navržené v letech 2024-25, tedy změna režimů ochrany jednotlivých kategorií ZCHD s důrazem na ochranu biotopů druhů, aktualizace seznamu zvláště chráněných druhů a rozvoj aktivních nástrojů druhové ochrany.

Pro zajištění dlouhodobě příznivého stavu druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin je klíčové sjednocení přístupu a zvýšení efektivity státní správy při uplatňování zvláštní i obecné druhové ochrany, dostupnost aktuálních poznatků o stavu a rozšíření druhů, příčinách jejich ohrožení a možnostech jejich účinné ochrany.

Zásadní je zajistit systematickou podporu výkonu činnosti orgánů ochrany přírody při zavádění nových přístupů a metodik, zajištění metodického vedení příslušných orgánů a spolupráce orgánů na všech úrovních. Procesy a vydaná povolení v druhové ochraně by měly být digitalizované v maximální možné míře, aby bylo rozhodování různých OOP jednotné, transparentní a odborně kvalitní tak, aby bylo možné hodnotit kumulativní vlivy na jednotlivé druhy, místní populace a biotopy.

Dalším předpokladem pro zajištění plnění tohoto cíle je zavedení pravidelného a systematického monitoringu stavu druhů a biotopů. Stávající systém založený na sledování evropsky významných druhů bude rozšířen o indikátory zaměřené na další skupiny organismů, např. opylovače. Hodnocení ohroženosti druhů bude probíhat prostřednictvím pravidelně aktualizovaných Červených seznamů. Veškerá data o výskytu druhů dostupná státním úřadům a výzkumným institucím napříč resorty budou systematicky ukládána do Nálezové databáze ochrany přírody (NDOP), čímž se zajistí jejich dlouhodobá dostupnost a využitelnost, a to jak odborníkům, tak orgánům ochrany přírody a hospodářům. NDOP bude nadále rozvíjen, aby odpovídal potřebám ochrany druhů. Veřejnost, státní organizace a další subjekty musí být podporovány ve sběru dat pomocí občanské vědy.

Druhová ochrana pak musí reflektovat současné poznání o stavu a výskytu druhů, a to pro zákonnou ochranu i pro aktivní péči o nejohroženější druhy a mít dostupné možnosti iniciovat potřebný aplikovaný výzkum. Pro zajištění aktivní péče o nejohroženější druhy a biotopy bude zásadní příprava a realizace aktivních nástrojů druhové ochrany (záchranných programů, programů péče a regionálních akčních plánů). V smysluplné aktivní péči o společenstva, druhy a jedince má být podporováno nejširší spektrum subjektů včetně občanské společnosti, záchranných stanic, iniciativ soukromé sféry a mnoha dalších.

Současně bude posílen legislativní rámec pro ochranu volně žijících druhů mimo jejich přirozené prostředí (*ex situ*). Důraz bude kladen na novelizaci právních předpisů týkajících se zoologických zahrad a dalších chovatelských zařízení vystavujících volně žijící druhy živočichů pro veřejnost, rovněž bude novelizována oblast regulující obchod s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES), na posílení vymáhání práva a doplnění metodických postupů. Rozvíjena bude spolupráce s botanickými zahradami a arborety zejména v oblasti ochrany ohrožených druhů rostlin. K posílení práce s veřejností přispěje Národní síť záchranných stanic, která zajišťuje péči o zraněné volně žijící živočichy a osvětu a výchovu.

Zajištěna bude rovněž ochrana genetické variability volně žijících organismů, včetně podpory konzervace planých příbuzných druhů plodin nebo druhů potenciálně využitelných pro výživu a zemědělství. Bude

nastaven systém monitoringu změn genetické diverzity konkrétních druhů i vybraných skupin (např. hmyzu či hub). Nové informace jasně ukazují velký význam genetické diverzity pro přežívání přirozených populací mnoha organismů a tato data dokládají potřebu implementace pojmu ochrany genetické diverzity do celkové koncepce ochrany přírody. Podporován by měl být rozvoj spolupráce a výzkumu v rámci genových bank. V neposlední řadě je nezbytné pozitivně ovlivnit přístup veřejnosti, hospodářů a vlastníků a správců půdy, aby výskyt vzácných a ohrožených druhů nebyl vnímán jako problém či zátěž, ale jako výhoda, přednost, a to nejen v ekonomickém slova smyslu. Obce, veřejné subjekty, hospodáři v krajině i veřejnost musí mít k dispozici doporučení a návody, jak spravovat své pozemky či svěřená území šetrněji a podporovat jejich biodiverzitu, včetně doporučení vhodných pro konkrétní druhy. K podpoře volně žijících druhů může být přizpůsobena péče o neprodukční plochy v krajině, jako území pod elektrovedy, násypy dálnic nebo okolí solárních elektráren tak, aby mohly naplňovat pro společnost potřebné funkce a podporovat i biodiverzitu. Dlouhodobě musí být dostupné kompenzační mechanismy (náhrada újmy a škod) v případech, kde má omezení hospodářů zásadní dopady, a také dostupná dotační podpora pro realizaci preventivních opatření prostřednictvím k tomu určených kompenzačních opatření.

Tlaky a hrozby

Tlaky	Zhodnocení
Intenzifikace a homogenizace hospodaření v krajině	Kvůli pokračující preferenci intenzivního využívání krajiny nezůstává dostatek vhodných biotopů, kterými jsou zejména pestré lesy přizpůsobené klimatickým podmínkám, krajinné prvky v zemědělské krajině, druhově bohaté louky a pastviny a přírodě blízké vodní toky, ale také plochy ponechané spontánní sukcesi. To způsobuje nízké početnosti druhů a nepropojenost populací.
Fragmentace biotopů druhů a migrační překážky	Fragmentace krajiny způsobená nejen rozvojem dopravní infrastruktury, ale i izolací biologicky hodnotných ploch v intenzivně zemědělsky obhospodařované krajině, vede k oddělování částí populací. Přetrvává vysoká míra fragmentace vodních toků příčnými stavbami i nevhodnými podélnými úpravami s negativním dopadem na druhy vázané na volně tekoucí vodní toky. Problematická je vysoká úmrtnost živočichů na komunikacích a další infrastruktuře, rušení živočichů hlukem, případně světelným znečištěním.
Technické úpravy krajiny	V rámci stavební činnosti, rekultivací po těžbě nerostných surovin a při dalších aktivitách ovlivňujících plošně stav krajiny a biotopů rostlin a živočichů nejsou dostatečně využívány přírodě blízké postupy umožňující minimalizovat nepříznivé vlivy. V historii technicky upravené toky jsou revitalizovány a ponechávány k renaturaci jen ve velmi omezeném rozsahu. Příčné překážky nejsou odstraňovány, byť ztratily svou původní funkci. Minimální zůstatkové průtoky často nejsou dodržovány. Technická infrastruktura, různě nevhodně provedené typy staveb apod. zároveň vedou k zraňování a mortalitě živočichů a postupy

	k omezení takových vlivů jsou do praxe při návrhu a realizaci staveb zaváděny jen pomalu.
Klimatická změna	Zvyšující se výskyt klimatických extrémů, rostoucí průměrné teploty a změna distribuce srážek napomáhají šíření některých invazních nepůvodních druhů, a stoupá tak riziko ohrožení jednotlivých populací i celých druhů. Nejvíce ohrožené změnou klimatu jsou druhy horských poloh nebo teplých nížin.
Nedostatečné kapacity pro zajištění péče a monitoringu stavu	Předpokladem pro zajištění příznivého stavu původních druhů, včetně realizace cíleného managementu a monitoringu jejich stavu, jsou dostatečné personální, odborné a finanční kapacity. Jejich dlouhodobá garance však není samozřejmostí.
Nízké povědomí dotčené i laické veřejnosti o významu ochrany druhů	Docílit úspěšné ochrany druhů a jejich biotopů ve spolupráci s vlastníky a dotčenými skupinami veřejnosti je možné pouze tehdy, pokud bude veřejnost rozumět a chápat podstatu. Systematické vzdělávání a osvěta by mělo být součástí plánovaného vzdělávání, osvěty a práce s veřejností.

Hrozby	Zhodnocení
Nevhodná dotační politika státu	Částečné zacílení podpor z veřejných rozpočtů na produkční a ekonomické efekty může vést k udržování nevhodné vlastnické struktury obhospodařovaných pozemků a pokračujícímu úbytku a degradaci přírodních biotopů a k pokračování stávajících nepříznivých trendů vývoje populací ohrožených druhů i dosud běžných druhů.
Rozšíření invazních nepůvodních druhů	V důsledku rozšíření nepůvodních invazních druhů může dojít k vytlačení a vymizení některých původních druhů.
Nedostatek dat	Nedostatek údajů o výskytu druhů, opožděné zjištění změn v jejich populacích a neznalost příčin ohrožení mohou vést k pozdní reakci, která zvyšuje riziko ohrožení až extinkci některých druhů.

Nástroje pro naplnění

Současné

Obecná a zvláštní druhová ochrana a její nástroje definované v zákoně č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů – základní legislativní rámec, definující ochranu druhů v ČR

Plánovací dokumentace péče o druhy a CHÚ – záchranné programy, programy péče, regionální akční plány, a dále všechny druhy plánovací dokumentace CHÚ ve vztahu k druhům

Územní plánování a povolování staveb – základní nástroj pro uplatňování efektivní ochrany přírody a krajiny v praxi, např. v rámci územně analytických podkladů; část dopadů umožňují řešit také požadavky na výstavbu stanovené stavebním zákonem (pokud bude zajištěno jejich dostatečné uplatňování a metodická podpora)

Komplexní pozemkové úpravy – nástroj k systematické harmonizaci hospodářského využívání krajiny s její ekologickou funkcí

Ekonomické nástroje – nástroje pro zajištění péče – především národní programy, kohezní fondy, rozpočty organizací, a další existující zdroje - umožnění revitalizací, renaturací, udržitelného a přírodě blízkého hospodaření

Sledování stavu druhů – informace o aktuálním stavu druhů jako předpoklad jejich ochrany a péče o ně

Využívání adaptivního managementového cyklu v aktivních nástrojích druhové ochrany

Nové

Krajinné plánování [podle Politiky krajiny] – integrace potřeb ochrany biodiverzity do nástrojů územního plánování

Správa státních pozemků – příkladný přístup k hospodaření na pozemcích ve vlastnictví státu

Národní plán na obnovu přírody – nástroj implementace nařízení o obnově přírody, stanoví opatření k obnově ekosystémů

Metodické a vzdělávací aktivity – zejména pro státní správu, samosprávu, pro veřejnost a místní aktéry

Možnosti vyhodnocení

Stav druhů dle čl. 17 směrnice o stanovištích, stav volně žijících ptáků dle čl.12 směrnice o ptácích – standardní již zavedený reporting, relevantní je také územní rozložení v rámci biogeografických oblastí

Červené seznamy, resp. počet původních ohrožených druhů v červených seznamech

Indikátory stavu biodiverzity – zavedené indikátory s dlouhou datovou řadou (zejm. index ptáků zemědělské krajiny), ve Strategii nově navrhované a indexy zaváděné společně s Nařízením o obnově přírody (NRR) v rámci Národního plánu na obnovu přírody

Index běžných druhů ptáků – pro 42 druhů, jejichž populace představují 95 % všech jedinců ptáků hnízdících na území Česka

Sledování plnění cílů a opatření Akčního plánu – podle gesce a termínů

2. Udržitelné využívání a podpora všech složek biodiverzity

Cíl 4 – Ekosystémy jsou obnovovány v souladu s cíli evropské a národní legislativy a s ohledem na prospěch současné i budoucích generací i ekosystémů samotných

Popis cíle

Navzdory desítkám let vývoje a zdokonalování nástrojů na ochranu biologické rozmanitosti se stále nedaří dosahovat jejich dostatečné účinnosti. Průběžně dochází ke ztrátě kvality přírodního prostředí, přírodních ekosystémů (v kvantitě i kvalitě), a tím i biodiverzity. Jedním z důvodů je dlouhodobé setrvávání na tradičních, často málo efektivních přístupech k ochraně přírody, které nejsou dostatečně přizpůsobené současným ekologickým výzvám a změnám v krajině. Tento přístup, ačkoliv zásadní, se v praxi ukazuje jako nedostatečný – s postupnou degradací přírodních prvků se totiž zmenšuje prostor nejen pro jejich ochranu, ale i pro zlepšení jejich stavu a zhoršuje se cílový stav krajiny a ekosystémů v ní. Z toho důvodu byla na unijní

úrovni navržena změna strategického přístupu: od ochrany k aktivní obnově ekosystémů. Tento přístup je zakotven v Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2024/1991 ze dne 24. června 2024 o obnově přírody. Nařízení je právně závazné a přímo použitelné i v České republice – není tedy nutné jej transponovat do národní legislativy, pro jeho účinnou realizaci je ovšem vhodné připravit a provést nezbytné legislativní úpravy, zejména v rámci zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny a současně zajistit provázání s dalšími klíčovými oblastmi, jako je územní plánování, plánování v oblasti vod, podpora zemědělského a lesního hospodaření apod.

Uvedené nařízení stanovuje konkrétní cíle, kterých má být dosaženo prostřednictvím realizace opatření na obnovu přírody. Jejich cílem je zajistit obnovu přírodního prostředí v celém rozsahu krajiny, tedy nejen ve vybraných územích nebo pro jednotlivé typy ekosystémů. Plnění stanovených cílů bude probíhat postupně až do roku 2050, s konkrétními milníky již v letech 2030 a 2040. Navrhovaná opatření se týkají mimo jiné zemědělství a lesnictví, tedy odvětví, která mají zásadní vliv na stav krajiny a biodiverzity. Současně se zaměřují i na specifické tematické oblasti, jako je obnova přírodních stanovišť a druhů, zlepšení kontinuity říční sítě, revitalizace sídelní zeleně nebo podpora populací opylovačů.

Základním nástrojem implementace nařízení je tzv. Národní plán na obnovu přírody, který připravuje každý členský stát EU. Plán obsahuje konkrétní opatření, jimiž hodlá naplnit cíle stanovené nařízením. Tento dokument vzniká prostřednictvím participativního procesu, který zajišťuje zapojení širokého spektra aktérů, a poskytuje státům flexibilitu v individuálním přístupu k dosažení cílů nařízení vycházejících z lokálních potřeb a kontextu.

V následujících desetiletích se Národní plán na obnovu přírody stane jedním z klíčových strategických dokumentů v oblasti ochrany a obnovy přírody. Je proto nezbytné věnovat jeho přípravě i následné realizaci dostatečnou pozornost a zajistit co nejširší spolupráci napříč sektory i celou společností.

Tlaky a hrozby

Tlaky	Zhodnocení
Nedostatečná kapacita odborných institucí	Současné odborné a personální kapacity organizací jsou naplněné a často za hranou svých kapacit. Pokud má být zajištěna plnohodnotná implementace nařízení, je třeba na to dané organizace včas připravit – a to jak ty, které budou zajišťovat samotnou realizaci, tak i instituce a partnery, kteří se budou na procesu aktivně podílet, včetně dalších resortů.
Rozdělení kompetencí	Vzhledem k široké působnosti a horizontálnímu charakteru nařízení se obnova přírody týká několika resortů (MŽP, MZe, MMR, MD, MPO, MF). Uvedené resorty mají ale v mnoha agendách často protichůdné cíle. Tento tlak je zároveň příležitostí ke zlepšení mezirezortní koordinace. Zároveň lze konstatovat, že rozeznání míry odpovědnosti za plnění cílů nařízení se u některých resortů liší, což může být ve výsledku překážkou pro jeho efektivní implementaci.

Hrozby	Zhodnocení
--------	------------

Riziko zjednodušené interpretace a oslabení podpory	Nařízení o obnově přírody se může stát citlivým tématem. Hrozí riziko jeho dezinterpretace či zjednodušené mediální prezentace, která může zdůrazňovat zátěž a ohrožení hospodářských zájmů namísto příležitostí a potenciálu pro společná řešení. Určitá opatření (např. v krajině s intenzivním využíváním) mohou být vnímána jako zásah do zavedených praxí. Z těchto důvodů je klíčová včasná, otevřená a konstruktivní komunikace se zainteresovanými aktéry a snaha o dosažení širokého porozumění a shody. Další výzvou může být nejistota ohledně dostupnosti financí pro realizaci opatření, včetně možných posunů priorit při vyjednávání nového víceletého finančního rámce EU po roce 2027.
--	---

Nástroje pro naplnění

Současné

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů – je relevantní jako celek, respektive je základním legislativním nástrojem na národní úrovni

Ekonomické nástroje – současné, především národní programy, kohezní fondy, rozpočty organizací, a další existující zdroje. Ty je nutné modifikovat tak, aby umožnily i podporu opatření v rámci Národního plánu na obnovu přírody, zejména podporu aktivní péče a ochrany obnovených ekosystémů, včetně podpory propojenosti prvků zelené a modré infrastruktury

Správa státního majetku – základní prostředek resortu životního prostředí k usměrňování využívání pozemků, která je v případě intenzivní péče nebo změn charakteru pozemků (revitalizace apod.) možná především či pouze na státem vlastněných pozemcích

Sledování stavu biotopů a druhů, zajišťované AOPK ČR – průběžné sledování stavu biodiverzity jako základního nástroje monitoringu a plánování

Národní inventarizace lesů (NIL) – průběžné sledování stavu a vývoje lesních ekosystémů

Monitoring zdravotního stavu lesů ICP Forests

Plánování v oblasti vod – aktivní spolupráce na přezkumu a následné aktualizaci a implementaci plánů povodí

Územní plánování – základní nástroj pro uplatňování efektivní ochrany přírody a krajiny v praxi

Nové

Krajinné plánování (dle specifikace Politiky krajiny) – zajistí v současné době nedostatečnou integraci CHÚ do krajiny prostřednictvím územního plánování ve větších územních celcích bez zbytečného vydělování CHÚ a volné krajiny

Národní plán na obnovu přírody – hlavní implementační nástroj nařízení o obnově přírody

Nové ekonomické nástroje – inovativní finanční mechanismy – jejich účelem bude především vytvořit pobídku pro klíčové aktéry k aktivní účasti na dosahování cílů nařízení NRR

Systematické vzdělávání odborníků státní správy včetně komunikační strategie – jedná se o nové paradigma v ochraně přírody, které je třeba dostatečně a jednotně prezentovat v první řadě v rámci resortu ŽP, ale také obecně v rámci státní správy a samosprávy. K tomu je nutné vytvořit metodickou podporu pro implementaci a obnovu ekosystémů a ucelený vzdělávací program a k nařízení a jeho implementaci samostatnou komunikační strategii

Národní databáze ploch obnovy přírody s napojením na registr plánování a péče o přírodu a krajinu ISOP, evidence a sledování obnovy přírody prostřednictvím tohoto modulu.

Možnosti vyhodnocení

Indikátory, stanovené Národním plánem na obnovu přírody – Nařízení obsahuje seznam indikátorů, které budou specifikovány na úrovni EU, a budou přímo vyvinuty pro měření míry implementace nařízení zejm. vyhodnocení obnovy s využitím databáze ploch obnovy přírody ISOP

Reporting dle čl. 17 směrnice o stanovištích a dle čl. 12 směrnice o ptácích – standardizovaný nástroj, pokrývající z hlediska hodnocení celé území státu

Sledování plnění cílů a opatření Akčního plánu – podle gesce a termínů

Cíl 5 – Dlouhodobá stabilita a obnova všech ekosystémů je zajištěna jejich udržitelným obhospodařováním a využíváním, jež zohledňuje různorodé příspěvky přírody včetně ekosystémových služeb, které lidem poskytují

Popis cíle

Z hlediska ochrany biodiverzity na území ČR je nezbytné zaměřit se na zlepšování stavu přírody a posilování biologické rozmanitosti ve všech typech ekosystémů, a to i v oblastech, které primárně slouží k hospodářskému využití či jinému účelu poskytujícímu ekonomické přínosy různého druhu. Cílem je zajistit dlouhodobou stabilitu a odolnost všech typů ekosystémů prostřednictvím udržitelného způsobu hospodaření a využívání, který bere v potaz různé přínosy přírody pro společnost i ekonomiku. Tento přístup je realizován v souladu s cíli Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1991 o obnově přírody, které představuje klíčový právní rámec pro obnovu degradovaných ekosystémů v celé EU.

Stabilita ekosystémů je ohrožena nejen intenzivními zásahy a nevhodným využíváním krajiny, ale také absencí hospodaření tam, kde je pro udržení ekologických funkcí nezbytné. Typickým příkladem je zarůstání nelesních stanovišť, jako jsou druhově bohaté louky a pastviny, které bez pravidelné šetrné péče podléhají sukcesi a postupně se mění v lesní porosty. Tím dochází ke ztrátě cenných biotopů a s nimi i k úbytku druhové rozmanitosti a ekosystémových služeb, které tyto otevřené plochy poskytují. U některých lesních ekosystémů může vést absence hospodaření ke změně druhové skladby porostů např. nahrazení světlomilných druhů a vymizení na nich vázaných druhů. Udržitelné obhospodařování by proto mělo zahrnovat jak omezení nadměrného zatížení, tak aktivní péči tam, kde je nezbytná pro zachování příznivého stavu ekosystémů.

V tomto ohledu je nezbytné podporovat biologickou rozmanitost ve všech typech ekosystémů. V zemědělské krajině to znamená posilovat šetrné způsoby hospodaření, chránit a zlepšovat biotopy a populace druhů, předcházet a omezovat degradaci půdy, zlepšovat vodní režim a chránit genetické zdroje, a to s cílem, aby zemědělská krajina mohla být využívána pro produkci potravin, a přitom zůstávala dostatečně odolná a zdravá. V lesních ekosystémech je třeba podporovat jejich biologické funkce, zvyšovat jejich genetickou, druhovou, věkovou a prostorovou strukturu, zajistit rovnováhu mezi stavem lesních ekosystémů a stavy

zvěře, ponechávat dostatečné množství těžebních zbytků, mrtvého dřeva a habitatových stromů, předcházet vzniku soustředěného odtoku vody a podporovat rozšiřování alternativních způsobů hospodaření (nepasečné způsoby, střední a nízké lesy atd.) a zajistit rovnováhu mezi stavem lesních ekosystémů a stavy zvěře a předcházet vzniku soustředěného odtoku vody.

U sladkovodních ekosystémů je prioritou integrovaná správa vodních toků, obnova a ochrana přirozených funkcí vodních toků a niv a jejich propojenost, správné nastavení a udržování MZP a odstraňování příčných překážek vytvářejících migrační bariéry, pokud již zanikl účel jejich výstavby. Důležitá je také revitalizace mokřadů, pramenišť a rašelinišť. Zvláštní pozornost si zaslouží zlepšení ekologického stavu stojatých vod, které jsou negativně ovlivněny eutrofizací, šířením invazních nepůvodních druhů a dalšími faktory.

Důraz bude kladen také na dosažení dobrého stavu podzemních vod a omezování znečištění. Potřebu ochrany a obnovy biologické rozmanitosti vodních a na vodu vázaných ekosystémů a jejich složek je nezbytné adekvátně zohlednit při strategickém plánování v oblasti ochrany vod, které je hlavním nástrojem pro systematické přijímání opatření pro zajištění ochrany a obnovy kvality a kvantity vodních zdrojů.

Podporovat biologickou rozmanitost je nutné také v urbanizovaných územích, a to nejen s ohledem na podporu druhů a jejich stanovišť v prostředí uzpůsobeném pro lidské potřeby, ale i k obecnému zkvalitnění životního prostředí v sídlech. V tomto směru je důležité podporovat vznik a rozvoj zelených ploch a lokalit s vysokou biodiverzitou, rozvoj zelenomodré infrastruktury a vhodné hospodaření s vodou, a snižování světelného znečištění. Součástí cíle bude i formulace doporučení pro přírodě blízké přístupy k plánování a správě městského prostředí.

Uplatněním těchto opatření v praxi lze dosáhnout dlouhodobé stability, obnovy a odolnosti ekosystémů v České republice, což přispěje k udržitelnému využívání přírodních zdrojů a zachování přírodních hodnot biodiverzity pro budoucí generace.

Pro naplňování cíle je klíčové podporovat hospodařící subjekty i další aktéry v uplatňování a rozvoji udržitelných postupů, opatření k zachování a obnově biologické rozmanitosti a přínosů jež poskytují společnosti zdravé a odolné ekosystémy. V rámci toho je tedy potřebné rozvíjet také mechanismy, které přispějí k ocenění přínosů udržitelného hospodaření a dalšího využívání krajiny z hlediska podpory a obnovy biodiverzity a ekosystémových služeb.

Tlaky a hrozby

Tlaky	Zhodnocení
Dlouhodobé intenzivní využívání obhospodařovaných ekosystémů, zejména zemědělských a lesních	Převažující intenzivní hospodářské využívání je dlouhodobě nejvýznamnějším limitem pro posílení biodiverzity v ekosystémech, které jsou primárně využívány produkčním způsobem.
Eutrofizace a nadměrné zatížení stojatých vod	U většiny stojatých vod došlo k výrazným změnám chemického složení, alarmující je vysoký obsah fosforu z odpadních vod, který zvyšuje úživnost vod. V letních měsících, kdy je nedostatek vody, klesá obsah kyslíku a klesá biodiverzita vázaná na eutrofní vody kvůli nedostatku světla a potravních zdrojů.

Stav lesních porostů a jejich adaptace na klimatickou změnu	Zdravotní stav porostů je v řadě parametrů nepříznivý, zejména vlivem rizikových prvků, nevyvážené druhové skladby a klimatických extrémů. Změnu klimatu provází extrémní jevy, na které se lesní porosty nestíhají adaptovat. Přestože je druhová skladba v posledních letech přizpůsobována skladbě přirozené, vlivem rozsáhlých kalamitních těžeb došlo k nevyrovnané věkové skladbě. Vývoj žádoucí prostorové struktury lesních porostů bude trvat minimálně několik dalších desetiletí. Přirozená obnova lesa je v některých oblastech státu omezována dlouhodobě nadpočetnými stavy divoké zvěře, přesto však její podíl v první obnově každoročně stoupá.
Nekoncepční rozvoj urbanizovaného území nezohledňující význam biodiverzity v sídlech	V rámci územního plánování v sídlech, zejména městském prostředí není dostatečně akcentován význam posilování biodiverzity (např. ve formě cíleně koncepčního rozvoje městské zeleně, která by podporovala její propojenost) z hlediska pozitivního vlivu na kvalitu života v sídlech a jejich odolnosti vůči dopadům klimatické změny; není dostatečně ošetřen konflikt s rozvojem inženýrských sítí.

Hrozby	Zhodnocení
Nedostatečná prioritizace šetrných způsobů hospodaření prostřednictvím dotačních politik státu	V souvislosti s negativním ekonomickým a bezpečnostním vývojem v Evropě i v globálním měřítku lze očekávat odklon od cílů udržitelného rozvoje k zajištění bezpečnosti a ekonomického rozvoje. I když pro uvedené jsou zdravé ekosystémy nezbytné a představují nutnou podmínku fungování společnosti, na politické úrovni je situace nezřídka chybně prezentována jako dilema „bud’ anebo“.
Změny lesních společenstev a populací	Lze předpokládat, že nárůst abiotických tlaků na stanovištní podmínky a jejich zvyšující se intenzita vyvolá nepředvídatelné změny v druhovém složení, v hustotě populací a ve struktuře lesních společenstev. Významné druhové změny společenstev lze očekávat zejména na přirozeně extrémních stanovištích a místech s pozměněnou druhovou skladbou.
Vliv invazních nepůvodních druhů	S rostoucími proměnami podmínek přirozených stanovišť dochází k šíření invazních nepůvodních druhů, kterým budou měnící se stanovištní podmínky a uvolněné biotopy lépe vyhovovat. To způsobí výrazné změny v zastoupení u druhů původních.
Působení klimatické změny	Přibývající případy extrémních klimatických jevů (dlouhotrvající sucha a stupňující se vedra, extrémní příválové srážky, příválové povodně, větrné bouře apod.) provází poškození lesních porostů a ovlivnění dalších ekosystémů.

Nástroje pro naplnění

Současné

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů – se zvláštním zřetelem na obecnou ochranu přírody a krajiny

Zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů – ochrana zejména půd s nejvyšší bonitou (dle BPEJ)

Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů (znění účinné od 1.1. 2026) - zajištění rovnoměrného naplňování všech funkcí lesa a jeho ekosystémových služeb

Zákon č. 149/2003 Sb., o uvádění reprodukčního materiálu lesních dřevin lesnický významných druhů a umělých kříženců, určeného k obnově lesa a k zalesňování, a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin), ve znění pozdějších předpisů – ochrana genofondu lesních dřevin

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti – oblast regulace managementu a regulace zvěře

Ekonomické nástroje – dotační politiky – podpora udržitelného a přírodě blízkého hospodaření, klíčová je Společná zemědělská politika, doplňující nástroje resortu ŽP (OPŽP, NPŽP, PPK)

Aktivity samospráv obcí – ve vztahu k využívání obecního majetku s ohledem na ochranu biodiverzity

Dobrovolná ochrana přírody – např. pozemkové spolky, nadace

Plánování v oblasti vod – ve vazbě na rámcovou směrnici o vodách, vodní zákon a praktický výkon správy povodí, metodické a digitální nástroje pro evidenci

Nové

Krajinné plánování – ve vazbě na Politiku krajiny, integrace potřeb ochrany ekosystémů do nástrojů územního plánování

Správa státních pozemků – příkladný přístup k hospodaření na pozemcích ve vlastnictví státu

Národní plán na obnovu přírody – nástroj implementace nařízení o obnově přírody, stanoví opatření k obnově ekosystémů

Metodické a vzdělávací aktivity – zejména pro státní správu, samosprávu, pro veřejnost a místní aktéry

Možnosti vyhodnocení

Stav typů přírodních stanovišť a druhů z hlediska ochrany dle čl. 17 směrnice o stanovištích – standardní, již zavedený reporting

Rozloha cenných biotopů – za využití vrstvy mapování biotopů se zaměřením na obhospodařované, vč. hodnocení kvalitativních parametrů

Kvalita a rozloha územních systémů ekologické stability (ÚSES) – podíl funkčních skladebných částí ÚSES. Nově zavedený indikátor sledovaný v registru krajiny ISOP, vhodný pro zajištění monitoringu vývoje a stavu ÚSES v ČR

Vymezení VKP ze zákona a jádrových zón VKP – podíl vymezených VKP ze zákona s vymezenými jádrovými zónami s vysokým zastoupením přírodních biotopů

Jednotná a veřejná evidence prvků obecné ochrany přírody a krajiny v Registru krajiny – vytvoření nového modulu ISOP integrujícího informace o vymezení územního systému ekologické stability, významných krajinných prvcích (včetně jádrových zón s vysokou ekologickou hodnotou u VKP ze zákona), přírodních parcích a přechodně chráněných plochách a dalších prvcích v krajině

Realizace opatření zacílených na udržení a zlepšení biodiverzity – množství obnovených ploch a ploch s realizovanými opatřeními a zajištěnou péčí v CHÚ i mimo ně. Nově zavedený indikátor sledovaný v modulu realizované péče ISOP, který nebude navyšovat administrativní zátěž hospodařících subjektů a zajistí plnou interoperabilitu s LPIS a Portálem farmáře při uplatnění principu „only-once“.

Národní inventarizace lesů (NIL) – průběžné sledování stavu a vývoje lesních ekosystémů

Plocha ekologicky významných prvků – resp. podíl krajinných prvků na obhospodařované zemědělské půdě

Index běžných druhů ptáků – pro 42 druhů, jejichž populace představují 95 % všech jedinců ptáků hnízdících na území Česka

Indexy biodiverzity – zavedené indikátory s dlouhou datovou řadou (zejm. index ptáků zemědělské krajiny), ve Strategii nově navrhované a indexy zaváděné společně s Nařízením o obnově přírody (NRR) v rámci Národního plánu na obnovu přírody

Sledování plnění cílů a opatření Akčního plánu – podle gesce a termínů

Cíl 6 – Hrozby z hlediska udržitelného využívání biologické rozmanitosti jsou systematicky odstraňovány nebo jejich dopady minimalizovány prostřednictvím funkčních nástrojů aktualizovaných podle vědeckých poznatků a praxe

Popis cíle

Z hlediska ochrany biologické rozmanitosti a jejího udržitelného využívání je nezbytné řešit i další přirozené či lidskou činností způsobené tlaky a hrozby, které nelze postihnout v rámci aktivit běžných při cílené ochraně přírodních stanovišť či obhospodařovaných ekosystémů. Tyto tlaky a hrozby by měly být průběžně sledovány a vyhodnocovány i s ohledem na jejich možnou proměnlivost v místě a čase. Úkolem zejména státní správy je v tomto směru tyto tlaky a hrozby systematicky identifikovat, odstraňovat a snažit se o minimalizaci jejich dopadů pomocí vhodně navržených a funkčních nástrojů. Vzhledem k již probíhajícím i do budoucna předvídaným dopadům klimatické změny je nutné realizovat vhodná adaptační opatření cílená na podporu odolnosti ekosystémů. Opatření a aktivity zaměřené na adaptaci na klimatickou změnu (a mitigaci klimatické změny) jsou předmětem celé řady sektorových strategických dokumentů a akčních plánů a v tomto směru je nezbytné především zajistit, aby v nich definované aktivity nebyly v rozporu se zájmy ochrany biologické rozmanitosti, a naopak v maximální míře využívat vzájemné synergie, např. uplatňováním přírodě blízkých řešení

Kromě klimatické změny zahrnují dlouhodobé tlaky a hrozby z hlediska ochrany a udržitelného využívání biologické rozmanitosti i důsledky celé řady lidských aktivit jako jsou změny ve využívání půdy (např. zalesňování, intenzivní monokultury, urbanizace), místy nevhodný management populací chráněných a invazních druhů, jakož i zvěře a ryb, znečištění, šíření polutantů, negativní vlivy různých aplikovaných látek a dalších. Zvláštní pozornost je třeba věnovat i úbytku opylovačů, který je důsledkem kombinace faktorů včetně ztráty stanovišť, používání pesticidů a nedostatku potravy v krajině. Specifickou oblast představují invazní nepůvodní druhy, jejichž šíření způsobuje kromě negativních dopadů na biologickou rozmanitost i obrovské ekonomické ztráty. V tomto směru je nezbytné realizovat regulace a eradikace invazních nepůvodních druhů (IAS) na základě metod vycházejících z aktuálních vědeckých poznatků se zohledněním priorit pro ČR, zajistit a zpřístupnit aktuální data o výskytu IAS na celém území ČR, zefektivnit a doplnit možné metody regulace a eradikace IAS a omezit nezáměrné šíření invazních nepůvodních druhů.

Rostoucím problémem z hlediska ochrany biodiverzity je také světelné znečištění, které negativně ovlivňuje chování a životní cykly mnoha druhů, včetně hmyzu, ptáků a netopýrů, a narušuje přirozené ekologické procesy.

Tlaky a hrozby

Tlaky	Zhodnocení
Klimatická změna	Změna klimatu ohrožuje produkci plodin a stabilitu ekosystémů a vyvolává potřebu adaptace zemědělských postupů, jako je využívání odolnějších plodin, efektivnější hospodaření s vodou a zlepšování půdní úrodnosti pro udržitelnost produkce. Také Koncepce státní lesnické politiky do roku 2035 má adaptaci lesů jako jeden z nejvýznamnějších cílů. Je nezbytné dlouhodobě posilovat odolnost ekosystémů a druhů vůči dopadům klimatické změny prostřednictvím ochrany a obnovy přírodě blízkých stanovišť, zajištění ekologické konektivity krajiny a další integrace adaptačních

	opatření do sektorových politik včetně zemědělství, lesnictví a územního plánování.
Působení přípravků na ochranu rostlin (POR)	Přípravky na ochranu rostlin cíleně ničí určité škůdce, ale často mají toxické účinky i na necílové organismy, jako je hmyz (včetně opylovačů), ptáci, savci, obojživelníci, ryby a půdní organismy. POR mohou narušit potravní sítě tím, že eliminují klíčové druhy, které slouží jako potrava pro jiné organismy. Při průniku do půdy a vody mohou představovat dlouhodobé toxické riziko pro půdní organismy a vodní živočichy. Některé POR se navíc hromadí v prostředí i v organismech a postupují potravní sítí, což vede k vyšším koncentracím toxických látek u predátorů na vrcholných úrovních potravní sítě.
Nedostatečná nabídka potravních zdrojů a vhodných stanovišť pro opylovače	Nedostatečná nebo nerovnoměrná dostupnost potravy v určitých lokalitách a obdobích roku může vést k oslabení populací opylovačů, snížení jejich reprodukční schopnosti, a dokonce až k lokálnímu vymizení jednotlivých druhů. Stále omezenější se stává také nabídka vhodných stanovišť k hnízdění, s dostatkem úkrytů a dalších potřeb opylovačů.

Hrozby	Zhodnocení
Přítomnost mikropolutantů ve vodách	Některé mikropolutanty, zejména rezidua léčiv, fungují jako endokrinní disruptory (ECD). Tyto látky narušují hormonální systém organismů, což může mít vliv na reprodukci, vývoj, růst a chování. I v nízkých koncentracích mohou mít některé látky toxické účinky na vodní organismy
Světelné znečištění	Světelné znečištění (nadměrné nebo nevhodné umělé osvětlení) narušuje přirozené světelné režimy, které organismy využívají pro orientaci, rozmnožování, hledání potravy a další klíčové životní funkce.
Vliv invazních nepůvodních druhů	S rostoucími proměnami podmínek přirozených stanovišť lze očekávat šíření invazních nepůvodních druhů, kterým budou měnit se stanovištní podmínky a uvolněná stanoviště lépe vyhovovat. To způsobí výrazné změny chování u druhů původních.

Nástroje pro naplnění

Současné

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů – se zvláštním zřetelem na obecnou ochranu přírody a krajiny

Čistírny odpadních vod – velmi omezená účinnost ve vztahu k mikropolutantům a léčivům

Ekonomické nástroje – dotační politiky – podpora udržitelného a přírodě blízkého hospodaření (klíčové je v tomto směru nastavení Společné zemědělské politiky)

Opatření z akčních plánů strategických dokumentů – Národní akční plán adaptace na změnu klimatu, Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů, Akční plán ČR pro rozvoj ekologického zemědělství, Akční plán pro řešení problematiky prioritních způsobů šíření invazních nepůvodních druhů v ČR

Nové

Krajinné plánování (podle Politiky krajiny) – integrace eliminace hrozeb do nástrojů územního plánování

Správa státních pozemků – příkladný přístup k hospodaření na pozemcích ve vlastnictví státu

Implementace směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/3019 ze dne 27. listopadu 2024 o čištění městských odpadních vod – čl. 8, 9 a 10 upravující problematiku kvartérního čištění odpadních vod a rozšíření odpovědnosti producenta

Opatření z nových strategických dokumentů – Strategie na ochranu opylovačů ČR, Národní plán na obnovu přírody

Možnosti vyhodnocení

Červené seznamy – potřeba pravidelného vyhodnocování

Informace o rozšíření IAS, realizovaných eradikačních a regulačních opatřeních dle čl. 24 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014 ze dne 22. října 2014 o prevenci a regulaci zavlékání či vysazování a šíření invazních nepůvodních druhů – standardní již zavedený reporting

Zjišťování a hodnocení stavu povrchových a podzemních vod podle Rámcové směrnice o vodách a § 21 vodního zákona – ukazatele důležité z hlediska biodiverzity druhů vázaných na vodní prostředí zahrnující povrchové i podzemní vody (vč. obsahu pesticidů)

Obsah pesticidů v necílových druzích (monitoring navržen např. u pavoukovců, řešen u zajíců atd.) a v prostředí mimo vody

Sledování plnění cílů a opatření Akčního plánu – podle gesce a termínů

3. Společenská odpovědnost za ochranu biodiverzity

Cíl 7 – Společnost si plně uvědomuje význam biologické rozmanitosti, její ochrany, udržitelného soužití a využívání pro dlouhodobou prosperitu a udržitelný rozvoj na národní, evropské i globální úrovni

Popis cíle

Ochrana přírody, a konkrétně ochrana biodiverzity, je vázaná na tzv. společenskou objednávku. V ideálním případě tato objednávka znamená dostatečnou podporu veřejnosti pro aktivity v oblasti ochrany přírody a krajiny, založenou na hlubším povědomí o významu kvalitního životního prostředí a jeho jednotlivých složek včetně biologické rozmanitosti.

Ve skutečnosti však zapojení veřejnosti v posledních třech desetiletích postupně slábne, a to navzdory výsledkům průzkumů veřejného mínění, které často deklarují opak. Zatímco v průzkumech dotazování

deklarují vysokou míru podpory, jejich reálné chování tomu neodpovídá. Tento rozpor má několik klíčových příčin.

Jedním z důvodů je historický kontext – špatná kvalita životního prostředí byla jedním z hlavních podnětů k politickým změnám v roce 1989. Tehdejší problémy byly bezprostředně vnímatelné, zejména v podobě znečištěného ovzduší a vod. Od té doby došlo k výraznému zlepšení těchto parametrů, což vede k mylnému dojmu, že stav životního prostředí je již uspokojivý. Méně viditelné problémy, jako je úbytek biodiverzity nebo eutrofizace, však zůstávají mimo hlavní pozornost veřejnosti.

Dalším faktorem je dlouhodobě nepříznivý vývoj geopolitické a ekonomické situace v Evropě, který začal již s hospodářskou krizí v roce 2008. V důsledku toho jsou v politickém diskurzu často stavěny proti sobě ekonomický růst a ochrana životního prostředí – a to i přesto, že kvalitní životní prostředí je základním předpokladem dlouhodobé ekonomické prosperity i bezpečnosti státu. Tyto oblasti nejsou ve skutečnosti v rozporu, avšak bývají účelově oddělovány.

Nelze opomenout ani skutečnost, že odpovědi v průzkumech veřejného mínění často neodrážejí skutečné postoje a chování respondentů. Lidé mají přirozenou tendenci prezentovat se v příznivějším světle, než jak odpovídá jejich reálnému jednání. V tomto ohledu je nezbytné využívat ověřená a správným způsobem vyhodnocená sociologická data, která jsou klíčová pro správnou interpretaci výsledků veřejného mínění a dalších s tím spojených aspektů.příprav

Práce s veřejností prostřednictvím cílené, profesionální a dlouhodobé komunikace a vzdělávání zůstává stále slabým a podceňovaným prvkem ochrany přírody. Přitom je nezbytné, aby resort životního prostředí dokázal veřejnosti srozumitelně vysvětlit konkrétní přínosy ochrany biodiverzity pro kvalitu života. Bez této schopnosti hrozí ztráta společenské podpory, a tím i oslabení politické a institucionální opory ochrany přírody. Rostoucí význam má v tomto ohledu také aktivní komunikace se soukromým sektorem, který představuje klíčového partnera při naplňování cílů ochrany přírody. Důležitým úkolem resortu životního prostředí pro pozvednutí zájmu veřejnosti o uplatnění biodiverzity v přírodním prostředí je prokázání zachování všech pilířů životního prostoru, tedy pilíře ekologického ale také sociálního a ekonomického.

Tlaky a hrozby

Tlaky	Zhodnocení
Digitalizace a fragmentace informačního prostoru	Informační prostředí a komunikační nástroje se vyvíjí extrémně rychle. Zároveň dochází ke změně vnímání informací jejich konzumenty.
Nedostatečné kapacity pro komunikaci a vzdělávání	Resort životního prostředí dostatečně neakcentuje potřebnost profesionálního přístupu, pravděpodobně kvůli finanční náročnosti. Bez expertů na komunikaci a PR však není možné vytvořit a aplikovat kvalitní komunikační strategii. Proto je doposud až na výjimky komunikace reaktivní spíše než strategická, a chybí moderní formy vzdělávání (i pro mladší a širší publikum).
Vzrůstající konflikt se zájmy veřejnosti a aktéry	Stále a více komunikačně vyhrocenou formou dochází ke zpochybňování odbornosti institucí i samotné potřeby jejich aktivit zejména v oblastech, kde je ochrana přírody spojena s omezeními. Některé narativy jsou účinně zneužívány i v politické rétorice a mediálním prostoru bez adekvátní reakce. K zjevným rozporům a

	střetům může docházet i v důsledku nevhodně zvolené komunikace či neparticipativnímu přístupu ze strany příslušných orgánů státní správy.
--	---

Hrozby	Zhodnocení
Rostoucí polarizace společnosti a politizace	V rámci vlivů aktuálního geopolitického vývoje na celospolečenské vnímání hrozeb a problémů může docházet k vytváření umělých konfliktů mezi jednotlivými veřejnými zájmy v rámci, kterých mohou být aktivity spojené s ochranou přírody a biodiverzity a další environmentální témata interpretovány v negativních konotacích.
Ztráta relevance pro nastupující generace	Vzhledem k dosavadní absenci vhodné komunikace hrozí ztráta jejich zájmu o biodiverzitu, zatímco klimatická změna bude vnímána jako stále důležité, ale nesouvisející téma.
Přetížení odpovědných institucí a jejich rezignace na komunikaci	Již dnes je agenda komunikace institucemi v ochraně přírody odsunována v důsledku zvládnání zákonných termínů a dalších priorit. V případě přetrvání absence dostatečných kapacit se tento stav může dále zhoršovat.

Nástroje pro naplnění

Současné

Zákon o životním prostředí č. 17/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů – provádění výchovy, osvěty a vzdělávání

Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů – vymezuje pravidla a povinnosti převážně orgánům veřejné správy v rámci environmentální výchovy

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů – obsahuje rámec pro environmentální osvětu a výchovu i pro spolupráci s veřejností, obcemi a dalšími subjekty v ochraně přírody

Komunikační a vzdělávací aktivity MŽP a jeho resortních organizací a krajů

Cílená osvěta a vzdělávání v oblasti ochrany biodiverzity ve specializovaných sítích – domech přírody a dalších návštěvnických centrech v CHÚ, v Národní síti záchranných stanic v botanických a zoologických zahradách podílejících se na programech ochrany biodiverzity.

Dotační program MŽP pro NNO

Nové

Jednotná komunikační strategie ochrany přírody a biodiverzity – zahrnující cílové skupiny, klíčová sdělení, mediální kanály a krizovou komunikaci, s důrazem na přímou komunikaci přínosů biodiverzity pro společnost a souvisejících příspěvků přírody lidem včetně ekosystémových služeb

Inovace vzdělávacích forem – zavedení moderních nástrojů (např. e-learningy, podcasty, interaktivní mapy, sociální sítě) s cílem oslovit širší i mladší publikum, a zvýšit tak atraktivitu tématu

Zajištění vzdělávání odborné veřejnosti včetně zemědělských poradců, pracovníků státní správy a samospráv – zajištění kvalitních pracovníků pro podporu lepšího vnímání problematiky veřejností při přímém kontaktu s pracovníky samospráv a dalšími odborníky

Zapojení občanské veřejnosti a soukromého sektoru do péče o přírodu a krajinu včetně rozvoje občanské vědy – biodiverzita jako společné téma

Systémová podpora začlenění témat týkajících se biologické rozmanitosti do formálního vzdělávání – vznik programů a materiálů využitelných vzdělavateli

Možnosti vyhodnocení

Informovanost, postoje a porozumění veřejnosti – formou cílených veřejných průzkumů

Participace veřejnosti a vzdělávání – monitoring aktivit a jejich objemu a kvality

Institucionální kapacita a strategické řízení – monitoring naplňování komunikační strategie včetně adekvátního zabezpečení kapacit

Sledování plnění cílů a opatření Akčního plánu – podle gesce a termínů

Cíl 8 – Vědecké a výzkumné poznatky v oblasti ochrany a udržitelného soužití a využívání všech složek biologické rozmanitosti jsou adekvátně zohledněny v legislativě, rozhodovacích procesech a postupech veřejné správy

Popis cíle

Pro zajištění dostatečných, dostupných a z hlediska rozhodovacích procesů na straně státní správy i dalších aktérů relevantních informací je nezbytné posílit podporu spolupráce mezi výzkumnými pracovníky, pracovišti a uživateli výsledků výzkumu v ochraně přírody. Klíčovým krokem je zjednodušení přístupu k aktuálním vědeckým poznatkům, například prostřednictvím veřejně dostupné databáze výzkumných projektů. Dále je nutné systematicky doplňovat poznatky aplikovaného výzkumu v oblasti biodiverzity, jak jsou specifikovány v aktualizované Koncepci výzkumu, vývoje a inovací Ministerstva životního prostředí, a zajistit jejich uplatnění prostřednictvím programů a výzev Technologické agentury ČR (TAČR). Tyto kroky jsou zásadní pro efektivní realizaci opatření a aktivit definovaných v rámci Akčního plánu. Biodiverzita je rovněž jedním z klíčových cílů výzkumu Koncepce výzkumu a vývoje Ministerstva zemědělství na léta 2023-2032 (kapitola 3.2.3.).

Zároveň je důležité adekvátně propagovat výsledky vědeckých a výzkumných aktivit a získaná data směrem k autorizovaným osobám, biologickým hodnotitelům a orgánům ochrany přírody. Průběžné vyhodnocování potřeb v oblasti pravidelného monitoringu stavu a vývoje biodiverzity je nezbytné pro její účinnou ochranu. Zajištění komplexního monitoringu je rovněž klíčovým předpokladem pro naplňování požadavků vyplývajících z nařízení o obnově přírody (NRR), především pak v oblasti vypracování a sledování plnění Národního plánu na obnovu přírody (NPOP) a pro implementaci dalších cílů Strategie.

Specifickou oblastí zájmu je výzkum různých hodnot přírody (vnitřní, instrumentální, vztahové) a rozvoj přístupů k hodnocení příspěvků přírody lidem včetně ekosystémových služeb, jako doplňkového nástroje pro ochranu a udržitelné využívání biodiverzity. To zahrnuje využití hodnocení a oceňování ekosystémových služeb při plánování v zemědělství, lesnictví a vodním hospodářství. Dlouhodobým cílem v této oblasti by měla být kontinuální podpora rozvoje a využívání nástroje ekosystémového účetnictví v rámci Systému environmentálního a ekonomického účetnictví (SEEA-EA).

Tlaky a hrozby

Tlaky	Zhodnocení
Nedostatečná věcná a finanční podpora vhodného výzkumu biodiverzity a příčin jejího poklesu	Výzkum biodiverzity je ve srovnání s jinými obory často podhodnocován. Dochází často ke redukci finanční podpory v oblasti výzkumu a sledování stavu biodiverzity pod úroveň, kdy je za uvedené prostředky možné získat dostatečně kvalitní výstupy. Zároveň lze se současnými zdroji pokrýt pouze vybraná témata, což neodpovídá celkové potřebě ani širí oblasti, kterou je potřebné výzkumem pokrýt.
Finanční podhodnocení sledování stavu biotopů a druhů a dalších souvisejících aktivit	Sledování stavu biotopů a druhů je klíčovou aktivitou, prostřednictvím které získává stát největší množství relevantních dat.

Hrozby	Zhodnocení
Nedokončené sjednocení sběru a hodnocení dat a informací	V Česku stále není dokončeno sjednocení sběru a využívání informací o biodiverzitě, přestože AOPK ČR provozuje celostátní systém (ISOP) vč. sjednocených metodik monitoringu a veškerá data veřejně poskytuje. Problém je u projektový způsob financování většiny monitoringu. Základními zdroji informací je ISOP, konkrétně Nálezová databáze ochrany přírody (NDOP) a vrstva mapování biotopů, které spravuje AOPK ČR.
Nerespektování výsledků hodnocení stavu biodiverzity	Dosavadní výsledky nejsou dostatečně využívány a respektovány při hodnocení současného stavu a systematickém plánování budoucích aktivit. To se děje bez ohledu na to, že je hodnocení na základě existujících dat proveditelné. Individuální rozhodování je upřednostňováno před systematickým a na datech založeným přístupem.
Nedostatečné sdílení informací s veřejností	Významnou slabinou je neschopnost dostatečně komunikovat objektivní zjištění s širokou veřejností. To se logicky projevuje v nedostatečném společenském zájmu o podporu ochrany přírody. Problémem je, že odborné informace často nejsou převedeny do srozumitelného jazyka, a také obecně nízká ochota vnímat veřejnost jako klíčového partnera.

Nástroje pro naplnění

Současné

Ekonomické nástroje – státní rozpočet – nízký podíl nákladů je mandatorně vynakládán ze státního rozpočtu

Ekonomické nástroje – Dotační politiky – podpora výzkumu a sběru dat (zejména TAČR)

Spolupráce s akademickým sektorem

Nové

Hodnocení ekosystémových služeb – zahrnutí do rozhodovacích procesů

Národní platforma pro ekosystémové služby – zajištění funkčního rozhraní vědy a politiky (a praxe) a zapojení klíčových aktérů napříč resorty a sektory

Možnosti vyhodnocení

Záznamy v databázích – sledování trendů vč. zapojení orgánů ochrany přírody do využívání a plnění databází ISOP

Výstupy vědeckých a výzkumných projektů – hodnocení realizovaných projektů z pohledu jejich praktického přínosu

Sledování plnění opatření – podle gesce a termínů

Cíl 9 – Mezinárodní spolupráce v oblasti ochrany a udržitelného využívání biologické rozmanitosti a spravedlivého a rovnocenného sdílení přínosů plynoucích z jejího využívání je nastavena s ohledem na závazky a priority, ke kterým se České republika přihlásila

Popis cíle:

Ochrana biodiverzity se historicky vyvíjela jako soubor národních, často izolovaných aktivit. Její skutečná efektivita, respektive úspěšnost, je však podmíněna koordinací na mezinárodní úrovni. Často citované úsloví „Příroda nezná hranice“ platí nejen obecně, ale v případě České republiky i velmi konkrétně – a to s ohledem na její geografickou i geopolitickou polohu. Historický vývoj území vedl k tomu, že hranice České republiky jsou zároveň oblastmi s vysokou přírodní hodnotou. Důkazem je skutečnost, že všechny čtyři národní parky se nacházejí na státních hranicích a mají své protějšky v sousedních zemích.

Česká republika je zároveň součástí Evropy – kontinentu s neporovnatelně větší diverzitou států, a tím i jejich hranic, kde je mezinárodní spolupráce nezbytná. Většina chráněných druhů a biotopů přesahuje hranice jednotlivých států a jejich ochrana je účinná pouze tehdy, pokud je koordinována v rámci celého areálu výskytu. Tento přístup je rovněž zakotven v legislativě Evropské unie, která vytváří rámec pro společné úsilí členských států.

Spolupráce se sousedními státy či v rámci regionu Evropy je však nedostatečná, pokud není doplněna koordinací aktivit na tematické a globální úrovni. Česká republika je v tomto směru aktivní, zejména jako smluvní strana Úmluvy o biologické rozmanitosti. Česko je signatářem většiny klíčových mezinárodních úmluv v oblasti ochrany přírody. Interní kapacity pro jejich naplňování však často neodpovídají rozsahu závazků, což vede k nedostatečnému plnění některých povinností.

Specifickou roli hraje Česká republika také jako stát, který prošel rychlým politickým a ekonomickým vývojem. Po desetiletích v pozici satelitu Sovětského svazu se od roku 1990 transformovala v ekonomicky stabilní zemi s poměrně vysokou životní úrovní. V počátcích této transformace hrála významnou roli zahraniční pomoc, zejména prostřednictvím konkrétních rozvojových projektů. Dnes Česká republika sama poskytuje rozvojovou pomoc prostřednictvím Zahraniční rozvojové spolupráce, kterou ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí realizuje Česká rozvojová agentura. Tato pomoc nepředstavuje pouze symbolické „splácení dluhu“, ale je nedílnou součástí zahraniční politiky ČR a nástrojem pro prosazování jejích politických a ekonomických zájmů. Jejich nedílnou součástí je a měla by být i nadále ochrana biodiverzity v cílových zemích.

Tlaky	Zhodnocení
Nedostatečná kapacita odborných institucí pro zajištění mezinárodní agendy	Odborná i institucionální kapacita pro aktivní a smysluplnou účast v mezinárodních strukturách je omezená. V praxi se často řeší pouze povinné minimum (např. reporting, účast na vybraných jednáních), nikoliv aktivní vytváření agendy.
Podcenění strategického významu rozvojové spolupráce	Biodiverzita není vnímána jako silné téma zahraniční politiky ČR, přestože existuje potenciál propojit ochranu přírody se zájmy ekonomické diplomacie, veřejného zdraví, budování odolnosti a bezpečnosti.
Nedostatečná podpora českých subjektů	V ČR chybí systematická podpora institucím (státním i soukromým, výzkumným a nevládním organizacím), které by mohly působit v mezinárodní ochraně přírody. Projektové příležitosti existují, ale nejsou dostatečně propagovány ani administrativně podporovány.

Hrozby	Zhodnocení
Politizace zahraniční spolupráce v oblasti životního prostředí	Riziko, že agenda ochrany biodiverzity bude vnímána jako součást „zbytečné“ nebo „ideologické“ zahraniční pomoci, která je v krizových obdobích lehce zpochybnitelná (např. ve srovnání s humanitární nebo bezpečnostní pomocí). Je částečně již současným tlakem.
Izolacionistické tendence v zahraniční politice a související oslabení globálních i regionálních dohod	V případě poklesu podpory mezinárodní spolupráce může dojít k omezování české účasti na multilaterálních platformách, což by oslabilo nejen náš vliv, ale i přístup ke sdíleným nástrojům a znalostem.
Ztráta odborné kontinuity a personální kapacity	Dlouhodobé zapojení do mezinárodních struktur vyžaduje stabilní týmy a síť kontaktů. Přetížení pracovníků, fluktuace a nízká prestiž mezinárodních rolí v rámci státní správy ohrožují udržitelnost zapojení. Je částečně již současným tlakem.

Nástroje pro naplnění

Současné

Mezinárodní závazky – mezinárodní úmluvy.

Legislativa a strategie EU – Legislativní nástroje (především směrnice o stanovištích a směrnice o ptácích, nařízení o obnově přírody), a další, související s agendou zelená dohoda pro Evropu; Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030

Zahraniční rozvojová spolupráce ČR / Česká rozvojová agentura – Nástroj ke koordinaci a rozvoji dobrovolné zahraniční spolupráce ČR

Sledování stavu biotopů a druhů, zajišťované AOPK ČR – průběžné sledování stavu biodiverzity jako základního nástroje monitoringu a plánování

Mezinárodní finanční mechanismy – v současnosti především kohezní fondy EU, ale významně také další zdroje, které může ČR čerpat díky své mezinárodní spolupráci

Nové

Systematická podpora českých subjektů – Vytvoření kontaktního místa / portálu pro koordinaci účasti v mezinárodních partnerstvích v oblasti biodiverzity včetně tematických výzev a národní technické pomoci (kofinancování) a mentoringu

Finanční inovace s mezinárodním přesahem – Založení fondu pro biodiverzitu a rozvoj, mezinárodních veřejně-soukromých partnerství pro financování, a případně i diplomatického nástroje typu „Green Embassies“ (aktivní propagace ochrany biodiverzity zastupitelskými úřady za podpory expertů)

Systematické vzdělávání odborníků státní správy včetně komunikační strategie – jedná se o nové paradigma v ochraně přírody, které je třeba dostatečně a jednotně prezentovat v první řadě v rámci resortu ŽP, ale také obecně ve státní správě. K tomu je nutné vytvořit ucelený vzdělávací program a k nařízení a jeho implementaci samostatnou komunikační strategii

Možnosti vyhodnocení

V případě mezinárodních agend jsou tyto většinou zajištěny vlastními systémy indikátorů v oblasti zahraniční rozvojové spolupráce a plnění reportingových povinností plynoucího z členství ČR v mnohostranných environmentálních smlouvách

Sledování plnění cílů a opatření Akčního plánu – podle gesce a termínů

Cíl 10 – Ekonomické nástroje pro ochranu a posílení biodiverzity a pro naplnění cílů Strategie a Akčního plánu jsou zajištěny

Popis cíle

Cíl se zaměřuje na klíčový předpoklad úspěšné ochrany biodiverzity a jejího udržitelného využívání, kterým je zajištění odpovídajících finančních prostředků a aktivní zapojení všech relevantních aktérů. Pro splnění tohoto předpokladu je nezbytné zajištění kontinuální finanční podpory nástrojů aktivní ochrany biodiverzity a nástrojů pro posílení a udržitelné využívání biodiverzity v obhospodařovaných ekosystémech, a to zejména prostřednictvím dostatečných finančních prostředků z veřejných (národních i evropských) i soukromých zdrojů.

Vedle finančního a personálního zajištění nezbytného pro realizaci opatření ke zlepšení stavu biodiverzity a jejímu posílení bude klíčové i zajištění dostatečných odborných kapacit pro pravidelné sledování a hodnocení jejího stavu. To zahrnuje jak monitoring druhů a přírodních stanovišť, tak monitoring a hodnocení stavu chráněných území. Efektivní ochrana a udržitelné využívání ekosystémů vyžaduje dostupné a stabilní nástroje, které budou navázány na finanční zdroje a posílí ochranu biodiverzity v obhospodařovaných ekosystémech. Klíčovou roli v tomto směru hraje Společná zemědělská politika, jejíž nástroje na podporu biodiverzity je nezbytné nejen zachovat, ale v nadcházejícím programovém období dále posílit. Zásadními ekonomickými nástroji pro ochranu biodiverzity jsou také Operační program Životní prostředí a program LIFE.

Zásadní vzhledem k dosažení cílů Strategie bude rovněž zajištění dostatečného financování implementace nařízení o obnově přírody. Nejen k tomu bude potřeba zlepšit a zefektivnit meziresortní spolupráci. Stále větší význam bude mít zapojení soukromého sektoru, včetně rozvoje inovativních ekonomických nástrojů v oblasti biodiverzity, jako je partnerství veřejného a soukromého sektoru (Public Private Partnership), daňové úlevy pro vlastníky půdy smluvně zavázané k ochraně přírody (tzv. conservation easements); přírodní kredity a další. Z dlouhodobého hlediska je důležité optimalizovat ekonomické nástroje pro regulaci invazních nepůvodních druhů a podporovat opatření v rámci soustavy Natura 2000, především na zemědělské půdě, rozvíjet podporu a obnovu biodiverzity ve volné, nechráněné krajině.

Pro naplnění cílů ochrany biodiverzity je nezbytná také podpora vědy, výzkumu, vzdělávání a osvěty. To vyžaduje aktivní mobilizaci soukromých zdrojů, efektivní koordinaci ekonomických nástrojů napříč resorty a zajištění kvalitního vzdělávání v oblasti biodiverzity.

Jedním z východisek pro zabezpečení plnění ostatních dlouhodobých cílů Strategie a Vize do roku 2050 je tedy průběžné plnění tohoto cíle spočívající v kontinuálním zajištění dostatečných finančních prostředků a personálních kapacit. Toho by mělo být dosaženo prostřednictvím efektivního využívání všech dostupných ekonomických nástrojů, včetně nových a inovativních. Ve vztahu ke státnímu rozpočtu je nezbytné zohlednit cíle Strategie a jejích akčních plánů při dlouhodobém plánování rozpočtu, s důrazem na optimalizaci a relokaci stávajících zdrojů v rámci schválených rozpočtů jednotlivých kapitol, tzn. bez apriori obecných požadavků na navýšení státního rozpočtu, které může být ale v několika oblastech (např. implementace nařízení o obnově přírody) nezbytné. Klíčové tedy bude zaměření se i na další ekonomické nástroje, z veřejných zdrojů především fondy EU, které by měly být nastaveny více participativně a aktivně zapojovat soukromý sektor. To vše při respektu k faktu, že ochrana a posílení biodiverzity zajišťující její udržitelné využívání je především odpovědností státu.

Dostatečnost financování a personálních kapacit pro naplnění cílů této Strategie a Akčního plánu je nutné chápat v kontextu zásady 3E (hospodárnost, účelnost a efektivita) a principů politiky založené na datech a důkazech.

Tlaky a hrozby

Tlaky	Zhodnocení
Snižování objemu finančních prostředků z národních programů	Národní programy umožňují cílenou péči o konkrétní lokality, čímž se podporuje různorodé hospodaření a tím biodiverzita. Zároveň je možné provádět i speciální péči o cílové druhy. Nedostatek finančních prostředků se projevuje v nedostačující výši nejen pro zajištění péče vyplývající z plánovacích dokumentů o CHÚ a péče o majetek státu v ZCHÚ, a tím ohrožení předmětů ochrany.
Nedostatečné personální kapacity	Počet pracovníků ve státní ochraně přírody je neadekvátní k množství plněných úkolů, zároveň do jisté míry přetrvává nedostatečné ohodnocení odborných zaměstnanců. Nutný je také rozvoj nových znalostí, kapacit a kompetencí, například v oblasti biodiverzitních financí, vyjednávání, participace a dalších. Nedostatečné jsou však i odborné a personální kapacity mimo státní ochranu přírody, zejména pro zajišťování monitoringu, sběru dat a odborného zázemí.
Nedostatečná meziresortní komunikace	Komunikace mezi resorty se zlepšuje velmi pomalu, což ovlivňuje možnost zajistit efektivní vynakládání finančních prostředků na péči o přírodu a krajinu. Problémem zůstává také nalezení shody na sjednoceném přístupu k ochraně biodiverzity, který by byl napříč sektory respektován a uplatňován.
Nedostatečná komunikace mezi soukromou a veřejnou sférou	Pověštinou nedostatečná komunikace mezi veřejnou správou a subjekty soukromé sféry vede k nedorozuměním a často k přerušení či úplnému neúspěchu jednání. Tento stav se dlouhodobě nezlepšuje.

Hrozby	Zhodnocení
Nejistota financování z fondů EU	Po ukončení aktuálního programového období OPŽP není jistá náhrada pro oblast péče o přírodu a krajinu, obdobně je nejistá výše podpory šetrných způsobů hospodaření v rámci Společné zemědělské politiky.
Nadměrná administrativa v dotačních programech	Nároky na administrativní přípravu a zajištění projektů z dotačních programů jsou vysoké. Je potřeba hledat a do praxe zavádět či dále rozšiřovat postupy efektivní administrace, např. již AOPK ČR odzkoušené zjednodušené metody vykazování.
Nedostatečné vyhodnocení opatření	Neexistující přehled „účelnosti“ vynaložených finančních prostředků na již provedená opatření a dlouhodobá udržitelnost těchto opatření.
Snižování alokace finančních prostředků do ochrany přírody a krajiny	V závislosti na plnění jiných priorit, může dojít k dalšímu snižování alokace finančních prostředků do ochrany přírody a krajiny.

Nástroje pro naplnění

Současné

Ekonomické nástroje – Národní finanční prostředky – státní rozpočet, příjmy SFŽP ČR, výnosy z prodeje emisních povolenek

Ekonomické nástroje – Evropské programy a fondy – zejména operační programy, Společná zemědělská politika a program LIFE

Ekonomické nástroje – Rozpočty samospráv – krajů a obcí

Nadace a pozemkové spolky – ekonomické i personální kapacity

Digitální nástroje a technická infrastruktura v oblasti ochrany přírody a krajiny – aktuálně existující nástroje (ISOP, Nálezová databáze, Envirometr a další) a jejich nutný rozvoj

Nové

Soukromé zdroje – systémově vykazované příspěvky – např. firem (přírodní kredity) soukromé nadace aj

Digitalizace procesu poskytování dotací – zjednodušení administrace účelnou digitalizací procesu

Možnosti vyhodnocení

Objem finančních prostředků – pravidelné hodnocení vyžaduje určení finančních zdrojů a v jejich rámci označování prostředků investovaných ve prospěch biodiverzity

Evidence příspěvku soukromého sektoru

Sledování plnění cílů a opatření Akčního plánu – podle gesce a termínů

Závěr

Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR v dlouhodobém horizontu do roku 2050 ve výše uvedených deseti cílech v obecné úrovni definuje prioritní oblasti zaměření aktivit směřujících na ochranu, posílení a udržitelné využívání biologické rozmanitosti ve všech jejích aspektech.

Při respektu k období, ve kterém je Strategie připravována a očekává se její implementace, čili období rámované celou řadou významných geopolitických tlaků a hrozeb, z nichž pramení celkové přehodnocování priorit ve smyslu zajištění bezpečnosti státu a fungování státních institucí a veřejného sektoru, nelze ochranu a udržitelné využívání biologické rozmanitosti odsouvat na okraj veřejného zájmu. Jak je uvedeno ve výše prezentované Vizi pro biologickou rozmanitost do roku 2050, její dobrý stav, zachování a posilování je nezbytným předpokladem pro fungující ekosystémy, které poskytují ekonomice základní statky a služby, bez kterých není možné zajistit jak ekonomický růst, tak ani např. potravinovou bezpečnost. V tomto ohledu je nezbytné k celé problematice ochrany a udržitelného využívání biodiverzity přistupovat v kontextu jinak turbulentní doby usilovat o to, aby naopak případný úbytek biodiverzity nepředstavoval další riziko a destabilizační prvek v udržitelném fungování ekonomiky a společnosti.

Předloženou Strategii ochrany biologické rozmanitosti ČR do roku 2050 je nezbytné vnímat jako hlavní strategický dokument stanovující na vládní úrovni dlouhodobou vizi a cíle definované v obecné rovině, jejichž dosažení přispěje k naplnění této vize, nicméně klíčovým implementačním dokumentem z hlediska aktivit cílených na ochranu a udržitelné využívání biologické rozmanitosti na této úrovni je Akční plán Strategie, který bude zároveň podléhat pravidelné aktualizaci.

Seznam použitých zkratk ve Strategii

AOPK ČR	Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
BPEJ	Bonitovaná půdně ekologická jednotka
CBD	Úmluva o biologické rozmanitosti (<i>Convention on Biological Diversity</i>)
CITES	Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (<i>Convention on International Trade in Engangered Species of Wild Fauna and Flora</i>)
ECD	Endokrinní disruptory (<i>Endocrine Disrupting Chemicals</i>)
EVVO	environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
GBF	Kchun-mingsko-montrealský globální rámec pro biologickou rozmanitost (<i>Global Biodiversity Framework</i>)
CHÚ	chráněné území
IAS	invazní nepůvodní druhy (<i>Invasive Alien Species</i>)
ISOP	Informační systém ochrany přírody
IUCN	Mezinárodní svaz ochrany přírody (<i>International Union for Conservation of Nature</i>)
MD	Ministerstvo dopravy
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NDOP	Nálezová databáze ochrany přírody
NNO	Nevládní nezisková organizace
NP	národní park
NPOP	Národní plán na obnovu přírody
NRR	nařízení EU o obnově přírody (<i>Nature Restoration Regulation</i>)
OECMs	jiná účinná územní ochranná opatření (<i>Other Effective Area-Based Conservation Measures</i>)
OOP	orgán ochrany přírody
OPŽP	Operační program Životní prostředí
POR	přípravky na ochranu rostlin
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SP SZP	Strategický plán Společné zemědělské politiky
TAČR	Technologická agentura ČR
ÚAP	územně analytické podklady
ÚSES	územní systém ekologické stability
VKP	významné krajinné prvky
ZCHD	zvláště chráněné druhy
ZCHÚ	zvláště chráněné území

II. Akční plán Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR na období 2026-2030

Úvod

Akční plán Strategie ochrany biologické rozmanitosti představuje její nedílnou součást, která je zaměřena na implementaci dlouhodobých cílů prostřednictvím tzv. Akčních cílů a opatření. Akční plán Strategie má působnost pro následujících 5 let, tedy do roku 2030, s předpokladem, že v roce 2030 dojde k jeho revizi a aktualizaci na další období. Akční cíle a jednotlivá opatření do roku 2030 byla formulována a projednána na úrovni meziresortní pracovní skupiny, přičemž byl kladen důraz na jejich dosažitelnost a realizovatelnost právě v období do roku 2030. V tomto ohledu je nezbytné vnímat i přímou vazbu mezi Strategií a Akčním plánem, kdy je počítáno s tím, že některé okruhy ve Strategii zmíněné budou cíleně řešeny až za horizontem roku 2030, a to právě v souvislosti s reálnými možnostmi a prioritami na straně jednotlivých gestorů, kteří budou za implementaci opatření zodpovědní.

Akční plán přímo navazuje na 10 dlouhodobých cílů do roku 2050 ve 3 prioritních oblastech, které jsou definovány ve Strategii ochrany biologické rozmanitosti ČR:

Na rozdíl od dlouhodobých, obecně formulovaných cílech Strategie obsahuje Akční Plán soubor opatření, která by měla být prostřednictvím konkrétních aktivit a činností zodpovědných gestorů realizována v relativně krátkém časovém období do roku 2030. I ve struktuře Akčního plánu je ale nezbytné rozlišit celkové rozdělení Strategie z hlediska oblastí její působnosti. V tomto směru je potřeba vnímat Akční cíle 1 až 3 a pod nimi formulovaná opatření jako ta zaměřená primárně na aktivní ochranu biologické rozmanitosti, která v těchto dílčích oblastech reprezentuje převažující veřejný zájem. V Akčních cílech 4 až 6 je pozornost zaměřena primárně na obnovu ekosystémů a posílení biologické rozmanitosti v obhospodařované a člověkem jinak využívané krajině, kde je hlavním veřejným zájmem zajištění udržitelné produkce a čerpání ekosystémových služeb a přírodních statků. V Akčních cílech 7 až 9 jsou řešena průřezová témata související s osvětovou, vzdělávací, výzkumnou činností a mezinárodní spoluprací, která představují nezbytná východiska pro aktivní celospolečenský přístup k problematice ochrany biologické rozmanitosti. Specifické jsou pak Akční cíle pod cílem 10, které představují z hlediska implementace jak dlouhodobé Strategie, tak Akčního plánu, ale i v současné době realizovaných opatření a aktivit na ochranu či posílení biodiverzity, zásadní předpoklady pro jejich dosažení či zachování. V kontextu se zajištěním dostatečného financování aktivit a opatření nejen z toho materiálu vyplývajících je nezbytné poukázat na fakt, že celková ambice v této oblasti se zaměřuje především na zachování a efektivnější využití stávajících, případně inovativních ekonomických nástrojů, prostřednictvím kterých jsou obecně činnosti na ochranu, posílení a podporu udržitelného využívání biodiverzity financovány. Primární zaměření opatření v této oblasti respektuje časový rámec Akčního plánu 2026-2030, kdy se v tomto směru předpokládá, že v rámci financování konkrétních aktivit ze státního rozpočtu budou respektovány schválené a plánované rozpočty jednotlivých kapitol, v rámci kterých by měla být finanční zajištění pro plnění opatření formulovaných Akčním plánem prioritně alokována. V souvislosti s využitím dalších veřejných zdrojů v podobě evropských fondů je snahou maximální zachování stávající míry podpory a její posílení v dalším programovém období. Ve vztahu k inovativním ekonomickým nástrojům a novým zdrojům financování ochrany biodiverzity a jejího udržitelného využívání

se v horizontu do roku 2030 zaměřuje pozornost zejména na identifikaci vhodných příležitostí, případně zpracování nezbytných analytických podkladů, aby mohly být takové nástroje dále rozvíjeny po roce 2030. V tomto směru je nezbytné zdůraznit, že všechny Akční cíle a opatření byly formulovány s ohledem na jejich praktickou realizovatelnost v období 2026-2030, kdy je v celé řadě dílčích oblastí počítáno s posílením konkrétních aktivit či intenzivnější realizací některých opatření v navazujícím období po roce 2030.

Struktura Akčního plánu

Cíle a opatření v Akčním plánu byly formulovány v rámci meziresortní pracovní skupiny v přehledné struktuře rozdělené na 2 hierarchické úrovně, z nichž první představuje Akční cíl, jeho stručný popis se zdůvodněním potřeby, indikátor (ukazatel), na základě kterého/kterých bude dosažení cíle vyhodnoceno, a typ nástroje, kterým budou jednotlivá opatření formulovaná pod tímto cílem realizována. Pro vybrané skupiny nástrojů jsou v textu Akčního plánu uvedeny následující zkratky:

- Legislativní (L);
- Organizační (O);
- Metodický (M);
- Vědecko-výzkumný (V);
- Ekonomický (E);
- Strategicko-koncepční (S);
- Informační (I);
- Vzdělávací (Vz);
- Osvětový (Os)

U jednotlivých Akčních cílů není uvedena pozice gestora, protože je počítáno s tím, že vyhodnocení plnění jednotlivých Akčních cílů bude, na rozdíl od opatření, provedeno na úrovni hlavního gestora zodpovědného za plnění Akčního plánu, kterým je Ministerstvo životního prostředí.

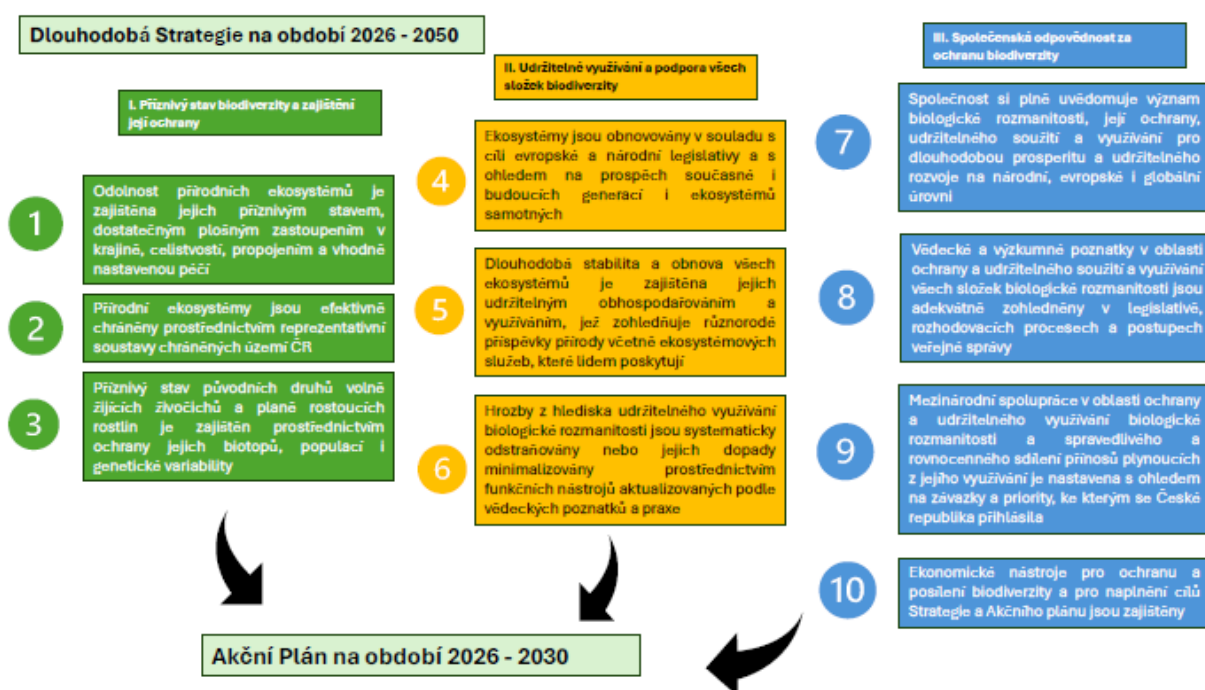
Na úrovni jednotlivých opatření je pak v rámci názvu opatření specifikováno, jaká činnost by měla být předmětem jeho realizace a kdo je za tuto realizaci odpovědný (gestor). Gesční odpovědnost je primárně stanovena na úroveň jednotlivých ministerstev, ve vybraných případech pak rovnou delegována na věcně příslušnou resortní organizaci. V případě potřeby je uveden i spolupracující gestor. Opatření dále obsahuje informaci o způsobu plnění, který je definován prostřednictvím specifického ukazatele či konkrétní činnosti, prostřednictvím které bude opatření realizováno. Poslední informací je pak termín plnění (rok), do kterého včetně má být opatření realizováno. V případě, že se jedná o aktivitu, jejíž plnění lze charakterizovat jako průběžné, je toto v termínu plnění zohledněno.

Vyhodnocení plnění Akčního plánu

Obdobně jako u dlouhodobé Strategie, i v případě Akčního plánu má hlavní zodpovědnost za implementaci a vyhodnocení plnění jednotlivých Akčních cílů a opatření hlavní gestor – Ministerstvo životního prostředí. Ke koordinaci a průběžnému dohledu nad plněním Akčního plánu je na věcně příslušném útvaru alokováno jedno pracovní místo, v rámci, kterého budou veškeré činnosti spojené s dohledem nad implementací i průběžným a finálním vyhodnocením plnění Akčního plánu koordinovány. Pro účely pravidelné komunikace

s jednotlivými gestory bude využita meziresortní koordinační skupina, která bude za tímto účelem v gesci Ministerstva životního prostředí ustavena.

Samotné vyhodnocení – evaluace míry plnění jednotlivých opatření bude vycházet z informací od jednotlivých gestorů, kteří budou plnění konkrétního opatření v pravidelných intervalech reportovat výše uvedenému koordinátorovi. Evaluace opatření bude vycházet u uvedených ukazatelů, evaluace cílů bude prováděna na základě u cíle uvedených indikátorů a bude doplněna o informace o plnění jednotlivých opatření. Celkové vyhodnocení dosažení jednotlivých cílů Akčního plánu bude všude, kde to bude možné a relevantní, uvedeno v kontextu se Zprávou o stavu přírody a krajiny ČR, jejíž vypracování by mělo proběhnout v roce 2028. Zjištění ve zprávě uvedená by měla poskytnout, společně s následným vyhodnocením plnění cílů a opatření Akčního plánu, jedno ze základních východisek pro revizi a aktualizaci Akčního plánu v roce 2030.

Akční cíle do roku 2030

Cíl 1 Strategie – Odolnost přírodních ekosystémů je zajištěna jejich příznivým stavem, dostatečným plošným zastoupením v krajině, celistvostí, propojením a vhodně nastavenou péčí

Akční cíl	1.1
Název	Metodicky rozvinout koncept ochrany lokalit vhodných pro ochranu nebo obnovu biodiverzity a pro zajištění prostupnosti a konektivity krajiny
Popis cíle	Cílem je rozvinout metodický rámec pro ochranu a obnovu lokalit důležitých pro biodiverzitu a krajinnou konektivitu, včetně rozpracování konceptu tzv. „jiných účinných opatření“ (OECMs – Other Effective area-based Conservation Measures). OECMs jsou území, která významně přispívají k ochraně přírody, i když nejsou formálně vyhlášena jako chráněná, a mohou zahrnovat např. soukromé rezervace nebo občanské iniciativy. Cíl zahrnuje přípravu metodik, analýzu bariér, návrh legislativních změn a prověření možnosti právního zakotvení těchto území včetně jejich evidence v katastru nemovitostí.
Indikátor	Počet zpracovaných metodik a analýz
Nástroj	Metodický (M), legislativní (L)
Opatření	1.1.1
Název	Připravit souhrnnou metodiku pro využití konceptu „jiných účinných opatření“ (OECMs)
Gestor	AOPK ČR
Spolugestor	-
Způsob plnění/ukazatel	Zpracovaná metodika
Termín	2028
Opatření	1.1.2
Název	Zavést do praxe nový koncept „jiná účinná opatření“ (OECMs), zejm. zajištěním dohody s příslušnými orgány státní správy spravujícími příslušná OECMs (např. MK, MPO, MZe apod.), připravit prováděcí vyhlášku k zákonu o ochraně přírody a krajiny k VKP a v případě potřeby návrh adaptace dalších legislativních nástrojů na koncept OECMs.
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ukazatel	Plocha OECMs Prováděcí vyhláška z.č. 114/1992 Sb. k VKP
Termín	2030
Opatření	1.1.3
Název	Prověřit možnost uplatnění prvků zelené infrastruktury jako „jiných účinných opatření“ (OECMs)

Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Zpracovaná analýza
Termín	2028
Opatření	1.1.4
Název	Připravit metodiku pro stanovení standardů a podmínek pro zapojení soukromých subjektů a občanských iniciativ do ochrany biodiverzity (např. soukromých chráněných území) prostřednictvím „jiných účinných opatření“ (OECMs)
Gestor	AOPK ČR
Spolugestor	-
Způsob plnění/ ukazatel	Zpracovaná metodika
Termín	2029
Opatření	1.1.5
Název	Provést analýzu bariér, na které narážejí soukromé subjekty a občanské iniciativy při svých aktivitách zaměřených na ochranu biodiverzity, a navrhnout změny v příslušných předpisech tak, aby byly tyto překážky odstraněny
Gestor	AOPK ČR
Spolugestor	-
Způsob plnění/ ukazatel	Zpracovaná analýza
Termín	2029
Opatření	1.1.6
Název	Metodicky sjednotit zohlednění podpory biodiverzity na pozemcích ve veřejném vlastnictví (tak, aby to bylo v souladu s účely využívání pozemků – pozemky okolo liniových staveb, toků, budov, státní a obecní lesy a další pozemky)
Gestor	MŽP
Spolugestor	MZe, MD, MMR, MO, samosprávy, AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Zpracovaná metodika, návrhy pilotních opatření
Termín	2028
Opatření	1.1.7
Název	Identifikovat a odstranit překážky pro větší uplatnění podpory biodiverzity v procesu komplexních pozemkových úprav (např. nedostatečné zohlednění biodiverzity, nesprávná realizace krajinných opatření)

Gestor	MZe (SPÚ)
Spolugestor	MŽP, samosprávy, AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Zpracovaná analýza a zpráva o řešení problematiky Doplnění metodiky pro KPÚ zohledňující obnovu biodiverzity zemědělské krajiny
Termín	2028

Akční cíl	1.2
Název	Obnovit a zvýšit prostupnost krajiny, zachovat stávající i obnovené prvky zajišťující prostupnost a minimalizovat vliv fragmentace krajiny na vybrané skupiny organismů
Popis cíle	Prostupná krajina je základním předpokladem pro fungující společenstva živočichů a rostlin. Je nutné zajistit bezpečné migrační trasy a umožnit propojení a prosperitu populací v krajině ČR a tuto potřebu reflektovat v územním plánování i ve způsobu péče o krajinu. Je potřebné zlepšovat stav krajiny obnovou krajinných prvků, průchodnost řek i ochranu biotopů významných skupin organismů. Zásadní je realizovat komplexní soubor opatření k ochraně živočichů a rostlin před negativními vlivy výstavby a provozu energetické a dopravní infrastruktury a nastavit systém smysluplné a účinné kompenzace a náhradních opatření při nezbytných významných zásazích do biotopů druhů. Realizovat další konkrétní opatření v rámci defragmentace vodních toků pro zajištění jejich migrační prostupnosti v souladu s Konceptí zprůchodnění říční sítě ČR a jejími prioritami. Při realizaci dalších vhodných opatření na vhodných úsecích vodních toků je tak možné dosahovat obnovy funkčního říčního kontinua a volně tekoucích řek.
Indikátor	https://www.enviometr.cz/data/podil-nefragmentovane-krajiny https://www.enviometr.cz/data/podil-zastavenych-a-ostatnich-ploch Databáze migračních bariér
Nástroj	Metodický (M), legislativní (L), Národní plán na obnovu přírody (NPOP)
Opatření	1.2.1
Název	Metodicky zajistit zohledňování územně analytických podkladů při plánování využití krajiny, zejména při výstavbě strategicky významné infrastruktury, a to zejména s ohledem na biotopy velkých savců a vybraných zvláště chráněných druhů
Gestor	MŽP, MMR
Spolugestor	AOPK ČR, MD
Způsob plnění/ ukazatel	Každoroční aktualizace jevu 20 (biotop vybraných zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů) a jevu 21 (biotop vybraných zvláště chráněných druhů velkých savců) pro poskytování jako ÚAP Dostupnost aktuálních metodik pro OOP

Termín	2030
Opatření	1.2.2
Název	Posílit nástroje ochrany volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a hub před negativními vlivy stavební činnosti (např. při stavbách a provozu energetické a dopravní infrastruktury), zejména se zaměřením na předcházení úhynu a zraňování volně žijících živočichů a využití vhodných ploch pro zvýšení biodiverzity z hlediska zajištění migrační prostupnosti.
Gestor	AOPK ČR
Spolugestor	MŽP
Způsob plnění/ ukazatel	Metodická doporučení pro realizaci a provoz technické infrastruktury umožňující zachování biodiverzity (např. vhodné způsoby zakládání a péče o zeleň podporující opylovače u solárních elektráren nebo dálnic) metodika ekologického managementu ochranných pásem elektrického vedení, zohlednění ve standardech péče o přírodu a krajinu AOPK ČR.
Termín	2030
Opatření	1.2.3
Název	Zavést do praxe systém zmírňujících, kompenzačních a náhradních opatření při nezbytných významných zásazích do biotopů ohrožených či ZCHD, které mohou negativně ovlivnit životaschopnost jejich místních populací na základě Metodiky k zásadám uplatňování náhradních (kompenzačních) opatření při přípravě, posuzování a povolování významných staveb vč. staveb dopravní a energetické infrastruktury
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR, MMR, MD
Způsob plnění/ ukazatel	Realizace pilotních řešení Metodický pokyn MŽP k uplatňování kompenzačních opatření Metodický pokyn MŽP k uplatňování zmírňujících opatření (např. nárazům ptáků do reflexních ploch a další)
Termín	2030
Opatření	1.2.4
Název	Systematicky odstraňovat neúčelné příčné a podélné překážky na vodních tocích a realizovat výstavbu rybích přechodů v souladu s Konceptí zprůchodnění říční sítě ČR, prioritně v území s vyšší biodiverzitou
Gestor	MŽP
Spolugestor	MZe, AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Navýšení délky volně tekoucích řek alespoň o 200 km nových toků v porovnání s rokem 2020 Databáze migračních bariér https://www.envirometr.cz/data/pocet-realizovanych-rybich-prechodu

	počet migračně zprůchodněných překážek
Termín	2030
Opatření	1.2.5
Název	Zajistit ekologicky udržitelný hydrologický režim vodních toků prostřednictvím stanovení minimálních zůstatkových průtoků (MZP)
Gestor	MŽP
Spolugestor	-
Způsob plnění/ ukazatel	Nařízení vlády o MZP, Metodický pokyn MŽP určený vodoprávním úřadům
Termín	2030

Akční cíl	1.3
Název	Zefektivnit funkčnost sítě zelené infrastruktury prostřednictvím územního systému ekologické stability, významných krajinných prvků a ekologicky významných prvků
Popis cíle	Funkční a prostorová konektivita krajinných prvků je esenciální pro zdraví celých přírodních ekosystémů, resp. ochranu biodiverzity. Je nezbytné podporovat a navyšovat efektivitu nástrojů a opatření, která přispějí k celkovému zlepšení konektivity ekologicky významných území a jejich rezistence a resilience.
Indikátor	Revidovaná metodika ÚSES, návrh novely ZOPK případně prováděcí vyhláška MŽP stanovující podrobnosti ochrany VKP, metodika pro mapování jádrových částí VKP, aktualizované SPPK, VKP v ISOP a EVP v LPIS, vše v RÚIAN
Nástroj	Legislativní (L), metodický (M), strategicky– koncepční (S)
Opatření	1.3.1
Název	Vytvořit centrální evidenci registrovaných VKP a jádrových zón VKP ze zákona v modulu registru krajiny v rámci ISOP. Aktualizovat metodický pokyn pro registraci VKP
Gestor	AOPK ČR
Spolugestor	MŽP
Způsob plnění/ ukazatel	Aktualizovat metodiku pro registraci VKP, VKP v evidenci ISOP
Termín	průběžně
Opatření	1.3.2
Název	Vymezit jádrové zóny VKP dle nové metodiky založené na přítomnosti přírodních biotopů a zajistit pro ně efektivní, odstupňovanou ochranu a péči podle kvality a významu jednotlivých částí VKP

Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Návrh novely ZOPK, prováděcí vyhláška MŽP stanovující podrobnosti ochrany VKP, metodika pro ochranu a péči o VKP, aktualizovaný SPPK, Metodika vymezování jádrových zón VKP, ověření metodiky vymezování jádrových zón
Termín	2030
Opatření	1.3.3
Název	Rozšířit definici VKP ze zákona o nové přírodní stanoviště
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Návrh novely zákona o ochraně přírody a krajiny rozšiřující výčet VKP definovaných ze zákona například o slaniska a stepi
Termín	2028
Opatření	1.3.4
Název	Revidovat metodiku vymezování a péče o skladebné části ÚSES se zohledněním aktuálního stavu vegetace a s cílem zajištění potřeb propojení i nelesních přírodních biotopů a biotopů vybraných organismů
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Aktualizovaná metodika MŽP vymezování ÚSES, aktualizované SPPK pro vymezování a péči o ÚSES, SPPK pro realizaci ÚSES, SPPK pro péči o skladebné části ÚSES
Termín	2028
Opatření	1.3.5
Název	Revidovat metodické materiály k vymezování a péče o skladebné části ÚSES se zohledněním aktuálního stavu vegetace a s cílem zajištění potřeb propojení přírodních biotopů a biotopů vybraných organismů
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR, MZe
Způsob plnění/ ukazatel	novelizovaná legislativa k EVP, aktualizovaná metodika MZe k EVP, metodika propojení EVP s prvky obecné ochrany
Termín	2028
Opatření	1.3.6
Název	Podporovat tvorbu a údržbu zelené infrastruktury – realizovat biocentra a biokoridory ÚSES a zajistit jim adekvátní péči
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/	Nové a podpořené prvky plochy zelené infrastruktury (ha)

ukazatel	
Termín	2028
Opatření	1.3.7
Název	V rámci rekodifikace územního plánování zajistit systematické a účinné zapracování zelené infrastruktury do územně plánovací dokumentace jako nástroje pro zachování biodiverzity, posílení klimatické odolnosti a zvýšení kvality života obyvatel
Gestor	MMR
Spolugestor	MŽP
Způsob plnění/ ukazatel	Počet územních samosprávních jednotek jejichž platná nebo aktualizovaná ÚPD obsahuje prvky zelené infrastruktury nad rámec ÚSES
Termín	2030
Opatření	1.3.8
Název	Vytvořit jednotnou a veřejnou evidenci prvků zelené infrastruktury v rámci nového modulu ISOP
Gestor	AOPK ČR
Spolugestor	MŽP
Způsob plnění/ ukazatel	Nový modul „Registr krajiny“ v rámci ISOP, datové sady stávajících prvků zelené infrastruktury vedené v modulu
Termín	2030

Cíl 2 Strategie – Přírodní ekosystémy a druhy jsou efektivně chráněny prostřednictvím reprezentativní soustavy chráněných území ČR

Akční cíl	2.1
Název	Soustava ZCHÚ a Natura 2000 je reprezentativní a je efektivně spravována
Popis cíle	Naplnovat závazek ČR vyplývající ze Strategie EU v oblasti ochrany biologické rozmanitosti do roku 2030 z hlediska posílení územní ochrany (navýšit zejména území v režimu přísné ochrany prostřednictvím chráněných území, případně smluvní ochrany nebo dohod o hospodaření). Nově vyhlášovat také ZCHÚ (zejména CHKO, NPR a NPP), která mají zastaralé zřizovací předpisy. Tyto předpisy neodpovídají v současnosti legislativě, nezajišťují dostatečnou ochranu území a nenaplnují zcela svůj účel. Optimalizovat soustavu Natura 2000 v ČR tak, aby byla zajištěna její funkčnost (tzn. reakce na nezvratné změny vyvolané vývojem přírodních podmínek v lokalitách a reakce předmětů ochrany na ně, zajištění dostatečného pokrytí přírodních stanovišť a druhů, popř. další změny jako jsou revize hranic) v souvislosti s požadavky směrnice Rady 92/43/EHS a směrnice Rady 2009/147/ES, zajištění ochrany EVL prostřednictvím vyhlášení ZCHÚ (v souladu s Nařízením vlády o stanovení národního seznamu EVL).

	Pro možnost aplikace adaptivního managementového cyklu zajistit pravidelný monitoring a hodnocení stavu předmětů ochrany chráněných území a na základě výsledků aktualizovat plánovací dokumentace pro CHÚ. Metodicky sjednotit výkon státní správy za účelem efektivní ochrany CHÚ.
Indikátor	Počet chráněných území, počet revidovaných/nově vyhlášených ZCHÚ a lokalit soustavy Natura 2000; Vyhodnocení plošného udržení požadovaného stavu biodiverzity, prováděné nezávislými odbornými institucemi.
Nástroj	Legislativní (L), metodický (M), organizační (O)
Opatření	2.1.1
Název	Prostřednictvím chráněných území (ZCHÚ, Natura 2000 a smluvně chráněná území bez vzájemných překryvů) je chráněno alespoň 23 % plochy státu
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR, MO
Způsob plnění/ ukazatel	% rozlohy státu v příslušném režimu ochrany/ počet chráněných území
Termín	2030
Opatření	2.1.2
Název	Prostřednictvím přísné ochrany je chráněna plocha alespoň 6 % plochy státu. Přísná ochrana je jasně definována a metodicky usměrněna
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR, správy NP, MO, MZe
Způsob plnění/ ukazatel	% rozlohy státu v příslušném režimu ochrany/ počet chráněných území odpovídající parametrům přísné ochrany, metodika uplatnění přísné ochrany
Termín	2030
Opatření	2.1.3
Název	Zpracovat návrhy záměrů na vyhlášení ZCHÚ na základě odborných podkladů
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Počet návrhů záměrů na vyhlášení ZCHÚ
Termín	průběžně
Opatření	2.1.4
Název	Obnovovat zřizovací dokumentace již existujících ZCHÚ
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Počet nově vyhlášených ZCHÚ

Termín	průběžně
Opatření	2.1.5
Název	Optimalizovat soustavu Natura 2000, včetně zajištění adekvátní ochrany, s ohledem na plnění její funkce (zejm. zpřesňování a revize hranic lokalit, revize předmětů ochrany, zajištění ochrany EVL v souladu s Nařízením vlády o stanovení národního seznamu EVL)
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR, MZe
Způsob plnění/ ukazatel	Nařízení vlády, počet EVL se zajištěnou územní ochranou
Termín	průběžně
Opatření	2.1.6
Název	Zajistit plánovací dokumentace a jejich průběžnou aktualizaci pro ZCHÚ a lokality soustavy Natura 2000
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR, správy NP, MO
Způsob plnění/ ukazatel	Počet nových a aktualizovaných plánovacích dokumentací (plány péče, zásady péče, souhrny doporučených opatření)
Termín	průběžně
Opatření	2.1.7
Název	Zajistit realizaci opatření z plánovací dokumentace o ZCHÚ a lokality soustavy Natura 2000 a posílit efektivní správu a péči o zvláště chráněná území
Gestor	AOPK ČR, správy NP, VÚ
Spolugestor	MŽP, MO
Způsob plnění/ ukazatel	Počet ZCHÚ se zavedeným adaptivním managementovým cyklem, rozloha plochy s realizovanými opatřeními, která byla naplánována; počet lokalit, které mají jmenovaného konkrétního správce
Termín	2030
Opatření	2.1.8
Název	Zpracovat analýzu identifikující potřeby monitoringu předmětů ochrany ZCHÚ a soustavy Natura 2000 po roce 2030
Gestor	AOPK ČR
Spolugestor	MŽP
Způsob plnění/ ukazatel	Zpracovaná analýza
Termín	2028
Opatření	2.1.9

Název	Zajistit monitoring a hodnocení stavu předmětů ochrany ZCHÚ a lokalit soustavy Natura 2000, zajistit monitoring a hodnocení efektivity managementu v chráněných územích
Gestor	AOPK ČR
Spolugestor	MŽP, MZe, MO
Způsob plnění/ ukazatel	Zveřejněné hodnocení většiny předmětů ochrany lokalit ve webové prezentaci, databáze stavu předmětů ochrany CHÚ, metodiky monitoringu a hodnocení CHÚ, plánovací dokumentace
Termín	2030
Opatření	2.1.10
Název	Prohloubit metodické vedení orgánů státní správy a autorizovaných osob za účelem sjednocení přístupů v oblasti posuzování vlivů na lokality soustavy Natura 2000 prostřednictvím aktualizace příslušných metodik, které budou zahrnovat aktuální vědecké a výzkumné poznatky
Gestor	MŽP
Spolugestor	-
Způsob plnění/ ukazatel	Počet aktualizovaných metodických dokumentů, metodických sdělení, setkání autorizovaných osob
Termín	2028
Opatření	2.1.11
Název	Připravit metodické podklady pro efektivní využívání tzv. základní ochrany lokalit soustavy Natura 2000
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Metodický dokument
Termín	2027
Opatření	2.1.12
Název	Navrhnout možnosti optimalizace legislativní úpravy ochranných režimů a podmínek ochrany chráněných území – zejména smluvní ochrany a CHKO
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Analýza potřeb legislativních změn, aktualizace metodických materiálů
Termín	2030
Opatření	2.1.13
Název	Připravit zásady pro řešení problematiky nadměrného cestovního ruchu (overturismu) a metod jeho usměrňování v chráněných územích

Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Zpracované zásady jako podklad pro koncepční rozhodnutí a přípravu finančních nástrojů
Termín	2030

Akční cíl	2.2
Název	Scelovat a rozšířit státní vlastnictví pozemků v ZCHÚ a jejich OP a optimalizovat správu státních pozemků v těchto územích
Popis cíle	Pokračovat ve scelování majetku státu na území ZCHÚ a jejich OP se zaměřením zejména na výkupy pozemků podle nastavených priorit výkupů v rámci výzev SFŽP. Dále je nutné dokončit převody pozemků z příslušnosti hospodaření Státního pozemkového úřadu (dále jen SPÚ) do příslušnosti hospodaření AOPK ČR a správ NP na základě usnesení vlády ČR ze dne 17. 3. 2008 č. 257 a usnesení vlády ČR ze dne 1. 4. 2020 č. 360.
Indikátor	Počet a rozloha vykoupených a převedených pozemků do příslušnosti hospodaření AOPK ČR a správ NP
Nástroj	Ekonomický (E)
Opatření	2.2.1
Název	V zájmu ochrany přírody realizovat výkupy, směny a převody pozemků v ZCHÚ a jejich OP
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR, správy NP
Způsob plnění/ ukazatel	Počet a výměra získaných pozemků (seznam) a objem poskytnutých finančních prostředků
Termín	průběžně
Opatření	2.2.2
Název	Realizovat převody pozemků z příslušnosti hospodaření SPÚ do příslušnosti hospodaření AOPK ČR a správ NP na základě usnesení vlády ČR ze dne 17. 3. 2008 č. 257 a usnesení vlády ČR ze dne 1. 4. 2020 č. 360
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR, správy NP
Způsob plnění/ ukazatel	Výměra převedených pozemků (seznam)
Termín	2026
Opatření	2.2.3

Název	Realizovat opatření vyplývající z Analýzy potřeb z hlediska finančního, provozního a personálního pro oblast správy pozemků ve vlastnictví státu v ZCHÚ a jejich OP
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Plnění potřeb dle příslušné analýzy
Termín	2027

Cíl 3 Strategie – Příznivý stav původních druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a hub a dalších organismů je zajištěn prostřednictvím ochrany jejich biotopů, populací i genetické variability

Akční cíl	3.1
Název	Sjednotit přístup státní správy a zefektivnit její výkon v oblasti zvláštní druhové ochrany
Popis cíle	Zvláštní druhová ochrana zajišťuje komplexní právní ochranu zvláště chráněných druhů a jejich biotopů před jejich poškozováním a zánikem. K ochraně a péči o vybrané druhy slouží aktivní nástroje druhové ochrany dle Koncepce aktivních nástrojů druhové ochrany v ČR 2023 – 2032, na jejichž realizaci je třeba součinnost všech orgánů ochrany přírody i veřejnosti. K podpoře ochrany druhů slouží také kompenzační mechanismy jako je náhrada újmy za ztížené hospodaření a náhrada škod způsobených vybranými druhy, a také vhodná regulace (zejména IAS). Podpora státní správy při zavádění nových přístupů včetně zpracování potřebných metodik.
Indikátor	ISOP https://www.envirometr.cz/data/hodnoceni-stavu-evropsky-vyznamnych-druhu-zivocichu-a-rostlin-z-hlediska-ochrany-v-eu (frekvence 1/6 let)
Nástroj	Metodický (M), vědecko – výzkumný, organizační (O), strategicko – koncepční (S)
Opatření	3.1.1
Název	Zpřístupnit evidenci druhové ochrany všem orgánům ochrany přírody a doplnit nové funkce vyplývající z novely zákona 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
Gestor	AOPK ČR
Spolugestor	MŽP
Způsob plnění/ ukazatel	Funkční modul Evidence druhové ochrany v ISOP, roční výpis zapsaných správních aktů, výpis pro reporting EK skrze Habides+
Termín	2027
Opatření	3.1.2*

Název	Připravit podklady pro metodické vedení orgánů ochrany přírody v oblasti druhové ochrany vyplývající z novely zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Vydané metodické pokyny, metodiky, počet proběhlých školení a jejich účastníků
Termín	2026
Opatření	3.1.3
Název	Připravit podklady pro metodické vedení orgánů ochrany přírody v oblasti náhrady škod způsobených zvláště chráněnými druhy vyplývající z novely zákona 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Vydané metodické pokyny, metodiky
Termín	2026
Opatření	3.1.4*
Název	Adaptovat a optimalizovat proces administrace újm a sjednotit přístupy orgánů ochrany přírody ve vazbě na ZCHD v souvislosti s novelou zákona 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Vydané metodické pokyny, metodiky, počet proběhlých školení a jejich účastníků
Termín	2026

*) Bude nutné revidovat v případě neschválení návrhu novely ZOPK (2025)

Akční cíl	3.2
Název	Zajistit pravidelné sledování a hodnocení stavu druhů, trendů u vybraných skupin organismů a indikátorů stavu biodiverzity
Popis cíle	Pravidelné hodnocení na základě aktuálních dat je klíčové pro efektivní výkon státní správy i zajištění cílů Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR. Aktuálně není pro jiné než evropsky významné druhy nastaven a zajištění pravidelný ani systematický monitoring, ani hodnocení dat. Monitoring je v současné době zajištěn díky dílčím projektům. Cílem opatření je stabilně plnit závazky plynoucí z legislativy EU včetně NRR, které zavádí také sledování nových indikátorových skupin (např. opylovači) a dále zajistit základní informace o předmětech ochrany chráněných území i stavu chráněných druhů v ČR.

Indikátor	Veřejně dostupná hodnocení (založená na aktuálních datech) stavu druhů, známé trendy u klíčových skupin organismů (např. opylovači, běžní ptáci), zavedené a pravidelně hodnocené indikátory stavu biodiverzity ČR https://www.envirometr.cz/data/pocet-puvodnich-ohrozenych-druhu-v-cervenych-seznamech https://www.envirometr.cz/data/hodnoceni-stavu-evropsky-vyznamnych-druhu-zivocichu-a-rostlin-z-hlediska-ochrany-v-eu objem nálezových dat v NDOP
Nástroj	Ekonomický (E), metodický (M), vědecko – výzkumný (V), organizační (O)
Opatření	3.2.1
Název	Zachovat systém pravidelného sledování stavu evropsky významných druhů a rozšířit ho na všechny zvláště chráněné druhy
Gestor	AOPK ČR
Spolugestor	MŽP
Způsob plnění/ ukazatel	Metodiky sledování stavu konkrétních druhů a skupin, data ze systematického sběru v NDOP https://www.envirometr.cz/data/hodnoceni-stavu-evropsky-vyznamnych-druhu-zivocichu-a-rostlin-z-hlediska-ochrany-v-eu https://www.envirometr.cz/data/index-beznych-druhu-ptaku https://www.envirometr.cz/data/podil-evropsky-vyznamnych-druhu-nachazejicich-se-v-nedostatecnem-a-nepriznivem-stavu
Termín	2029
Opatření	3.2.2
Název	Udržet pravidelné sledování stavu indikátorů druhové rozmanitosti (např. indikátor ptáků zemědělské krajiny, indikátor denních motýlů travních porostů) a rozšířit ho o další indikační skupiny (např. skupiny opylovačů)
Gestor	AOPK ČR
Spolugestor	MŽP
Způsob plnění/ ukazatel	Pravidelně vyhodnocené a zveřejněné indikátory druhové rozmanitosti- např. ISOP, envirometr, Zpráva o stavu životního prostředí https://www.envirometr.cz/data/stav-ochrany-volne-zijicich-ptaku-dle-smernice-eu-o-ptacich https://www.envirometr.cz/data/index-beznych-druhu-ptaku
Termín	Průběžně, rozšíření do 2029
Opatření	3.2.3
Název	Zajistit pravidelná hodnocení stavu a ohroženosti druhů a přírodních biotopů formou Červených seznamů ČR na základě aktuálního poznání a kritérií IUCN a jejich využití pro efektivní zacílení aktivní péče o ně

Gestor	AOPK ČR
Spolugestor	MŽP
Způsob plnění/ ukazatel	Vydané Červené seznamy v plánované frekvenci https://www.envirometr.cz/data/pocet-puvodnich-ohrozenych-druhu-v-cervenych-seznamech
Termín	Průběžně, alespoň 1x za 10 let každá sledovaná skupina
Opatření	3.2.4
Název	Zajistit systematické ukládání dat o výskytu druhů do Nálezové databáze ochrany přírody (NDOP) všemi veřejnými subjekty, zejména podniky povodí, VÚ, LČR, VÚLHM, CARC, VÚŽV, Výzkumný ústav veterinárního lékařství, VÚMOP, VÚV TGM, ČHMÚ, VÚK, ČIŽP, SZIF, SZPI a dalšími. Nastavit vzájemné sdílení nálezových dat s krajskými úřady a dalšími orgány státní správy
Gestor	MŽP
Spolugestor	MZe, AOPK ČR, MO
Způsob plnění/ ukazatel	Počet pravidelně přispívajících organizací do NDOP, uzavřené dohody o spolupráci
Termín	průběžně

Akční cíl	3.3
Název	Zajistit aktivní péči o nejohroženější druhy a přírodní biotopy pro naplňování evropských i národních závazků v ochraně druhů
Popis cíle	Připravit a realizovat záchranné programy, programy péče a regionální akční plány dle Koncepce aktivních nástrojů druhové ochrany 2023-2032 pro ty druhy, u nichž je pro zajištění či dosažení příznivého stavu z hlediska ochrany nezbytná aktivní péče. Zavést záchranné programy pro přírodní biotopy. Revidovat nastavení ochrany a péče o konkrétní druhy, ptáky a stanoviště vybraná do pledges. Aktivně omezovat nelegální zabíjení volně žijících živočichů.
Indikátor	Počet realizovaných a nově schválených záchranných programů, regionálních akčních plánů, programů péče pro druhy a záchranných programů pro přírodní biotopy; Počet druhů a přírodních biotopů, u nichž je zajištěna optimální péče a ochrana pro naplnění závazků ČR https://www.envirometr.cz/data/podil-evropsky-vyznamnych-druhu-nachazejicich-se-v-nedostatecnem-a-nepriznivem-stavu https://www.envirometr.cz/data/podil-evropsky-vyznamnych-stanovist-nachazejicich-se-v-nedostatecnem-a-nepriznivem-stavu
Nástroj	Legislativní (L), strategicko-koncepční (S), metodický (M), ekonomický (E)
Opatření	3.3.1

Název	Připravit nové záchranné programy a regionální akční plány pro ohrožené druhy rostlin a živočichů a nové programy péče pro konfliktní druhy živočichů
Gestor	AOPK ČR
Spolugestor	MŽP, MZe
Způsob plnění/ ukazatel	Počet nově připravených záchranných programů, regionálních akčních plánů a programů péče pro druhy
Termín	2027
Opatření	3.3.2
Název	Revidovat způsob zajištění ochrany a péče o prioritní druhy, ptáky a stanoviště vybrané pro závazky EU „nezhoršovat“ a „zlepšit stav z hlediska ochrany“ (pledge)
Gestor	MŽP
Spolugestor	-
Způsob plnění/ ukazatel	Realizované analýzy a identifikace potřebných změn pro konkrétní fenomény v pledges, počet realizovaných opatření a změn https://www.envirometr.cz/data/hodnoceni-stavu-evropsky-vyznamnych-druhu-zivocichu-a-rostlin-z-hlediska-ochrany-v-eu https://www.envirometr.cz/data/hodnoceni-stavu-evropsky-vyznamnych-stanovist-z-hlediska-ochrany-v-eu https://www.envirometr.cz/data/stav-ochrany-volne-zijicich-ptaku-dle-smernice-eu-o-ptacich
Termín	2030
Opatření	3.3.3
Název	Nastavit a zavést systém záchranných programů pro přírodní biotopy vč. schválení Koncepce záchranných programů pro přírodní biotopy ČR
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Schválení Koncepce záchranných programů pro biotopy, počet schválených a realizovaných záchranných programů pro biotopy
Termín	2030
Opatření	3.3.4
Název	Omezit míru nelegálního zabíjení a otrav volně žijících živočichů implementací Národní strategie řešení nelegálního zabíjení a otrav volně žijících živočichů v České republice 2020–2030
Gestor	MŽP
Spolugestor	-
Způsob plnění/ ukazatel	Počet realizovaných opatření strategie, zejm. zveřejněný postup při nálezu kadáveru ZCHD, školení a vzdělávání Policie ČR a dalších aktérů, nastavení

	spolupráce pro vyšetřování environmentální trestné činnosti (envi-crime), databáze případů nelegálního zabití a další,
Termín	2030
Opatření	3.3.5
Název	Zamezit celkovému úbytku opylovačů, fragmentaci a zániku jejich biotopů a populací prostřednictvím přijetí a implementace dílčí Strategie na ochranu opylovačů ČR
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Vládou schválená strategie
Termín	2027

Akční cíl	3.4
Název	Nastavit legislativní rámec pro zajištění ochrany volně žijících druhů živočichů a rostlin <i>ex-situ</i> mimo rámec zákona 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, včetně efektních kontrolních mechanismů
Popis cíle	V ČR je rovněž chováno značné množství volně žijících druhů živočichů v lidské péči (zejména exotických) v různých formách od zoologických zahrad po zájmové chovy. Z několika důvodů je nezbytné, aby tyto činnosti byly vhodně legislativně ošetřeny a aby bylo zajištěno, že v důsledku těchto činností nedochází k ohrožování biologické rozmanitosti, a to hned na několika úrovních. Opatření dále navržená pod tímto cílem by měla být cílena do tří oblastí: i) podpora výzkumu a zapojení zoologických a botanických zahrad do projektů na ochranu biodiverzity; ii) podpora oblasti kontroly a vymáhání práva v agendě CITES; iii) metodická podpora z hlediska dodržování podmínek welfare.
Indikátor	Novelizace příslušných zákonů
Nástroj	Legislativní (L), metodický (M), ekonomický (E), vědecko – výzkumný (V)
Opatření	3.4.1
Název	Novelizovat zákon č. 162/2003 Sb., o podmínkách provozování zoologických zahrad, vč. nastavení legislativního rámce ostatních zařízení vystavujících zvířata a o změně některých zákonů (zákon o zoologických zahradách), ve znění pozdějších předpisů
Gestor	MŽP
Spolugestor	-
Způsob plnění/ ukazatel	Schválená novela zákona č. 162/2003 Sb.
Termín	2027

Opatření	3.4.2
Název	Novelizovat zákon č. 100/2004., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES) regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů (zákon o obchodování s ohroženými druhy), s cílem reagovat na aktuální situaci v chovatelském prostředí ČR
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Schválená novela zákona č. 100/2004 Sb.
Termín	2030
Opatření	3.4.3
Název	Posílit vymáhání práva na úseku CITES v souladu s úkoly stanovenými v Národním akčním plánu pro potírání nelegálního obchodu s ohroženými druhy živočichů a rostlin
Gestor	MŽP
Spolugestor	MV, MF
Způsob plnění/ ukazatel	Počet realizovaných opatření z NAP pro potírání „wildlife kriminality“
Termín	2030
Opatření	3.4.4
Název	Doplnit metodické postupy pro efektivnější vymáhání práva na úseku CITES a ochrany zvířat proti týrání a zajistit dostatečné kapacity v záchranných centrech
Gestor	MŽP
Spolugestor	MZe
Způsob plnění/ ukazatel	Schválené metodiky
Termín	2030
Opatření	3.4.5
Název	Prověřit vhodnost širšího právního ukotvení role botanických zahrad v ochraně biologické rozmanitosti, včetně možností systémové podpory jejich činnosti
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Zpracovaná analýza
Termín	2030

Akční cíl	3.5
Název	Zajistit ochranu genetické variability volně žijících organismů včetně podpory konzervace planých příbuzných druhů kulturních rostlin (plodin) nebo druhů potenciálně využitelných v zemědělství a v lesnictví.
Popis cíle	Poznání genetické diverzity života je dosud nejméně známým aspektem biologické rozmanitosti. Tento stav se však nyní zásadně mění. Tempo nárůstu nových poznatků v oblasti molekulární biologie a genetiky je neobyčejně vysoké. Nové informace jasně ukazují velký význam poznání genetické diverzity pro zajištění ochrany populací mnoha organismů. Ochrany genetické diverzity je pevnou součástí ochrany přírody a potřebuje být koncepčně uchopena. Přežívání populací a druhů v neustále se měnícím prostředí je závislé na schopnosti adaptace. Nezbytným předpokladem adaptivní odpovědi organismů ve volné přírodě i plodin využívaných pro produkci potravin je genetická variabilita. <i>In situ</i> konzervace planě rostoucích příbuzných plodin je jednou z priorit Druhého globálního akčního plánu FAO pro GZR a Strategie ochrany biologické diverzity v EU. Důraz na <i>in situ</i> konzervaci vychází ze zákona č. 148/2003 Sb., o konzervaci a využívání genetických zdrojů rostlin a mikroorganismů významných pro výživu a zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o genetických zdrojích rostlin a mikroorganismů).
Indikátor	Realizace Národního programu konzervace a využívání genetických zdrojů rostlin, zvířat a mikroorganismů významných pro výživu a zemědělství na období 2023–2027 a Národního programu ochrany a reprodukce genofondu lesních dřevin 2019–2027; Národní program ochrany a reprodukce genofondu lesních dřevin
Nástroj	Strategicko – koncepční (S), metodický (M), organizační (O)
Opatření	3.5.1
Název	Připravit a realizovat Koncepci ochrany genetické diverzity volně žijících organismů ČR
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Koncepce schválená MŽP
Termín	2027
Opatření	3.5.2
Název	Připravit návrh <i>in situ</i> konzervace pro vybrané modelové druhy planých příbuzných druhů plodin nebo planých druhů potenciálně využitelných pro výživu, zemědělství a lesnictví

Gestor	MZe
Spolugestor	-
Způsob plnění/ ukazatel	Vypracovaný návrh konzervace
Termín	2030
Opatření	3.5.3
Název	Doplnit informační systém NPGZR o metadata pro <i>in situ</i> konzervaci
Gestor	MZe
Spolugestor	-
Způsob plnění/ ukazatel	Informační systém NPGZR bude doplněn o deskriptory dle Metodiky <i>in situ</i> konzervace
Termín	průběžně
Opatření	3.5.4
Název	Zintenzivnit spolupráci mezi genovými bankami, botanickými a zoologickými zahradami a dalšími organizacemi ve vztahu k zajištění ochrany genofondu volně žijících druhů ČR
Gestor	MŽP
Spolugestor	-
Způsob plnění/ ukazatel	Odborná skupina
Termín	2030
Opatření	3.5.5
Název	Zajistit ochranu, inventarizovat populace GZR a aktivně podporovat <i>in situ</i> ochranu planých druhů příbuzných kulturním rostlinám (plodinám) a plodin potenciálně využitelných pro výživu a zemědělství
Gestor	MZe
Spolugestor	MŽP, AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Počet podpořených projektů/inventarizace populací GZR
Termín	2030

Cíl 4 Strategie – Ekosystémy jsou obnovovány v souladu s cíli evropské a národní legislativy s ohledem na prospěch současné i budoucích generací i ekosystémů samotných

Akční cíl	4.1
Název	Nastavit legislativní rámec pro plnou implementaci Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2024/1991 ze dne 24. června 2024 o obnově přírody
Popis cíle	Cílem je zajistit vytvoření a přijetí legislativního rámce nezbytného pro plnou a efektivní implementaci Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1991 ze dne 24. června 2024 o obnově přírody do právního řádu České

	republiky. Tento rámec bude zahrnovat právní zakotvení Národního plánu na obnovu přírody jako ústředního nástroje pro naplňování požadavků daného nařízení, a současně dojde v potřebném rozsahu k úpravě (adaptaci) právních předpisů, která umožní koordinovanou přípravu, realizaci a vyhodnocování Národního plánu na obnovu přírody v dlouhodobém časovém horizontu stanoveném do roku 2050.
Indikátor	Zpracování a přijetí právního rámce, který umožní plnou implementaci nařízení o obnově přírody, zakotví Národní plán na obnovu přírody a vytvoří podmínky a postupy pro jeho přípravu a realizaci do roku 2050
Nástroj	Legislativní (L)
Opatření	4.1.1
Název	Připravit právní úpravu, která zakotví Národní plán na obnovu přírody, stanoví kompetence odpovědných orgánů, upraví relevantní terminologii a postupy dle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1991 o obnově přírody a zajistí optimalizaci souvisejících právních předpisů pro účinnou implementaci tohoto nařízení
Gestor	MŽP
Spolugestor	-
Způsob plnění/ ukazatel	Přijatá novelizace ZOPK či přijetí speciální právní úpravy a optimalizované další právní předpisy
Termín	2027

Akční cíl	4.2
Název	Zajistit soulad sektorových politik, strategií a akčních plánů s cíli Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2024/1991 ze dne 24. června 2024 o obnově přírody
Popis cíle	Orgány veřejné správy při tvorbě a naplňování strategií, plánů a koncepcí postupují tak, aby byly vytvářeny podmínky pro naplňování cílů nařízení o obnově přírody a provádění opatření Národního plánu na obnovu přírody.
Gestor	MŽP
Indikátor	Legislativní zakotvení (ve vazbě na cíl 4.1) provázanosti Národního plánu na obnovu přírody se sektorovými politikami, strategiemi a akčními plány
Nástroj	Legislativní (Návrhy úprav/novelizace právních předpisů), strategicko – koncepční (S)
Opatření	4.2.1
Název	Využít Národní plán na obnovu přírody jako podklad pro územní plánování a promítnutí relevantních opatření NPOP do příslušných úrovní územního plánování
Gestor	MŽP

Spolugestor	MMR
Způsob plnění/ ukazatel	Uplatnění relevantních cílů a opatření NPOP v rámci relevantních nástrojů územního plánování.
Termín	2030
Opatření	4.2.2
Název	Začlenit relevantní cíle a opatření Národního plánu na obnovu přírody do plánování v oblasti vod a metodické zohlednění ve stávajícím systému vodního hospodářství a procesech povolování a rušení vodních staveb
Gestor	MŽP
Spolugestor	MZe
Způsob plnění/ ukazatel	Začlenění cílů a opatření NPOP do Plánů povodí, proškolení vodoprávních a stavebních úřadů o naplňování Národního plánu na obnovu přírody za oblast vody
Termín	2027
Opatření	4.2.3
Název	Zahrnout Národní plán na obnovu přírody jako podklad pro plánování v oblasti zemědělství
Gestor	MŽP
Spolugestor	MZe
Způsob plnění/ ukazatel	Adekvátní promítnutí opatření Národního plánu na obnovu přírody do Strategického plánu Společné zemědělské politiky a v navazujících nástrojích a opatření v oblasti podpory zemědělského hospodaření
Termín	2028
Opatření	4.2.4
Název	Začlenit opatření Národního plánu na obnovu přírody do národních strategických dokumentů v oblasti lesního hospodářství
Gestor	MZe
Spolugestor	MŽP
Způsob plnění/ ukazatel	Začlenění opatření Národního plánu na obnovu přírody do dílčí aktualizace Koncepce státní lesnické politiky a jednotlivých OPRL
Termín	2030
Opatření	4.2.5
Název	Národní plán na obnovu přírody je podkladem pro další sektorové politiky, strategie a akční plány
Gestor	MŽP
Spolugestor	MZe

Způsob plnění/ ukazatel	Vypracování a naplňování sektorových politik, strategií a akčních plánů v souladu s Národním plánem na obnovu přírody a cíli nařízení o obnově přírody
Termín	2030

Cíl 5 Strategie – Dlouhodobá stabilita všech ekosystémů je zajištěna jejich udržitelným obhospodařováním a využíváním, jež zohledňuje různorodé příspěvky přírody včetně ekosystémových služeb, které lidem poskytují

Akční cíl	5.1
Název	Podporovat biodiverzitu v zemědělsky obhospodařovaných ekosystémech a posílit jejich udržitelné využívání
Popis cíle	Prostřednictvím intervencí SP SZP a dalších ekonomických nástrojů je zajišťována podpora způsobů hospodaření se synergickým vlivem na cíle v oblasti biodiverzity, na zpomalování odtoku vody a zlepšování její kvality, dále na zlepšování kvality půdy, zvyšování obsahu organické hmoty v půdě a na zmírnění vodní i větrné eroze. Tyto přístupy zároveň přispívají k cílům stanoveným v nařízení o obnově přírody.
Indikátor	https://www.envirometr.cz/data/index-beznych-druhu-ptaku indikátor ptáků zemědělské krajiny
Nástroj	Legislativní (L), ekonomické (E), strategicko – koncepční (S)
Opatření	5.1.1
Název	Dle schváleného SP SZP zvyšovat podporu extenzivního a k přírodě šetrného hospodaření na zemědělské půdě prostřednictvím vhodně nastavených dotačních nástrojů
Gestor	MZe
Spolugestor	MŽP
Způsob plnění/ ukazatel	Podpořená výměra (ha)
Termín	2030
Opatření	5.1.2
Název	Podporovat aktivity na zachování a obnovu příznivého stavu biotopů a populací druhů vázaných na zemědělskou krajinu, zejména prostřednictvím podpory cílené péče o hodnotnější travní porosty a opatření na orné půdě k zachování ploch vhodných zejména pro rozmnožování a vývoj řady druhů (např. motýlů či ptáků)
Gestor	MZe

Spolugestor	-
Způsob plnění/ ukazatel	Podpořená výměra (ha)
Termín	2030
Opatření	5.1.3
Název	Omezit degradaci půdy s ohledem na půdní biodiverzitu, zejména realizací protierozních opatření v rámci pozemkových úprav z dotační podpory SP SZP, kde jsou preferována opatření proti vodní i větrné erozi, realizovaná v erozně ohrožených územích a dále v souladu se schváleným SP SZP v rámci plošných opatření zvyšovat podporu takových způsobů hospodaření, které zabraňují degradaci, zvyšují podíl organické hmoty v půdě, zlepšují strukturu půdy, napomáhají přirozeným půdním procesům a vedou k obnově a zvyšování půdní biodiverzity
Gestor	MZe
Spolugestor	MŽP
Způsob plnění/ ukazatel	Počty realizovaných protierozních opatření a opatření proti degradaci půdy, podpořená výměra orné půdy, kde jsou aplikovány šetrné postupy (ha)
Termín	2030
Opatření	5.1.4
Název	Zlepšit stav a vodní režim zemědělských půd s cílem zvýšit jejich retenční kapacitu, zejména prostřednictvím intervencí SP SZP, zajistit obnovu vodního režimu organických půd v souladu s Nařízením o obnově přírody
Gestor	MŽP
Spolugestor	-
Způsob plnění/ ukazatel	Podpořená výměra (ha)
Termín	2030
Opatření	5.1.5
Název	Vytvořit podmínky pro zajištění rovnováhy mezi nelesními ekosystémy a stavy zvěře prostřednictvím příslušné legislativy
Gestor	MZe
Spolugestor	-
Způsob plnění/ ukazatel	Změna legislativní úpravy
Termín	2030

Akční cíl	5.2
Název	Podporovat biodiverzitu v lesních ekosystémech a posílit jejich udržitelné využívání

Popis cíle	Zajištění odolných a multifunkčních lesních ekosystémů v reakci na změny klimatu. Podporovat biologickou rozmanitost lesních porostů, zejména zvyšováním podílu těžebních zbytků a dřeva ponechaného k zetlení (stojícího i ležícího), zachováním biotopových (habitatových) stromů a tvorbou druhově pestrých lesních porostů v odpovídajícím stanovišti. Opatření přispívají k obnově dle nařízení o obnově přírody.
Indikátor	Výše finanční podpory a počet podpořených realizací, Obnova stanoviště vhodných dřevin 7 500 ha ročně, výchovné zásahy 20 000 ha ročně, Plošné vyjádření změny druhové skladby při obnově stanoviště nevhodných dřevin, finanční vyjádření technických jednotek: Podpora umělé nebo přirozené obnovy stanoviště vhodných dřevin 700 mil. Kč ročně, ponechávání kletu k zetlení 40 mil. ročně,“ doporučujeme provést úpravu doplněním tučného textu a odstraněním přeškrtnutého textu.
Nástroj	Legislativní (L), metodický (M), ekonomický (E)
Opatření	5.2.1
Název	Podporovat biologické funkce v hospodářských lesích, zejména tvorbou geneticky, druhově, věkově a prostorově pestrých lesních porostů na odpovídajících stanovištích (podpora výsadeb stanoviště vhodných dřevin, výchovných zásahů ve prospěch dřevin cílové druhové skladby) a zvýšením podílu těžebních zbytků a dřeva ponechaného k zetlení (stojícího i ležícího)
Gestor	MZe
Spolugestor	MO, MŽP
Způsob plnění/ ukazatel	pěstební práce realizované s finanční podporou (dotace)
Termín	2030
Opatření	5.2.2
Název	Vytvořit podmínky pro zajištění rovnováhy mezi lesními ekosystémy a stavy zvěře prostřednictvím příslušné legislativy a výši lovu odvozovat od stavu lesních ekosystémů
Gestor	MZe
Spolugestor	MŽP
Způsob plnění/ ukazatel	Změna právní úpravy
Termín	2030
Opatření	5.2.3
Název	Zlepšit vodní režim lesních povodí prostřednictvím obnovy pramenišť, rašelinišť a mokřadů, omezování soustředěného odtoku z lesní cestní sítě a posílení půdního vsaku

Gestor	MZe
Spolugestor	-
Způsob plnění/ ukazatel	Výše dotační podpory a počet podpořených realizací, tis. Kč, plocha obnovených pramenišť, rašelinišť a mokřadů.
Termín	2030

Akční cíl	5.3
Název	Podporovat biodiverzitu ve vodních ekosystémech a posílit jejich udržitelné využívání
Popis cíle	Je nezbytné dosáhnout dobrého ekologického stavu či dobrého ekologického potenciálu a rovněž dobrého chemického stavu u vodních útvarů povrchových vod v souladu s požadavky rámcové směrnice o vodách (2000/60/ES). Dále je nezbytné chránit vodní toky před dalšími nevhodnými zásahy a podporovat působení přirozených renaturačních procesů v korytech vodních toků mimo zastavěná a zastavitelná území, obnovovat ekologicko-stabilizační funkce VKP (rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera, údolní nivy) včetně přirozené funkce říčního kontinua. Podporovat plnění regulačních a nemateriálních ekosystémových služeb, včetně podpory biodiverzity ve vodních plochách. Opatření jsou v souladu s cíli nařízení o obnově přírody.
Indikátor	Hodnocení stavu útvarů povrchových vod podle platných předpisů (v současnosti zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, vyhláška 98/2011 Sb., o způsobu hodnocení stavu útvarů povrchových vod, způsobu hodnocení ekologického potenciálu silně ovlivněných a umělých útvarů povrchových vod a náležitostech programů zjišťování a hodnocení stavu povrchových vod, ve znění pozdějších předpisů), (dále jen „hodnocení stavu útvarů povrchových vod“), hodnocení stavu chráněných území vymezených pro ochranu stanovišť a druhů
Nástroj	Legislativní (L), strategicko – koncepční (S), vědecko – výzkumný (V), ekonomický (E), metodický (M)
Opatření	5.3.1
Název	Obnovovat ekologicko-stabilizační funkce vodních toků a údolních niv prostřednictvím dostupných finančních a jiných nástrojů
Gestor	MZe
Spolugestor	MŽP
Způsob plnění/ ukazatel	Hodnocení stavu útvarů povrchových vod, hydromorfologické hodnocení vodního toku, délka obnovených vodních toků
Termín	2030
Opatření	5.3.2

Název	Při respektu k produkčním charakteristikám nastavit systém komplexních opatření cílených na podporu mimoprodukčních funkcí rybníka, přičemž bude umožněna kompenzace ekonomických ztrát podniků akvakultury.
Gestor	MZe
Spolugestor	MŽP
Způsob plnění/ ukazatel	Existence systému komplexních opatření
Termín	2028
Opatření	5.3.3
Název	Podporovat revitalizaci mokřadů a jejich zachování v krajině a rozšířit a posílit k tomu určené metodiky a ekonomické nástroje
Gestor	MŽP
Spolugestor	MZe, AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Plocha revitalizovaných mokřadů (ha) https://www.envirometr.cz/data/rozloha-mokradnich-a-raselinistnich-prirodnich-biotopu
Termín	2030
Opatření	5.3.4
Název	V rámci plánování v oblasti vod zohlednit požadavky Rámcové směrnice o vodách na ochranu chráněných území vymezených pro ochranu stanovišť a druhů
Gestor	MŽP
Spolugestor	MZe
Způsob plnění/ ukazatel	Aktualizace metodického postupu monitoringu a hodnocení chráněných území vymezených pro ochranu stanovišť a druhů a jeho implementace
Termín	2030
Opatření	5.3.5
Název	Dosažení dobrého kvantitativního a chemického stavu podzemních vod dle Rámcové směrnice o vodách (Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000), v české legislativě upraveno Vyhláškou č. 5/2011 Sb. týkající se způsobu vymezení hydrogeologických rajonů, vymezení útvarů podzemních vod, způsobu hodnocení stavu podzemních vod a náležitostí programů zjišťování a hodnocení stavu podzemních vod
Gestor	MŽP
Spolugestor	MZe
Způsob plnění/ ukazatel	Monitoring podzemních vod, na jehož základě je v šestiletých obdobích hodnocen stav útvarů podzemních vod, který je klíčovým podkladem pro

	přípravné práce a zpracování návrhů plánů povodí. Hodnotí se zvlášť chemický a kvantitativní stav podzemních vod
Termín	průběžně
Opatření	5.3.6
Název	Omezit znečištění a zlepšit fyzikálně-chemické ukazatele vody
Gestor	MŽP
Spolugestor	MZe, MZd
Způsob plnění/ ukazatel	Seznam "Watch list" v rámci monitoringu povrchových vod, plnění požadavků dle Nařízení vlády č.401/2015, kterým je implementována směrnice 2008/105/ES, ve znění směrnice 2013/39/EU, o normách environmentální kvality
Termín	2030
Opatření	5.3.7
Název	Podporovat a obnovovat přirozené struktury říčního dna s důrazem na splaveninový režim a jeho management a obsah říčního dřeva v korytech vodních toků za účelem zvýšení biodiverzity vodních ekosystémů
Gestor	MŽP
Spolugestor	MZe, správci vodních toků
Způsob plnění/ ukazatel	Počet realizovaných opatření
Termín	2030

Akční cíl	5.4
Název	Posílit biodiverzitu v sídlech
Popis cíle	S ohledem na celkové cíle Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR je nezbytné posílit celkovou biodiverzitu i v sídlech jakožto lidskou činností zcela pozměněných ekosystémech zaměřených primárně na plnění socio-ekonomických potřeb společnosti. A to nejen z pohledu ochrany živočišných a rostlinných druhů, hub a dalších mikroorganismů a jejich biotopů v sídelním prostředí, ale také s ohledem na zkvalitnění životního prostředí v sídlech obecně. Opatření přispívají k cílům dle nařízení o obnově přírody.
Indikátor	Počet a rozloha obnovených či založených ploch
Nástroj	Metodický (M), ekonomický (E)
Opatření	5.4.1
Název	V rámci sídelní zeleně a v intravilánu obcí podporovat tvorbu a pomocí vhodného managementu i údržbu míst s cíleně vyšší biodiverzitou (například květnaté louky, mokřady, biotopové stromy), které budou kontinuálně

	obnovovány vhodným managementem) a při obnově preferovat využití místních a regionálních druhů rostlin
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Rozloha obnovených či založených ploch (ha)
Termín	2030
Opatření	5.4.2
Název	Formulovat soubor doporučení k uplatňování přírodě blízkých přístupů a účinné podpory biodiverzity v sídlech při zakládání a obnově sídelní zeleně a při péči o ni
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Metodický pokyn
Termín	2030

Cíl 6 Strategie – Hrozby z hlediska udržitelného využívání biologické rozmanitosti jsou systematicky odstraňovány nebo jejich dopady minimalizovány prostřednictvím funkčních nástrojů aktualizovaných podle vědeckých poznatků a praxe

Akční cíl	6.1
Název	Reakce na aktuální výzvy a poznatky příčin ohrožení a ztráty biodiverzity
Popis cíle	Biodiverzita je v současnosti ohrožována řadou faktorů, z nichž většina přímo souvisí s lidskou činností. Mezi hlavní příčiny patří změny ve využívání půdy, změna klimatu (řešena v rámci NAP adaptace na změnu klimatu), znečištění a šíření invazních nepůvodních druhů (cíl 6.2). Mezi prioritní, dosud nedostatečně řešené faktory patří negativní dopady pesticidů na necílové organismy, světelné znečištění, eutrofizace. Posouzení vlivu konkurenčních dopadů intenzivního včelařství na volně žijící opylovače. Cílem je systematicky omezit tyto tlaky prostřednictvím cílených opatření.
Indikátor	https://www.envirometr.cz/data/pocet-puvodnich-ohrozenych-druhu-v-cervenych-seznamech
Nástroj	Metodický (M), vědecko – výzkumný (V)
Opatření	6.1.1
Název	Naplňovat opatření k omezování dopadů aplikace POR na necílové organismy, jejich prostředí a biodiverzitu půd stanovená NAP 2025-2029 a tato opatření dále posílit v navazujícím NAP
Gestor	MZe

Spolugestor	MŽP
Zdroj ověření/ Způsob plnění	NAP k bezpečnému používání pesticidů v ČR 2030-2034
Termín	2029
Opatření	6.1.2
Název	Posílit sjednocený přístup k omezování světelného znečištění a jeho negativního vlivu na volně žijící organismy a ekosystémy
Gestor	MŽP
Spolugestor	MZe, MD, MZd, MV
Způsob plnění/ ukazatel	Zpracovaná metodika
Termín	2030
Opatření	6.1.3
Název	Zpracovat přehledovou analýzu na vybrané aktuální hrozby způsobující znečištění vod (vliv ATB, přítomnost mikropolutantů) na vybraná území ČR s vyhodnocením míry ohrožení eutrofizací
Gestor	MŽP
Spolugestor	MZd
Způsob plnění/ ukazatel	Zpracovaná analýza
Termín	2028
Opatření	6.1.4
Název	Vyhodnotit možné pozitivní nebo negativní dopady včelaření na biodiverzitu hmyzu zejména ve vztahu k dostupnosti potravních zdrojů v prostoru a čase, a připravit návrh vhodných podmínek pro včelaření v místech s vysokou diverzitou volně žijících opylovačů
Gestor	MŽP
Spolugestor	MZe
Způsob plnění/ ukazatel	Zpracovaná analýza
Termín	2027
Opatření	6.1.5
Název	Identifikovat finanční pobídky a jiné druhy veřejné podpory, které mají nebo mohou mít negativní vliv na biodiverzitu
Gestor	MŽP
Spolugestor	MZe
Způsob plnění/ ukazatel	Zpracovaná analýza

Termín	2029
Opatření	6.1.6
Název	Realizovat technická opatření ke snížení mortality a zraňování volně žijících živočichů, ke kterým dochází v souvislosti s kolizemi s technickou a dopravní infrastrukturou a stavbami
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR, MZe
Způsob plnění/ ukazatel	Počet realizovaných technických opatření na ochranu živočichů
Termín	2030

Akční cíl	6.2
Název	Realizovat regulaci a eradikaci invazních nepůvodních druhů (IAS) a omezovat dopady ostatních nepůvodních nebo expanzivních druhů na základě aktuálních poznatků metod se zohledněním priorit pro ČR
Popis cíle	Cílem je zajistit efektivní výkon státní správy a řešení negativních dopadů invazních druhů na druhy původní, jejich biotopy a ekosystémy na základě aktuálních poznatků o rozšíření IAS v ČR a nejúčinnějších metodách jejich regulace a eradikace. Nastavený systém omezování nezáměrného šíření druhů dále zlepšovat, zejména v metodické, odborné a osvětové oblasti. Obdobná řešení aplikovat na základě vyhodnocování dopadů na místní biodiverzitu i ve vztahu k dalším nežádoucím nepůvodním nebo expanzivním druhům.
Indikátor	Snížení výskytu populací IAS https://www.envirometr.cz/data/pocet-nepuvodnich-a-invaznich-druhu-vyskytujicich-se-na-uzemi-cr
Nástroj	Legislativní (L), metodický (M)
Opatření	6.2.1
Název	Zajistit a soustředit a zpřístupnit aktuální data o výskytu IAS na celém území ČR
Gestor	AOPK ČR
Spolugestor	MZe, MŽP
Způsob plnění/ ukazatel	Soustředěná data o výskytu IAS / včetně vytvořené centrální databáze nepůvodních organismů - INVAHUB
Termín	2030
Opatření	6.2.2
Název	Zefektivnit a doplnit možné metody regulace a eradikace IAS a dalších nepůvodních nebo expanzivních druhů
Gestor	MŽP
Spolugestor	MZe

Způsob plnění/ ukazatel	Vydané zásady regulace; plány eradikace a metodiky
Termín	Průběžně
Opatření	6.2.3
Název	Omezovat nezáměrné šíření invazních nepůvodních druhů realizací Akčního plánu pro řešení problematiky prioritních způsobů šíření invazních nepůvodních druhů v ČR
Gestor	MŽP
Spolugestor	MZe
Způsob plnění/ ukazatel	Realizovaná opatření Akčního plánu pro řešení problematiky prioritních způsobů šíření invazních nepůvodních druhů v ČR
Termín	2028
Opatření	6.2.4
Název	Zajistit eradikaci nově se na území ČR rozšiřujících se IAS prostřednictvím místa první reakce
Gestor	AOPK ČR
Spolugestor	MŽP, MZe
Způsob plnění/ ukazatel	Realizovaná opatření eradikace
Termín	průběžně

Cíl 7 Strategie – Společnost si plně uvědomuje význam biologické rozmanitosti, její ochrany, udržitelného soužití a využívání pro dlouhodobou prosperitu a udržitelného rozvoje na národní, evropské i globální úrovni

Akční cíl	7.1
Název	Realizovat cílenou osvětovou, výchovnou a vzdělávací činnost veřejnosti a zájmových skupin vedoucí k ochraně biodiverzity
Popis cíle	Veřejnost má povědomí o důvodech, proč je potřeba biodiverzitu chránit a podporovat a ví, že hraje významnou roli pro fungování ekosystémů a následně dopad na socio-ekonomické příspěvky přírody lidem včetně ekosystémových služeb.
Indikátor	Uspořádané akce, vydané publikace, infomateriály, aplikace, počet podpořených projektů (informační, osvětové, vzdělávací, dobrovolnické projekty NNO zaměřené na biodiverzitu aj.)
Nástroj	Vzdělávací (Vz), osvětový (Os), informační (I), strategicko – koncepční (S)
Opatření	7.1.1
Název	Systematicky plánovat a realizovat dílčí kampaně zaměřené na širokou veřejnost a zásadní témata ochrany biodiverzity, zejména příčiny a dopady

	ztráty biodiverzity na úrovni ekosystémů, druhů i genů, ochrana opylovačů, invazní nepůvodní druhy, ekosystémové služby, včetně aktivit občanské vědy a pod ní organizovaných platforem
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Počet mediálních výstupů
Termín	průběžně
Opatření	7.1.2
Název	Zavést komunikační strategii vůči veřejnosti o významu implementace nařízení o obnově přírody
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Vznik komunikační strategie, realizovaná opatření
Termín	2027
Opatření	7.1.3
Název	Vypracovat Zprávu o stavu biodiverzity
Gestor	AOPK ČR
Spolugestor	MŽP
Způsob plnění/ ukazatel	Vznik hodnotící zprávy
Termín	2028
Opatření	7.1.4
Název	Aktivně zapojovat veřejnost i soukromý sektor do ochrany přírody a biodiverzity prostřednictvím propagace vhodně vybraných způsobů péče o ekosystémy (hospodaření s ohledem na ohrožené druhy, možnosti cílené ochrana vybraných druhů, obnova stanovišť, péče o krajinné prvky a další formy udržitelného hospodaření), a dále podporovat občanskou vědu, dobrovolnictví a společné projekty zaměřené na ochranu životního prostředí a naplňování cílů udržitelného rozvoje (SDGs)
Gestor	MŽP
Spolugestor	MZe, AOPK ČR, správy NP
Způsob plnění/ ukazatel	Počet akcí, kampaní nebo projektů, do kterých se zapojila veřejnost a firmy, a které pomáhají chránit přírodu a zvyšují zájem o ni
Termín	průběžně
Opatření	7.1.5

Název	Podporovat a posilovat osvětovou činnost v oblasti invazních nepůvodních druhů (IAS) vůči veřejnosti i dalším aktérům
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR, MZe
Způsob plnění/ ukazatel	Počet osvětových akcí na téma IAS
Termín	průběžně
Opatření	7.1.6
Název	Podporovat ekologické výukové programy pro zemědělskou ale i širší veřejnost se zaměřením na ochranu biodiverzity a udržitelný přístup ke krajině a půdě
Gestor	MŽP
Spolugestor	MZe
Způsob plnění/ ukazatel	Realizované projekty do výukových programů, uskutečněné programy
Termín	průběžně
Opatření	7.1.7
Název	V rámci lesnického vzdělávání a poradenské činnosti zvýšit motivaci vlastníků lesů k uplatňování nepasečného způsobu hospodaření v lesích, informovat je o aplikaci praktických postupů pro zvyšování genetické, druhové, věkové a prostorové struktury lesních porostů.
Gestor	MZe
Spolugestor	-
Způsob plnění/ ukazatel	Počet realizovaných školení k možnostem využití nepasečného způsobu hospodaření
Termín	průběžně
Opatření	7.1.8
Název	Podporovat občanské aktivity vč. činnosti nestátních neziskových organizací při péči o chráněné a ohrožené složky biodiverzity i osvětě veřejnosti a zájmových skupin
Gestor	MŽP
Spolugestor	MMR, MZe
Způsob plnění/ ukazatel	Počet podpořených aktivit/projektů, realizace Programu na podporu projektů NNO
Termín	průběžně
Opatření	7.1.9
Název	Zvyšovat povědomí veřejnosti o problematice světelného znečištění, jeho dopadech na životní prostředí a možnostech jejich omezování

Gestor	MŽP
Spolugestor	-
Způsob plnění/ ukazatel	Počet realizovaných akcí/vzdělávacích programů
Termín	průběžně
Opatření	7.1.10
Název	Podporovat vznik vzdělávacích programů– v rámci SP EVVO i formálního vzdělávání – s tématy zaměřenými na přírodu a krajinu (krize biodiverzity, její příčiny a možnosti nápravy) návrat velkých šelem a jejich soužití s člověkem, zadržení vody v krajině, změna klimatu a změny v krajině, příroda a zdraví, příspěvky přírody lidem/ekosystémové služby, zemědělské hospodaření a jeho vliv na biodiverzitu, příběh druhů, které způsobují škody na majetku, jejich role v ekosystému, přínosy apod.)
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR, MŠMT, MZe
Způsob plnění/ ukazatel	Počet podpořených vzdělávacích programů
Termín	Průběžně
Opatření	7.1.11
Název	Podporovat cílenou osvětu poskytovanou specializovanými sítěmi organizací pracujících s veřejností zaměřujících se na chráněná území a ochranu druhů – síť domů přírody a dalších návštěvnických středisek v CHÚ a Národní síť záchranných stanic.
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Počet edukovaných návštěvníků (zjišťováno aktivní zpětnou vazbou)
Termín	Průběžně

Akční cíl	7.2
Název	Zajistit kvalitní odborné vzdělávání v oblasti biodiverzity, zemědělství a příspěvků přírody lidem včetně ekosystémových služeb
Popis cíle	Odborní pracovníci zapojených resortů mají k dispozici vzdělávací systém, který jim umožňuje získat informace o souvislostech biodiverzity, zemědělství a příspěvků přírody lidem včetně ekosystémových služeb.
Indikátor	Počet vytvořených programů a uskutečněných akcí
Nástroj	Vzdělávací (Vz), osvětový (Os), metodický (M), strategicko – koncepční (S), ekonomický (E)

Opatření	7.2.1
Název	Podpořit cílené zemědělské a lesnické poradenství za účelem ochrany přírody a krajiny, půdy, vody a klimatu včetně zajištění finančního nástroje
Gestor	MŽP
Spolugestor	MZe
Způsob plnění/ ukazatel	Zavedení oboru akreditace pro komplexní zemědělské poradenství související s ochranou biodiverzity, přírody a krajiny a klimatu, významu zelené infrastruktury a příspěvků přírody včetně ekosystémových služeb a finanční a metodická podpora příslušné poradenské služby
Termín	2029
Opatření	7.2.2
Název	Podporovat cílené vzdělávání zástupců orgánů ochrany přírody v nových přístupech, legislativě a dalších tématech ve vztahu k ochraně biodiverzity
Gestor	MŽP
Spolugestor	MZe
Způsob plnění/ ukazatel	Celoživotní vzdělání, interní i ve spolupráci s univerzitami počet vytvořených programů a uskutečněných akcí
Termín	průběžně
Opatření	7.2.3
Název	Podporovat vzdělávání v oblasti představující koncept příspěvků přírody lidem, který zahrnuje ekosystémové služby, holistický přístup k hospodaření v krajině aj., cíleně především pro pracovníky orgánů ochrany přírody a resortu životního prostředí
Gestor	MŽP
Spolugestor	-
Způsob plnění/ ukazatel	Počet uskutečněných vzdělávacích akcí, počet publikací, počet jiných vytvořených nástrojů
Termín	průběžně
Opatření	7.2.4
Název	Aktivně vzdělávat zástupce samospráv v ochraně biodiverzity a připravit potřebné metodické podklady
Gestor	MŽP
Spolugestor	-
Způsob plnění/ ukazatel	Metodické příručky, počet realizovaných seminářů
Termín	průběžně

Cíl 8 Strategie – Vědecké a výzkumné poznatky v oblasti ochrany a udržitelného soužití a využívání všech složek biologické rozmanitosti jsou adekvátně zohledněny v legislativě, rozhodovacích procesech a postupech veřejné správy

Akční cíl	8.1
Název	Posílit výzkum, sdílení odborných znalostí v oblasti jednotlivých složek biologické rozmanitosti
Popis cíle	Posilování výzkumu a sdílení odborných znalostí o jednotlivých složkách biologické rozmanitosti představuje klíčový krok k efektivní ochraně přírody a udržitelnému rozvoji. Kvalitní vědecké poznatky umožňují lépe porozumět vzájemným vazbám mezi druhy, ekosystémy a jejich funkcemi, a tím i včas identifikovat hrozby a navrhnout cílená opatření. Sdílení těchto znalostí mezi odbornou veřejností, institucemi a mezinárodními partnery zajišťuje koordinovaný přístup k řešení globálních výzev, jako jsou klimatická změna, úbytek biodiverzity či degradace přírodních stanovišť. Tento cíl je proto zásadní pro tvorbu informovaných politik a strategických rozhodnutí, která zajistí dlouhodobou ochranu biologické rozmanitosti.
Indikátor	Integrované výstupy z výzkumných projektů a aktivit v rozhodovacích procesech, legislativních úpravách a metodickém vedení státní správy
Nástroj	Vědecko – výzkumný (V), vzdělávací (Vz), metodický (M), strategicko – koncepční (S)
Opatření	8.1.1
Název	Podporovat spolupráci mezi výzkumnými pracovníky, pracovišti a uživateli výsledků výzkumu v ochraně přírody
Gestor	MŽP
Spolugestor	MZe, AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Počet realizovaných setkání a počet projektů na těchto setkáních prezentovaný
Termín	průběžně
Opatření	8.1.2
Název	Zjednodušit přístup k nejnovějším poznatkům z výzkumu
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Návrh struktury a vytvoření kapacit ke správě, dostupná databáze ochránářských výzkumných projektů, resp. metadatabáze založená na klíčových slovech a automatických filtrech ze stávajících databází Starfos, GAČR, NAZV, GAUK, IS VaVal příp. dalších, obsahující výsledky jednotlivých projektů
Termín	2030
Opatření	8.1.3

Název	Doplnit poznatky aplikované vědy specifikovaných v oblasti biodiverzity v Aktualizované Koncepci výzkumu, vývoje a inovací MŽP a spolu a aktuálními výzkumnými potřebami je uplatňovat skrze programy a výzvy TAČR a v Dlouhodobých koncepcích rozvoje výzkumných organizací
Gestor	MŽP
Spolugestor	-
Způsob plnění/ ukazatel	Provedená aktualizace Koncepce výzkumu, vývoje a inovací
Termín	2030
Opatření	8.1.4
Název	Propagovat výsledky vědeckých a výzkumných aktivit a získaných dat směrem k autorizovaným osobám a biologickým hodnotitelům a orgánům ochrany přírody
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR, TA ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Počet setkání autorizovaných osob a hodnotitelů a OOP, počet odborných příspěvků v oborovém časopisu Ochrana přírody
Termín	průběžně
Opatření	8.1.5
Název	Vyhodnotit potřeby v oblasti pravidelného monitoringu stavu a vývoje biodiverzity pro možnost její efektivní ochrany a na základě vyhodnocení návrhu „Koncepce monitoringu biodiverzity ČR“ včetně implementačního rámce
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Zpracovaná analýza vyhodnocení
Termín	2030
Opatření	8.1.6
Název	Zajistit kompletní monitoring pro potřeby plnění nařízení o obnově přírody
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Zřízení systému monitoringu určeného k plnění požadavků Nařízení (EU) 2024/1991, včetně optimalizace stávajících monitorovacích systémů a jejich harmonizace s metodikami, indikátory a datovými potřebami stanovenými tímto nařízením
Termín	2030
Opatření	8.1.7

Název	Posílit podporu výzkumu v oblasti genetické diverzity rostlin, živočichů a mikroorganismů včetně těch důležitých pro výživu, zemědělství a lesnictví
Gestor	MZe
Spolugestor	MŽP
Způsob plnění/ ukazatel	Počet podpořených projektů a výzkumných úkolů v Dlouhodobých koncepcích rozvoje výzkumných organizací v oblasti genetických zdrojů rostlin, zvířat a mikroorganismů významných pro výživu a zemědělství.
Termín	2030

Akční cíl	8.2
Název	Pilotně zavést hodnocení příspěvků přírody lidem včetně ekosystémových služeb jako doplňkového nástroje ochrany biodiverzity a jejího udržitelného využívání do vybraných agend a vyhodnotit jeho dopady
Popis cíle	Hodnocení příspěvků přírody lidem včetně ekosystémových služeb je pomocí metodiky a jejich výstupy hodnocení (např. map různých hodnot včetně monetárních) využíváno jako doplňkový nástroj ve vybraných agendách týkajících se ochrany a udržitelného využívání biodiverzity a ekosystémů i v dalších relevantních rozhodovacích procesech, včetně možností evaluace dopadů politik a projektů ve veřejném sektoru. Existuje metodická podpora pro užívání těchto nástrojů.
Indikátor	Počet realizovaných projektů, které byly součástí pilotní analýzy, doporučení pro případnou úpravu či doplnění metodiky
Nástroj	Metodický (M), strategicko – koncepční (S), organizační (O), vědecko – výzkumný (V), ekonomický (E)
Opatření	8.2.1
Název	Zajistit podporu fungování Národní platformy pro ekosystémové služby (NPES)
Gestor	MŽP
Spolugestor	ve spolupráci s dotčenými resorty a institucemi
Způsob plnění/ ukazatel	Funkční systém spolupráce mezi zapojenými resorty a institucemi v rámci NPES, pravidelná zasedání platformy (min 1x ročně)
Termín	2030
Opatření	8.2.2
Název	Zajistit pilotní odzkoušení vybrané metodiky hodnocení ekosystémových služeb v konkrétních vybraných rozhodovacích procesech za účelem využívání hodnocení ekosystémových služeb při rozhodování o ekosystémech
Gestor	AOPK ČR
Spolugestor	-

Způsob plnění/ ukazatel	Zpráva o vyhodnocení pilotního odzkoušení vybrané metodiky hodnocení ekosystémových služeb – identifikace procesních a jiných překážek implementace; vyhodnocení, zda je možné a žádoucí tyto překážky odstraňovat, identifikace perspektivnosti potřebných úprav vybrané metodiky
Termín	2030
Opatření	8.2.3
Název	Podporovat vědu a výzkum v oblasti různých hodnot přírody (vnitřní, instrumentální, vztahové) a příspěvků přírody lidem včetně ekosystémových služeb i se zapojením orgánů ochrany přírody a dalších klíčových aktérů
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Výzvy TAČR; realizované projekty
Termín	průběžně
Opatření	8.2.4
Název	Identifikovat bílá místa v praxi ochrany přírody, kde by koncept ekosystémových služeb podpořil cíle ochrany přírody a mohl pomoci ekosystémy efektivněji chránit
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Zpráva obsahující seznam možných příležitostí pro použití konceptu ekosystémových služeb na základě analýzy agend OOP; pilotní studie na využití konceptu ekosystémových služeb v konkrétních agendách
Termín	2030
Opatření	8.2.5
Název	Zpracovat koncepci shrnující možnosti využití hodnocení ekosystémových služeb včetně oceňování v plánování zemědělského, lesního a vodního hospodářství
Gestor	MŽP
Spolugestor	MZe
Způsob plnění/ ukazatel	Zpracovaná koncepce
Termín	2030
Opatření	8.2.6
Název	Podporovat rozvoj a využití ekosystémového účetnictví v rámci Systému environmentálního a ekonomického účetnictví (SEEA-EA)
Gestor	MŽP

Spolugestor	ČSÚ
Způsob plnění/ ukazatel	Vytvoření systému reportingu ekosystémových účtů
Termín	2030

Cíl 9 Strategie – Mezinárodní spolupráce v oblasti ochrany a udržitelného využívání biologické rozmanitosti a spravedlivého a rovnocenného sdílení přínosů plynoucích z jejího využívání je nastavena s ohledem na závazky a priority České republiky

Akční cíl	9.1
Název	Zajistit příspěvek ČR ke globální ochraně biodiverzity prostřednictvím aktivního působení v relevantních multilaterálních nástrojích a podpory projektů realizovaných zejména českými subjekty
Popis cíle	Zájmy ČR v globální ochraně biodiverzity mohou být prosazovány pouze aktivní participací v jednotlivých mezinárodních úmluvách a platformách; z hlediska omezených administrativně-personálních kapacit je vhodné ve střednědobém horizontu určit v této oblasti priority. Celá řada aktivit českých subjektů (ať už se jedná o NNO, jedince nebo např. zoologické zahrady či výzkumné organizace nebo akademické instituce) realizuje projekty zaměřené na ochranu biodiverzity; pro tyto subjekty se v současné době potýkají s nedostatečnou podporou ze strany státu a v tomto směru je nezbytné minimálně identifikovat nástroje, které by mohly být pro podporu těchto subjektů systémově využívány.
Indikátor	Plnohodnotné plnění závazků ČR plynoucích z členství v mnohostranných environmentálních smlouvách zaměřených na ochranu biodiverzity, podpořené projekty na ochranu biodiverzity v zahraničí, ratifikace mez. smlouvy
Nástroj	Strategicko – koncepční (S), ekonomický (E), legislativní (L)
Opatření	9.1.1
Název	Ratifikovat novou mezinárodní dohodu o ochraně biodiverzity na volném moři (BBNJ), která byla sjednána pod Smlouvou OSN o mořském právu (UNCLOS), a zajistit implementaci příslušné Směrnice Parlamentu a Rady na národní úrovni
Gestor	MZV
Spolugestor	MŽP
Způsob plnění/ ukazatel	Smlouva vyhlášená ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv
Termín	2027
Opatření	9.1.2
Název	Podporovat projekty na ochranu biodiverzity realizované českými subjekty ve třetích zemích

Gestor	MŽP
Spolugestor	MZV
Způsob plnění/ ukazatel	Počet podpořených projektů
Termín	průběžně
Opatření	9.1.3
Název	Zohlednit ochranu biodiverzity v zahraniční rozvojové spolupráci ČR v rámci plánu zahraniční rozvojové spolupráce na dotčené období
Gestor	MZV
Spolugestor	-
Způsob plnění/ ukazatel	Počet podpořených projektů
Termín	2030
Opatření	9.1.4
Název	Nastavit kontinuální podporu pro přenos zkušeností a projekty na ochranu biodiverzity v rámci regionální a přeshraniční spolupráce, s využitím nástrojů jako je Karpatská úmluva, Ramsarská úmluva a další
Gestor	MŽP
Spolugestor	-
Způsob plnění/ ukazatel	Výstupy projektů realizovaných v rámci nástrojů přeshraniční/regionální spolupráce
Termín	průběžně

Akční cíl	9.2
Název	Posílit mezinárodní harmonizaci monitoringu biodiverzity
Popis cíle	Z hlediska hodnocení stavu, trendů a jejich praktické interpretace v rámci opatření cílených na ochranu, podporu, posílení, zachování, obnovu biologické rozmanitosti je nezbytné disponovat aktuálními poznatky sdílenými prostřednictvím mezinárodních – evropských i globálních, nástrojů, které mají potenciál úroveň znalostí o sledování biodiverzity významně pozvednout.
Indikátor	Počet společných nadnárodních projektů a aktivit v oblasti monitoringu biodiverzity, do kterých se instituce ČR zapojily
Nástroj	Strategicko – koncepční (S), informační (I), organizační (I), vědecko – výzkumný (V)
Opatření	9.2.1

Název	Zajistit aktivní, dostatečné personální zapojení České republiky do celoevropských snah o vzájemné přiblížení systémů sledování přírodních stanovišť a využití dat Evropské vesmírné agentury
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Personální zajištění (dedikovaní pracovníci v daném roce celkem – zaměstnanci a dodavatelé AOPK ČR, popř. MŽP), seznam akcí, kolaborativních projektů nebo jiných činností a příkladů využití relevantních dat
Termín	průběžně
Opatření	9.2.2
Název	Zajištění členství ČR (AOPK ČR, akademická sféra) v organizaci GBIF a umožnění vzájemného sdílení dat o biodiverzitě mezi českou státní správou a českou i světovou vědeckou a ochránářskou komunitou
Gestor	MŽP
Spolugestor	-
Způsob plnění/ ukazatel	Faktické členství AOPK ČR v GBIF
Termín	2030
Opatření	9.2.3
Název	Aktivní zapojení České republiky do přeshraničních aktivit cílených na problematiku světelného znečištění v oblasti ochrany biodiverzity
Gestor	MŽP
Spolugestor	ČHMÚ (v oblasti monitoringu)
Způsob plnění/ ukazatel	Počet aktivit, ve kterých je zapojena Česká republika
Termín	průběžně

Akční cíl	9.3
Název	Zapojení do mezinárodních aktivit a informačních systémů v oblasti konzervace a využívání genetických zdrojů
Popis cíle	Naplňování mezinárodních smluv a závazků a mezinárodní spolupráce v oblasti konzervace a využívání genetických zdrojů je v souladu se zákonem č. 148/2003 Sb., o genetických zdrojích rostlin a mikroorganismů, a v souladu s mezinárodními závazky. Naplňování mezinárodní spolupráce v rámci ECPGR. Naplňování mezinárodních smluv a závazků vyplývajících z Úmluvy o biologické rozmanitosti (CBD), Nagojského protokolu, Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 511/2014 a Prováděcího nařízení Komise (EU) 2015/1866. Ochrana a udržitelné využívání genetických zdrojů rostlin významných pro výživu a zemědělství a spravedlivé, rovnocenné sdílení

	přínosů, vyplývajících z jejich využívání, které vyplývá z ITPGRFA (SMTA). Zapojení ČR do infrastruktur EU pro výzkum, které se týkají oblastí genetických zdrojů a ochrany přírody. Jedná se např. o European Research Infrastructure Consortium (ERIC).
Indikátor	Plnohodnotná plnění závazků ČR, která vyplývají z členství v příslušných mezinárodních smlouvách zaměřených na oblast genetických zdrojů
Nástroj	Metodický (M), informační (I), organizační (I), vzdělávací (Vz)
Opatření	9.3.1
Název	Podporovat mezinárodní uchovávání <i>ex situ</i> vzácných položek genofondů na základě reciprocity
Gestor	MZe
Spolugestor	-
Způsob plnění/ ukazatel	Počet uchovaných položek
Termín	2030
Opatření	9.3.2
Název	Zajistit informovanost uživatelů genetických zdrojů a digitálních informací o genetických zdrojích získaných sekvenováním (DSI/GSD) v ČR ohledně povinností v oblasti přístupu a sdílení přínosů (ABS)
Gestor	MŽP
Spolugestor	-
Způsob plnění/ ukazatel	Počet prohlášení o postupu s náležitou péčí, výsledky kontrol uživatelů podle zákona č. 93/2018 Sb., o podmínkách využívání genetických zdrojů podle Nagojského protokolu.
Termín	průběžně

Cíl 10 Strategie – Ekonomické nástroje pro ochranu a posílení biodiverzity a pro naplnění cílů Strategie a Akčního plánu jsou zajištěny a kontinuálně posilovány

Akční cíl	10.1
Název	Zajistit kontinuální finanční podporu nástrojů aktivní ochrany biodiverzity
Popis cíle	Tento dílčí cíl navazuje na prioritní oblast Strategie "Příznivý stav biodiverzity a zajištění její ochrany", která se zaměřuje na posílení ochrany biologické rozmanitosti a jejích složek a obsahuje dlouhodobé cíle 1-3. Dosažení jak dlouhodobých cílů Strategie, tak zejména dílčích cílů AP, by mělo být realizováno prostřednictvím vybraných ekonomických nástrojů, které zajistí v tomto ohledu dostatečné finanční i personální kapacity. Tento cíl se tedy zaměřuje na dlouhodobou finanční podporu těch opatření, která jsou zaměřena na aktivní podporu a ochranu biodiverzity. Předmětem tohoto cíle a pod ním definovaných opatření je tedy zajištění kontinuální finanční

	podpory, která bude zajištěna v rámci výdajových limitů předmětných kapitol státního rozpočtu na příslušná období.
Indikátor	Realizovaná opatření v rámci cílů 1-3 AP
Nástroj	Státní rozpočet – rozpočet státních organizací, vyplacení újm a škod, dotační programy MZe, Program na podporu projektů NNO, Program péče o krajinu (PPK), Program obnovy přírody (POP), program MO pro podporu managementu ve VÚ Evropské fondy a programy – Operační program Životní prostředí (OPŽP), Společná zemědělská politika (SZP), Operační program Spravedlivá transformace (OPST), Operační program Doprava (OPD), Integrovaný regionální operační program (IROP) Mimorozpočtové zdroje – Národní program Životní prostředí (NPŽP), krajské rozpočty, programy s.p. LČR Zdroje soukromého sektoru, inovativní nástroje financování
Opatření	10.1.1 (vazba na opatření 1.2.2, 1.2.4, 1.3.2, 1.3.6)
Název	Zajistit finanční prostředky na ochranu biodiverzity v navazujícím programovém období 2028+“
Gestor	MŽP
Spolugestor	MZe, MMR
Způsob plnění/ ukazatel	Objem finančních prostředků, který umožní plnění vybraných opatření v cílech 1-3 AP
Nástroj	Evropské fondy a programy (OPŽP, SZP, OPST, OPD, IROP), včetně zohlednění v programech, které nejsou přímo na biodiverzitu zaměřené
Termín	průběžně
Opatření	10.1.2 (Vazba na opatření 1.2.2, 1.2.4, 1.3.2, 1.3.6, 2.1.1, 2.1.2, 2.1.7)
Název	Zajistit finanční prostředky na realizaci opatření pro podporu ochrany biodiverzity, ochranu volně žijících a planě rostoucích druhů před negativními vlivy, opatření na vodních tocích a v rybnících, péči o VKP, tvorbu a údržbu zelené infrastruktury, ochranu ZCHD a péči o CHÚ a zajištění finančních prostředků a personálních kapacit
Gestor	MŽP
Spolugestor	MZe, MMR, AOPK ČR, MO
Způsob plnění/ ukazatel	Objem finančních prostředků, který umožní plnění vybraných opatření v cílech 1-3 AP
Nástroj	Státní rozpočet, NPŽP, evropské fondy a programy (OPŽP, SZP, OPST, OPD, IROP) včetně zohlednění v programech, které nejsou přímo na biodiverzitu zaměřené
Termín	Průběžně

Opatření	10.1.3 (<i>vazba na cíl 3.4</i>)
Název	Upravit systém finanční podpory zoologickým zahradám ze státního rozpočtu, který bude více zohledňovat podporu chovu ohrožených druhů a zapojení zoologických zahrad do aktivní ochrany biodiverzity
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Upravený dotační program v kapitole 315
Nástroj	Státní rozpočet
Termín	2028
Opatření	10.1.4 (<i>vazba na cíl 3</i>)
Název	Nastavit finanční podporu v oblasti rozvoje a modernizace záchranných stanic zajišťující péči o handicapované živočichy a rozvoj a modernizaci Záchranných center CITES zajišťujících péči o zadržené a zabavené exempláře
Gestor	MŽP
Spolugestor	
Způsob plnění/ ukazatel	Alokované finanční prostředky na podporu ZS a ZC CITES
Nástroj	OP ŽP, případně NPŽP
Termín	2030
Opatření	10.1.5 (<i>vazba na opatření 2.2.1, 2.2.2, 2.2.3</i>)
Název	Zajistit dostatek finančních prostředků na realizaci výkupů, směn a převodů pozemků v ZCHÚ a jejich OP v zájmu ochrany přírody a zajištění finančních a personálních prostředků na jejich správu
Gestor	MŽP
Spolugestor	MV, AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Objem finančních prostředků, který umožní plnění vybraných opatření v cíli 2 AP
Nástroj	Státní rozpočet, NPŽP
Termín	Průběžně
Opatření	10.1.6 (<i>Vazba na opatření 3.1.1, 3.1.4, 8.1.2</i>)
Název	Zajistit prostředky pro rozvoj technické infrastruktury potřebné pro plánování péče, záznam realizovaných opatření, hodnocení efektivity realizovaných opatření, zpřístupnění dat a informací veřejnosti včetně zajištění digitalizace jednotlivých procesů prostřednictvím informačního systému ochrany přírody (ISOP)
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR

Způsob plnění/ ukazatel	Objem finančních prostředků, který umožní plnění vybraných opatření v cílech 3 a 8 AP
Nástroj	Státní rozpočet, NPŽP
Termín	průběžně
Opatření	10.1.7
Název	Pilotně zavést inovativní ekonomické nástroje v oblasti biodiverzity, jako jsou ekologické kompenzace a certifikované přírodní kredity (biodiverzitní offsety)
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Zpracovaná metodika (v první fázi s termínem 2028), Objem finančních prostředků
Nástroj	Státní rozpočet
Termín	2030

Akční cíl	10.2
Název	Zajistit dostatečné finanční a personální kapacity pro pravidelné sledování a hodnocení stavu biotopů, druhů, trendů u skupin organismů a indikátorů stavu biodiverzity
Popis cíle	Tento cíl je zaměřen na vytvoření podmínek pro zajištění efektivnějšího monitoringu a hodnocení biodiverzity prostřednictvím pravidelného sledování druhů, mapování biotopů, hodnocení zvláště chráněných území (ZCHÚ) a lokalit soustavy Natura 2000. Důležitým předpokladem pro dosažení tohoto cíle je také zajištění dostatečných personálních kapacit, které jsou nezbytné pro efektivní provádění činností v oblasti monitoringu a hodnocení stavu. Tyto dostatečné finanční a personální kapacity budou zajištěny v rámci výdajových limitů předmětných kapitol státního rozpočtu na příslušná období, kdy je nezbytné při plánování a distribuci těchto prostředků v rámci kapitoly nezbytné brát zřetel na cíle a opatření AP. Dalším předpokladem pro dosažení tohoto cíle bude posílení potenciálu občanské vědy v monitoringu biodiverzity a podpora aktivity v této oblasti.
Indikátor	Objem finančních prostředků, který umožní plnění vybraných opatření v cílech 1,2, 3 a 8 AP v oblasti monitoringu a sledování stavu biodiverzity
Nástroj	Státní rozpočet (rozpočet státních organizací na mapování biotopů, sledování druhů a hodnocení předmětů ochrany CHÚ, Program na podporu projektů NNO) Evropské fondy a programy – Operační program Životní prostředí (OPŽP), Společná zemědělská politika (SZP), Operační program Spravedlivá

	transformace (OPST), Operační program Doprava (OPD), Integrovaný regionální operační program (IROP) Mimorozpočtové zdroje – (NPŽP, rozpočty krajů) soukromý sektor, inovativní nástroje financování
Opatření	10.2.1 (<i>Vazba na opatření 3.2.1, 3.2.2, 8.1.7</i>)
Název	Zajistit finančně a personálně pravidelný monitoring druhů a sběr dat pro indikátory biodiverzity (vč. genetiky) a jejich vyhodnocení
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Objem finančních prostředků, který umožní plnění vybraných opatření v cílech 3 a 8 AP
Nástroj	Státní rozpočet, evropské fondy (OPŽP), mimorozpočtové zdroje (NPŽP)
Termín	Průběžně
Opatření	10.2.2 (<i>Vazba na opatření 2.1.9, 3.2.1, 3.2.3</i>)
Název	Zajistit finanční prostředky na monitoring a hodnocení stavu evropsky významných druhů, zvláště chráněných druhů, přírodních biotopů včetně hodnocení efektivity a následného zacílení managementu a zajištění finančních a personálních kapacit na jeho administraci
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Objem finančních prostředků, který umožní plnění vybraných opatření v cílech 2 a 3 AP
Nástroj	Státní rozpočet, evropské fondy (OPŽP), mimorozpočtové zdroje (NPŽP)
Termín	průběžně
Opatření	10.2.3 (<i>Vazba na opatření 8.1.6</i>)
Název	Zajistit dostatečné náklady a kapacity na kompletní monitoring pro potřeby plnění nařízení o obnově přírody (NPOP) a zajistit finanční a personální kapacity na jeho administraci
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Objem finančních prostředků, který umožní plnění vybraných opatření v cíli 8 AP
Nástroj	Státní rozpočet, evropské fondy (OPŽP), mimorozpočtové zdroje (NPŽP)
Termín	2028
Opatření	10.2.4 (<i>Vazba na opatření 2.1.9</i>)
Název	Zajistit finanční prostředky na monitoring a hodnocení stavu předmětů ochrany ZCHÚ a soustavy Natura 2000 včetně hodnocení efektivity a následného zacílení managementu

Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR, krajské úřady
Způsob plnění/ ukazatel	Objem finančních prostředků, který umožní plnění vybraných opatření v cíli 2 AP
Nástroj	Státní rozpočet, evropské fondy (OPŽP), mimorozpočtové zdroje (NPŽP, krajské rozpočty)
Termín	průběžně
Opatření	10.2.5
Název	Posílit finanční prostředky a personální kapacity na zajištění mapování biotopů, mimo jiné v návaznosti na nařízení o obnově přírody
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Objem finančních prostředků, který umožní plnění vybraných opatření v oblasti monitoringu a sledování stavu biodiverzity
Nástroj	Státní rozpočet, evropské fondy (OPŽP), mimorozpočtové zdroje (NPŽP)
Termín	průběžně
Opatření	10.2.6 (Vazba na akční cíl 6.2.)
Název	Zajistit prostředky na sledování a vyhodnocování stavu invazních druhů
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Objem finančních prostředků, který umožní plnění vybraných opatření v oblasti monitoringu a sledování stavu biodiverzity
Nástroj	Státní rozpočet, evropské fondy (OPŽP), mimorozpočtové zdroje (NPŽP)
Termín	průběžně

Akční cíl	10.3
Název	Dostupné a dostatečné finanční nástroje umožňující zachování a podporu biodiverzity a udržitelné využívání ekosystémů
Popis cíle	Pro posílení biodiverzity v obhospodařovaných a jinak využívaných ekosystémech jsou v rámci Akčního plánu formulovány cíle 4-6, které prostřednictvím navržených opatření mají vést k celkovému posílení biodiverzity v zemědělských, lesních, vodních ekosystémech a sídlech, a to prostřednictvím realizace opatření podporující jak biodiverzitu samotnou, tak zejména podporující udržitelné způsoby hospodaření a snižování tlaků a hrozeb ve využívání těchto ekosystémů. Pro realizaci nastavených opatření je nezbytné zajistit plně funkční a dostatečně finančně zajištěné nástroje, které jsou v této oblasti nastaveny.

Indikátor	Objem finančních prostředků určený na podporu plnění cíle 5 AP, realizovaná opatření cíle 5 AP
Nástroj	Státní rozpočet (PPK, POP, Program na podporu projektů NNO) Evropské fondy a programy – Operační program Životní prostředí (OPŽP), Společná zemědělská politika (SZP), Operační program Spravedlivá transformace (OPST), Operační program Doprava (OPD), OP Rybářství, Integrovaný regionální operační program (IROP) Mimorozpočtové zdroje – (Národní program Životní prostředí (NPŽP), krajské rozpočty) soukromý sektor, inovativní nástroje financování
Opatření	10.3.1 (<i>Vazba na opatření 5.1.1, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.4, 5.1.5</i>)
Název	Zajištění podpory přírodě šetrnému hospodaření na zemědělské půdě včetně podpory aktivit na podporu biotopů a populací vázaných na zemědělskou krajinu, omezování degradace půdy, zlepšování vodního režimu a podporu inventarizace GZR včetně ochrany planých druhů příbuzných kulturním rostlinám (plodinám) a plodin potenciálně využitelných pro výživu a zemědělství
Gestor	MZe
Spolugestor	MŽP, AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Objem finančních prostředků, který umožní plnění vybraných opatření cíle 5 AP
Nástroj	Evropské programy a fondy (SZP), státní rozpočet
Termín	2030
Opatření	10.3.2 (<i>Vazba na opatření 5.2.1, 5.2.2, 5.2.3, 5.2.5</i>)
Název	Zajistit dostatečnou finanční podporu pro udržitelné lesní hospodaření, biologickou funkci lesů a zlepšení stability lesních porostů v reakci na změny klimatu a zlepšení vodního režimu lesních povodí
Gestor	MZe
Spolugestor	MŽP, AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Objem finančních prostředků, který umožní plnění vybraných opatření cíle 5 AP
Nástroj	Evropské programy a fondy (SZP, OPŽP), státní rozpočet (PPK, POP)
Termín	2030
Opatření	10.3.3 (<i>Vazba na opatření 5.3.1, 5.3.2, 5.3.3, 5.3.7</i>)
Název	Zajistit dostatečné finanční prostředky na obnovu ekologicko-stabilizačních funkcí vodních toků a údolních niv, podporu rybníční biodiverzity a dalších mimoprodukčních funkcí rybníků, revitalizace mokřadů, morfologie říční sítě a zvýšení biodiverzity vodních ekosystémů
Gestor	MZe

Spolugestor	-
Způsob plnění/ ukazatel	Objem finančních prostředků, který umožní plnění vybraných opatření cíle 5 AP
Nástroj	Evropské fondy (SZP, OPŽP), státní rozpočet (PPK, POP), NPŽP
Termín	2030
Opatření	10.3.4 (<i>Vazba na opatření 4.1.2</i>)
Název	Zajistit dostatečné a stabilní financování implementace nařízení o obnově přírody a naplňování Národního plánu na obnovu přírody z veřejných zdrojů včetně zajištění dostatku pracovních míst na implementaci
Gestor	MŽP
Spolugestor	MZe, MMR
Způsob plnění/ ukazatel	Prostředky, analýza, které dotace mohou NRR naplňovat, resp. kde jsou slabá místa
Nástroj	Státní rozpočet (PPK, POP), evropské fondy a programy (OPŽP a další), NPŽP, soukromé financování
Termín	průběžně
Opatření	10.3.5 (<i>Vazba na opatření 5.4.1</i>)
Název	Zajistit dostatek prostředků na podporu biodiverzity v intravilánu obcí realizací zelené infrastruktury a zajištěním péče
Gestor	MŽP
Spolugestor	MMR, AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Objem finančních prostředků, který umožní plnění vybraných opatření cíle 5 AP
Nástroj	Státní rozpočet (PPK, POP), evropské fondy (IROP, OPŽP), NPŽP, rozpočty municipalit
Termín	průběžně
Opatření	10.3.6 (<i>vazba na cíl 4</i>)
Název	Identifikovat finanční a další ekonomické nástroje pro implementaci nařízení o obnově přírody s cílem dosáhnout synergických efektů mezi jednotlivými finančními nástroji
Gestor	MŽP
Spolugestor	MZe, MMR, AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Přehledová analýza ekonomických nástrojů
Nástroj	Státní rozpočet, evropských fondy, dalších veřejné zdroje
Termín	2026
Opatření	10.3.7 (<i>vazba na cíl 4</i>)

Název	Vytvořit podmínky pro zapojení soukromého sektoru do obnovy přírody a naplňování Národního plánu na obnovu přírody
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Revidované podmínky
Nástroj	Analýza možností soukromého financování, pilotní schémata inovativních nástrojů soukromého financování
Termín	2027
Opatření	10.3.8 (vazba na cíl 6.2)
Název	Zajistit dostatek finančních zdrojů pro oblast regulace a eradikace IAS
Gestor	MŽP
Spolugestor	MZe, AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Dostupné finanční nástroje v rámci výdajových limitů předmětných kapitol státního rozpočtu
Nástroj	Evropské programy a fondy (OPŽP, IROP a další), státní rozpočet (PPK, POP), NPŽP
Termín	2027
Opatření	10.3.9 (vazba na cíl 6.1)
Název	Zachování dotačních podpor pro úpravy a modernizaci soustav umělého osvětlení v obcích
Gestor	MŽP
Spolugestor	-
Způsob plnění/ ukazatel	Objem finančních prostředků, který umožní plnění vybraných opatření cíle 6 AP
Nástroj	Evropské programy (OPŽP, IROP a další), NPŽP
Termín	průběžně

Akční cíl	10.4
Název	Finanční prostředky pro zajištění vědy a výzkumu na ochranu biologické rozmanitosti, vzdělávání a osvěty a posílení mezinárodní spolupráce
Popis cíle	Pomocí vybraných ekonomických nástrojů bude cíleně podporováno zvýšení povědomí společnosti o významu biodiverzity a její ochrany, bude posíleno vzdělávání a zapojení veřejnosti do realizace opatření AP, bude posílena integrace vědeckých poznatků do legislativy a rozhodovacích procesů a posílení mezinárodní spolupráce v souladu se závazky České republiky. Bude

	zajištěna dostatečná a kontinuální finanční podpora výzkumu v oblasti ochrany a udržitelného využívání biologické rozmanitosti.
Indikátor	Splněná opatření v rámci cílů 7, 8 a 9 AP, objem alokovaných finančních prostředků pro plnění opatření v těchto cílech AP
Nástroj	Státní rozpočet – rozpočet státních organizací, dotační programy MZe, Program na podporu projektů NNO, Program obnovy přírody (POP), TAČR Evropské fondy a programy – Operační program Životní prostředí (OPŽP), Společná zemědělská politika (SZP), Operační program Spravedlivá transformace (OPST) Mimorozpočtové zdroje – Národní program Životní prostředí (NPŽP), krajské rozpočty soukromý sektor, inovativní nástroje financování
Opatření	10.4.1 (<i>Vazba na opatření 7.1.5</i>)
Název	Aktivně podporovat mobilizaci soukromých zdrojů pro zachování biodiverzity (např. opylovači, zelená infrastruktura ve městech, ad.)
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPKČR
Způsob plnění/ ukazatel	Je vytvořen mechanismus pro propojení zdrojů soukromého sektoru s vhodnými projekty v oblasti biologické rozmanitosti
Nástroj	Metodický, případně finanční mechanismus podpory (např. určená alokace pro podporu v rámci vybraných programů)
Termín	2029
Opatření	10.4.2 (<i>vazba na opatření 1.1.3, 1.1.4, 1.3.3, 1.3.4, 1.3.5, 2.1.8, 6, 6.1.4, 8.1.5</i>)
Název	Zajistit finanční zdroje a personální kapacity na provádění analýz a přípravy metodik MŽP a MZe a jejich resortními organizacemi
Gestor	MŽP
Spolugestor	MZe
Způsob plnění/ ukazatel	Objem finančních prostředků, který umožní plnění vybraných opatření cílů 1, 6 a 8 AP
Nástroj	Státní rozpočet, TAČR, NAZV
Termín	Průběžně
Opatření	10.4.3 (<i>vazba na cíl 7</i>)
Název	Připravit systémovou podporu a koordinaci vzdělávacích programů pro širokou veřejnost (včetně škol) s tématy zaměřenými na přírodu a krajinu (návrat velkých šelem, zadržení vody v krajině, změna klimatu a změny v krajině, příroda a zdraví, příspěvky přírody lidem včetně ekosystémových služeb apod.)
Gestor	MŽP

Spolugestor	MZe
Způsob plnění/ ukazatel	Počet vypsaných dotačních titulů (Výzvy v rámci programů), objem rozdělených prostředků, počet vzniklých výukových a vzdělávacích programů
Nástroj	Dotační programy MŽP a MZe, NPŽP
Termín	Průběžně
Opatření	10.4.4
Název	Zajistit dostatečnou alokaci na aplikovaný výzkum v oblasti biodiverzity zejména v rámci TAČR Programu prostředí pro život 2, příp. vyhlášení specifické výzvy na konkrétní oblasti ochrany biodiverzity
Gestor	MŽP
Spolugestor	-
Způsob plnění/ ukazatel	Objem finančních prostředků určený na podporu projektů v oblasti biodiverzity podpořených v rámci aplikovaného výzkumu
Nástroj	Programy TAČR
Termín	2030
Opatření	10.4.5 (vazba na opatření 9.2.2)
Název	Zajistit finančně členství v organizaci GBIF
Gestor	MŽP
Spolugestor	-
Způsob plnění/ ukazatel	Členství AOPK v GBIF
Nástroj	Státní rozpočet (kapitola 315) nebo soukromé zdroje
Termín	2030
Opatření	10.4.6 (Vazba na opatření 1.1.1, 1.2.3, 1.3.1, 1.3.8, 2.1.10, 3.1.2, 6.2.2, 7.3.1, 7.3.2, 7.3.3, 7.3.4, 8.1.4)
Název	Zajistit finanční zdroje pro resortní organizace MŽP na zajištění vzdělávání odborné veřejnosti včetně pracovníků státní správy a samospráv a v rámci zemědělského poradenství
Gestor	MŽP
Spolugestor	-
Způsob plnění/ ukazatel	Počet proběhlých vzdělávacích akcí vázaných na vybraná opatření cílů 1, 3, 6, 7 a 8 AP
Nástroj	Státní rozpočet
Termín	průběžně
Opatření	10.4.7 (Vazba na opatření 7.1.5, 7.1.8)
Název	Podporovat aktivní zapojení veřejnosti a soukromého sektoru do praktické ochrany biodiverzity v ČR (péče a obnovy přírody a krajiny, monitoring,

	osvěty, podpora rozvoje pozemkových spolků a další) a zajistit finanční zdroje pro podporu občanské veřejnosti (vč. NNO)
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Počet úspěšně realizovaných projektů ve smyslu vybraných opatření cíle 7 AP
Nástroj	Státní rozpočet (Programy pro podporu projektů NNO), NPŽP
Termín	průběžně
Opatření	10.4.8 (<i>Vazba na opatření 7.1.1, 7.1.6., 7.1.7, 7.1.8, 7.1.9, 7.1.10, 7.2.1, 7.2.2, 7.2.3</i>)
Název	Zajistit finanční podporu pro začlenění témat týkající se biologické rozmanitosti do vzdělávacích programů včetně vzniku nových programů i materiálů a posílení výuky venku v rámci EVVO i ve formálním vzdělávání
Gestor	MŽP
Spolugestor	MŠMT
Způsob plnění/ ukazatel	Analýza aplikovatelnosti, analýza stávajících učebnic, vhodnost věkové skupiny, zapojení do výukové osnovy, příprava vzdělávacích materiálů a výlukových programů
Nástroj	Finanční posílení dotačních programů pro NNO, vznik nového programu pro vzdělavatele
Termín	2030
Opatření	10.4.9 (<i>Vazba na opatření 7.1.11</i>)
Název	Zajistit finanční podporu pro osvětu poskytovanou specializovanými sítěmi organizací pracujících s veřejností zaměřujících se na chráněná území a ochranu druhů – síť domů přírody a dalších návštěvnických středisek v CHÚ a Národní síť záchranných stanic
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR, správy NP
Způsob plnění/ ukazatel	Počet edukovaných návštěvníků, počet zrealizovaných programů pro veřejnost
Nástroj	Státní rozpočet (PPK, POP), NPŽP, krajské rozpočty
Termín	průběžně
Opatření	10.4.10 (<i>Vazba na opatření 9.1.2, 9.1.4, 9.2.1</i>)
Název	Zajistit finanční a personální zdroje na podporu a zapojení se do mezinárodních projektů na ochranu biodiverzity a projektů zaměřených na naplňování evropských závazků včetně zajištění jejich kofinancování
Gestor	MŽP
Spolugestor	MZV
Způsob plnění/	Počet úspěšně realizovaných projektů ve smyslu vybraných opatření cíle 9 AP

ukazatel	
Nástroj	Posílení aktuálních programů, evropské programy (LIFE, Interreg, Horizon atc.)
Termín	2030
Opatření	10.4.11 (<i>Vazba na opatření 3.5.4, 8.1.1, 8.2.1</i>)
Název	Zajistit finanční podporu pro přenos zkušeností a odborných znalostí mezi výzkumnou sférou a rozhodovacími a administrativními orgány
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Počet realizovaných setkání ve smyslu vybraných opatření cílů 3 a 8 AP, počet vytvořených online nástrojů, počet publikací či odborných nástrojů
Nástroj	Státní rozpočet
Termín	2030
Opatření	10.4.12 (<i>vazba cíl 8.2</i>)
Název	Zavést hodnocení příspěvků přírody lidem včetně ekosystémových služeb jako doplňkový nástroj ochrany biodiverzity a jejího udržitelného využívání
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Metodika hodnocení ES, případy pilotního využití, zpráva z využití jako podklad pro aktualizaci
Nástroj	Státní rozpočet
Termín	2030 (2032)
Opatření	10.4.13 (<i>vazba na cíl 8.2</i>)
Název	Identifikovat bílá místa v praxi ochrany přírody, kde by koncept ekosystémových služeb podpořil cíle ochrany přírody a mohl pomoci ekosystémy efektivněji chránit
Gestor	MŽP
Spolugestor	AOPK ČR
Způsob plnění/ ukazatel	Zpráva obsahující seznam možných příležitostí pro použití konceptu ekosystémových služeb na základě analýzy OOP; pilotní studie na využití konceptu ekosystémových služeb v praxi ochrany přírody
Nástroj	TAČR
Termín	2030

Seznam použitých zkratk v Akčním plánu

ABS	Přístup ke genetickým zdrojům a sdílení přínosů z jejich využívání (Access and Benefit Sharing)
AOPK ČR	Agentura ochrany přírody a krajiny ČR

BBNJ	Dohoda v rámci Úmluvy Organizace spojených národů o mořském právu o zachování a udržitelném využívání mořské biologické rozmanitosti v oblastech za hranicemi národní jurisdikce (<i>Biodiversity Beyond National Jurisdiction</i>)
CARC	Národní centrum zemědělského a potravinářského výzkumu, v. v. i. (<i>Czech Agrifood Research Center</i>).
CBD	Úmluva o biologické rozmanitosti (<i>Convention on Biological Diversity</i>)
CITES	Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (<i>Convention on International Trade in Engangered Species of Wild Fauna and Flora</i>)
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČIŽP	České inspekce životního prostředí
ČSÚ	Český statistický úřad
DSI	digitální sekvenční informace (<i>Digital Sequence Information</i>)
EVL	evropsky významná lokalita
EVP	ekologicky významný prvek
EVVO	environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
FAO	Organizace pro výživu a zemědělství (<i>Food and Agriculture Organization</i>)
GAČR	Grantová agentura České republiky
GBIF	Globální informační systém o biodiverzitě (<i>Global Biodiversity Information Facility</i>)
GSD	data o genetických sekvencích (<i>Genetic Sequence Data</i>)
GZR	genetické zdroje rostlin
CHKO	chráněná krajinná oblast
CHÚ	chráněné území
IAS	invazní nepůvodní druhy (<i>Invasive Alien Species</i>)
IROP	Integrovaný regionální operační program
IS VAVAI	Informační systém výzkumu, vývoje a inovací
ISOP	Informační systém ochrany přírody
ITPGRFA	Mezinárodní smlouva o genetických zdrojích rostlin pro potraviny a zemědělství (<i>International Treaty on Plant Genetic Resources for Food and Agriculture</i>)
IUCN	Mezinárodní svaz ochrany přírody (<i>International Union for Conservation of Nature</i>)
LČR	Lesy České republiky, s.p.
LPIS	registr půdy (<i>Land Parcel Identification System</i>)
MD	Ministerstvo dopravy
MEAs	multilaterální environmentální dohody (<i>Multilateral Environmental Agreements</i>)
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra

MZe	Ministerstvo zemědělství
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
MZP	minimální zůstatkový průtok
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NAP	národní akční plán
NAZV	Národní agentura pro zemědělský výzkum
NDOP	Nálezová databáze ochrany přírody
NNO	Nevládní nezisková organizace
NP	národní park
NPES	Národní platforma pro ekosystémové služby
NPGZR	Národní program konzervace a využívání genetických zdrojů rostlin a agrobiodiverzity
NPOP	Národní plán na obnovu přírody
NPP	národní přírodní památka
NPR	národní přírodní rezervace
NPŽP	Národní program Životní prostředí
NRR	nařízení EU o obnově přírody (<i>Nature Restoration Regulation</i>)
OECMs	jiná účinná územní ochranná opatření (<i>Other Effective Area-Based Conservation Measures</i>)
OOP	orgán ochrany přírody
OPRL	Oblastní plány rozvoje lesů
OPST	Operační program Spravedlivá transformace
OPŽP	Operační program Životní prostředí
OSN	Organizace spojených národů
POR	přípravky na ochranu rostlin
PPK	Program péče o krajinu
SDGs	cíle udržitelného rozvoje (<i>Sustainable Development Goals</i>)
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SMTA	Standardní dohoda o předávání materiálu (<i>Standard Material Transfer Agreement</i>)
SP SZP	Strategický plán Společné zemědělské politiky
SPPK	standardy péče o přírodu a krajinu
SPÚ	Státní pozemkový úřad
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
TAČR	Technologická agentura ČR
ÚAP	územně analytické podklady
UNCLOS	Úmluva OSN o mořském právu (<i>United Nations Convention on the Law of the Sea</i>)
ÚPD	územně plánovací dokumentace
ÚSES	územní systém ekologické stability
VKP	významné krajinné prvky
VÚK	Výzkumný ústav pro krajinu, v. v. i.
VÚLHM	Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.

VÚMOP	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v. v. i.
VÚV TGM	Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka
VÚŽV	Výzkumný ústav živočišné výroby
ZS CITES	záchranné centrum
ZCHD	zvláště chráněné druhy
ZCHÚ	zvláště chráněné území
ZOPK	zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

Příprava Strategie a Akčního plánu Strategie je podpořena z projektu PROtect SPECies acTIVely by LIFE, PROSPECTIVE LIFE ("101104621 — LIFE22-IPN-CZ-PROSPECTIVE LIFE").

Ministerstvo životního prostředí

